

9. PROGRAME DE MĂSURI

Introducere

Directiva Cadru a Apei 2000/60/CE (DCA) instituie un cadru legal pentru protejarea, conservarea și îmbunătățirea stării tuturor apelor și a zonelor protejate, prevenirea deteriorării și asigurarea pe termen lung a utilizării durabile a resurselor de apă. Directiva stabilește termene specifice pentru statele membre ale Uniunii Europene pentru a stabili și implementa programe de măsuri și planuri de management ale bazinelor hidrografice, având în vedere atingerea obiectivelor de mediu.

În vederea atingerii obiectivelor de mediu se pregătesc documentele de planificare care se reactualizează la fiecare 6 ani și care se referă în principal la caracterizarea stării corpurilor de apă, programele de măsuri și programele de monitoring.

De asemenea, utilizarea de instrumente economice în cadrul analizei economice a utilizării apei se poate dovedi adecvată în cadrul elaborării programului de măsuri fiind astfel necesară considerarea principiului recuperării costurilor serviciilor de ape, inclusiv a costurilor de mediu și cele legate de resurse asociate deteriorării sau impactului negativ asupra mediului acvatic. Identificarea, pe baza costului potențial a celei mai eficiente combinații de măsuri care să fie inclusă în programul de măsuri stabilit în conformitate cu articolul 11 face de asemenea subiectul analize economice.

DCA definește două categorii de măsuri: "de bază" și "suplimentare".

"Măsurile de bază" sunt cerințele minime de conformare și constau din acele măsuri cerute de implementarea legislației comunitare pentru protecția apelor, inclusiv măsurile prevăzute în legislația specificată în articolul 10 și în partea A a anexei VI (lista măsurilor de bază ce urmează a fi incluse în programele de măsuri). Alte măsuri de bază sunt măsurile tehnice și instrumentele administrative pentru domeniile cuprinse în art. 11.3 (b-l) al DCA

"Măsurile suplimentare" sunt acele măsuri identificate și implementate suplimentar pe lângă măsurile de bază, în scopul realizării obiectivelor stabilite ca urmare a art. 4 al DCA. Partea B a anexei VI conține o listă deschisă a măsurilor suplimentare care fac parte din Programul de măsuri, conform cerințelor art. 11(4) al DCA.

Termenul de "măsură" se referă la o măsură tehnică concretă care are un efect local, pe când instrumentele sunt de natură administrativă sau economică, sunt aplicabile pe termen lung, au un efect mai larg comparativ cu măsurile și necesită o coordonare eficientă la nivel administrativ. Totuși, atât măsurile, cât și instrumentele, trebuie văzute ca "măsuri" în concepția art. 11 al DCA. Măsuri suplimentare pot fi considerate și acțiunile de implementare a acordurilor internaționale importante la care se face referire în art. 1 al DCA.

Prezentul capitol descrie măsurile de bază (subcapitolele 9.1 - 9.8 și 9.10) și suplimentare (subcapitolul 9.9) stabilite conform cerințelor art. 11 al DCA, pentru atingerea obiectivelor de mediu ale corpurilor de apă.

În cadrul procesului de identificare a problemelor importante de gospodărire a apelor, atât la nivelul Districtului Hidrografic Internațional al Dunării, cât și la nivel național, au fost identificate 4 categorii majore de probleme importante de gospodărire a apelor (poluarea cu substanțe organice, poluarea cu nutrienți, poluarea cu substanțe prioritare/prioritar periculoase și alterările hidromorfologice) pentru care au fost stabilite programe de măsuri specifice în vederea atingerii obiectivelor de mediu. De asemenea, este important de precizat că măsurile specifice stabilite la nivel internațional (prezentate în *Planul de Management actualizat al Districtului Hidrografic Internațional al Dunării - partea A*) au fost preluate și integrate la nivel național.

Măsurile se aplică presiunilor antropice, având în vedere în principal aglomerările umane, activitățile industriale și agricole, presiunile hidromorfologice și alte tipuri de activități generatoare de presiuni semnificative.

Presiunile potențial semnificative identificate în capitolul 3.4. reprezintă baza pentru stabilirea listei de posibile măsuri. Așa cum s-a subliniat anterior, lista de măsuri conține în mod obligatoriu măsurile de bază, precum și eventuale măsuri suplimentare, având în vedere atingerea obiectivelor de mediu ale corpurilor de apă de suprafață și subterane. Prin aplicarea analizei economice și a scenariilor/tendențelor (prin modelare), se selectează combinațiile de măsuri (măsuri de bază și măsuri suplimentare) care prezintă cel mai bun raport cost-eficiență.

Măsurile de bază se aplică pentru toate corpurile de apă, iar măsurile suplimentare se aplică pentru corpurile de apă care riscă să nu atingă obiectivele de mediu. În anumite situații, din cauza relației de transfer a poluanților din amonte în aval, măsurile se pot lua la nivelul corpurilor de apă din amonte (care pot să nu aibă risc), iar efectele/beneficiile să fie identificate la nivelul corpurilor de apă din aval. De asemenea, în cazul surselor difuze de poluare măsurile pot fi stabilite la nivel de sub-bazin.

Legislația care asigură implementarea măsurilor de bază privind protecția mediului și în special a apelor și ecosistemelor acvatice se prezintă în anexa 9.1. Datorită considerentelor mai sus menționate, stabilirea programului de măsuri necesită parcurgerea etapelor prezentate în *Planul de Management actualizat aprobat prin H.G. nr. 859/2016 pentru aprobarea Planului național de management actualizat aferent porțiunii din bazinul hidrografic internațional al fluviului Dunărea care este cuprinsă în teritoriul României*, cu referire la: stabilirea listei de măsuri de bază la nivel de bazin/spațiu hidrografic, realizarea inventarului posibilelor măsuri suplimentare, aplicarea scenariilor și analizei economice și stabilirea programului de măsuri pentru perioada următoare de 6 ani.

- **Progrese în implementarea programului de măsuri stabilit pentru al doilea ciclu de planificare (2016-2021) – situația la nivelul anului 2020**

În scopul evaluării stadiului implementării programului de măsuri s-a avut în vedere realizarea măsurilor de bază și suplimentare prevăzute în anexele *Planului de Management actualizat al spațiului hidrografic Prut-Bârlad aprobat prin H.G. nr. 859/2016*, cu termene planificate de realizare a măsurilor în perioada 2016-2021. De asemenea, au fost luate în considerare și măsurile care erau planificate să se realizeze după anul 2021 și care au început să se implementeze în avans.

Evaluarea implementării măsurilor și costurile aferente acestora s-a realizat în două moduri:

- în funcție de tipurile de măsuri prevăzute de DCA, respectiv măsuri de bază – art. 11.3a, alte măsuri de bază – art. 11.3b-l și măsuri suplimentare – art. 11.4-5;
- pe baza categoriilor de presiuni (similar cu abordarea din *Planul de Management actualizat aprobat prin HG nr. 859/2016*):
  - aglomerări umane – măsuri pentru asigurarea alimentării cu apă a populației, modernizarea și realizarea sistemelor de colectare și epurare a apelor uzate, managementul nămolului din stațiile de epurare;
  - industrie – măsuri pentru reducerea poluării punctiforme și difuze produsă de unitățile industriale;
  - agricultură – măsuri pentru reducerea poluării punctiforme și difuze generate de fermele zootehnice și ferme vegetale;

- hidromorfologie – măsuri de îmbunătățire a regimului hidrologic al corpurilor de apă inclusiv a măsurilor pentru asigurarea debitului ecologic, îmbunătățirea conectivității laterale și longitudinale, măsuri pentru îmbunătățirea condițiilor morfologice, , etc. ;
- altele – măsuri pentru asigurarea unui management durabil în domeniul pisciculturii, măsuri pentru atenuarea efectelor schimbărilor climatice, realizarea de studii de cercetare, monitorizare suplimentară, acțiuni de conștientizare a publicului, etc.

La stabilirea măsurilor și evaluarea costurilor de investiții, operare-întreținere și alte costuri aferente s-au utilizat după cum urmează:

- informații oficiale transmise de utilizatorii de apă din diverse domenii de activitate privind măsurile, costurile și termenele de realizare ale acestora (aglomerări umane, activități industriale și agricole, hidromorfologie, altele etc.);
- documente de programare și planificare a măsurilor pe termen mediu și lung (strategii, programe și planuri de dezvoltare sectoriale, *Master Planuri Județene* pentru infrastructura de apă și apă uzată în aglomerări umane - actualizate în perioada 2016-2020, aplicații de finanțare europeană depuse în cadrul Programului Operațional Sectorial (POS) 2007-2013 și Programului Operațional Infrastructura Mare (POIM) 2014-2020 care continuă finanțarea investițiilor necesare în sectorul de apă/apă uzată în cadrul Axei Prioritare 3 "Dezvoltarea infrastructurii de mediu în condiții de management eficient al resurselor", Obiectivul Specific OS 3.2. - Creșterea nivelului de colectare și epurare a apelor uzate urbane, precum și a gradului de asigurare a alimentării cu apă potabilă a populației, studii de cercetare și proiecte, etc.);
- costurile unitare din cataloagele de măsuri aferente domeniilor aglomerări umane, activități industriale și agricole, alterărilor hidromorfologice, altele etc., în cazul în care nu au fost primite/disponibile informații direct de la utilizatorii de apă privind costurile măsurilor.

Se precizează faptul că, în conformitate cu cerințele Ghidului de raportare a cerințelor Directivei cadru Apă 2000/60/CE (*WFD Reporting Guidance 2022, versiunea draft*), costurile măsurilor se evaluează având în vedere următoarele:

- costurile de investiții se calculează pentru întreaga perioadă a ciclului de planificare (2016-2021);
- costurile de operare - întreținere se calculează la nivelul fiecărui an;
- toate costurile evaluate nu conțin valoarea amortizării.

La evaluarea implementării programelor de măsuri prevăzute în *Planul de Management actualizat al bazinelor/spațiilor hidrografice aprobat prin H.G. nr. 859/2016* și a costurilor aferente s-a utilizat în principal ca an țintă anul 2021 pentru realizarea măsurilor aferente celui de-al doilea ciclu de planificare.

Până la sfârșitul anului 2020, la nivelul spațiului hidrografic Prut-Bârlad s-au realizat măsuri de bază și suplimentare din cadrul programului de măsuri al doilea ciclu de planificare, care, din punct de vedere financiar, se situează la valoarea **cheltuielilor de investiții și alte costuri de circa 359,223 milioane Euro**, ceea ce reprezintă cca. **29,89%** din totalul planificat pentru perioada 2016-2021. De asemenea, au fost realizate costuri de operare – întreținere în valoare de **39,0908** milioane Euro, suportate de către utilizatorii de apă care au implementat măsuri.

În *Tabelul 9.1* se prezintă detalierea acestor costuri, atât din punct de vedere al tipurilor de măsuri prevăzute de DCA (11.3a-l, 11.4-5), cât și al categoriilor de presiuni (aglomerări, agricultură, industrie, hidromorfologie și altele).

Asigurarea finanțării măsurilor aferente întregului program de măsuri pentru perioada 2016-2020 s-a realizat în principal din:

- **42,05% fonduri europene** - Fonduri de Coeziune, Fondul Agricol European de Dezvoltare Rurală (FEADR), Fonduri Europene de Dezvoltare Regională (FEDR), Fondul European pentru Pescuit (FEP), Fonduri LIFE, alte fonduri;

- **35,85% fonduri naționale guvernamentale și locale** (buget stat, local, redevențe din contribuții, etc.);
- **13,71% surse ale ANAR;**
- **8,39% surse proprii ale agentului economic.**

Tabel 9.1a. Evaluarea la nivelul spațiului hidrografic Prut-Bârlad a costurilor realizate în al doilea ciclu de planificare (2016-2021) – situația la nivelul anului 2020. Defalcare pe tipuri de categorii de presiuni

Categorია de presiune	Costul măsurilor realizate până în anul 2020 (Euro)								
	Măsurι de bază			Măsurι suplimentare			Total		
	Investiții	Operare/ Intreținere anuale	Alte costuri*)	Investiții	Operare/ Intreținere anuale	Alte costuri*)	Investiții	Operare/ Intreținere anuale	Alte costuri*)
Aglomerări umane	293.629.321	18.211.285	953.144	8.845.500	325.355	216.669	302.474.821	18.536.641	1.169.813
Industrie	0	0	0	10.000	500	0	10.000	500	0
Agricultură	398.759	0	0	950.829	0	0	1.349.588	0	0
Hidromorfologie	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Alte*)	12.398.610	20.553.675	21.671.802	20.148.699	0	0	32.547.309	20.553.675	21.671.802
Total	306.426.689	38.764.960	22.624.946	29.955.029	325.855	216.669	336.381.718	39.090.816	22.841.614

Tabel 9.1b. Evaluarea la nivelul spațiului hidrografic Prut-Bârlad a costurilor realizate în al doilea ciclu de planificare (2016-2021) - situația la nivelul anului 2020. Defalcare pe tipuri de măsuri (conform art. 11 al DCA)

Nr. crt.	Tip măsuri	Costuri măsurilor ce se vor realiza în 2020 (EURO)		
		Investiții	Operare/ întreținere anuale	Alte costuri*)
1	Măsuri de bază (art. 11.3)	306.426.689	38.764.960	22.624.946
1.1	Măsuri aplicare legislație europeană (art. 11.3a)	294.028.080	18.211.285	953.144
1.2	Alte măsuri de bază (art. 11.3b-l)	12.398.610	20.553.675	21.671.802
2	Măsuri suplimentare (art. 11.4-5)	29.955.029	325.855	216.669
3	Total măsuri (1+2)	336.381.718	39.090.816	22.841.614

*) se referă la alte costuri pentru implementarea măsurilor privind asigurarea unui management durabil în domeniul pisciculturii, schimbărilor climatice, realizarea de studii de cercetare, monitorizare suplimentară, acțiuni/proiecte de conștientizare a publicului, etc.

În ceea ce privește situația realizării programului de măsuri la sfârșitul anului 2020 (Figura 9.1), comparativ cu cea planificată în Planul de management actualizat al spațiului hidrografic Prut-Bârlad, se observă că cele mai multe costuri revin implementării măsurilor de bază și suplimentare pentru aglomerările umane (apă potabilă, apă uzată, nămoluri de la stații de epurare) și activitățile agro-zootehnice și industriale, precum și a altor măsuri de bază referitoare la recuperarea costurilor pentru serviciile de apă, precum și a măsurilor care promovează utilizarea eficientă și sustenabilă a apei.

De asemenea, o serie de măsuri suplimentare planificate au fost realizate până în 2020 sau sunt în curs de implementare până la sfârșitul anului 2021, și anume:

- măsuri constructive și tehnice aplicate aglomerărilor umane, unităților industriale și activităților agricole, de exemplu: aplicarea de măsuri peste cerințele directivelor europene în domeniul apelor (construirea de sisteme centralizate de colectare și epurare a apelor uzate în aglomerări umane mai mici de 2000 l.e.), măsuri privind reabilitarea rețelei de canalizare la unitățile industriale, precum și construirea platformelor comunale de depozitare și gospodărire a gunoii de grajd.

- aplicarea *Programelor de Acțiune și a Codului de Bune Practici Agricole*, în vederea respectării directivei Nitrați

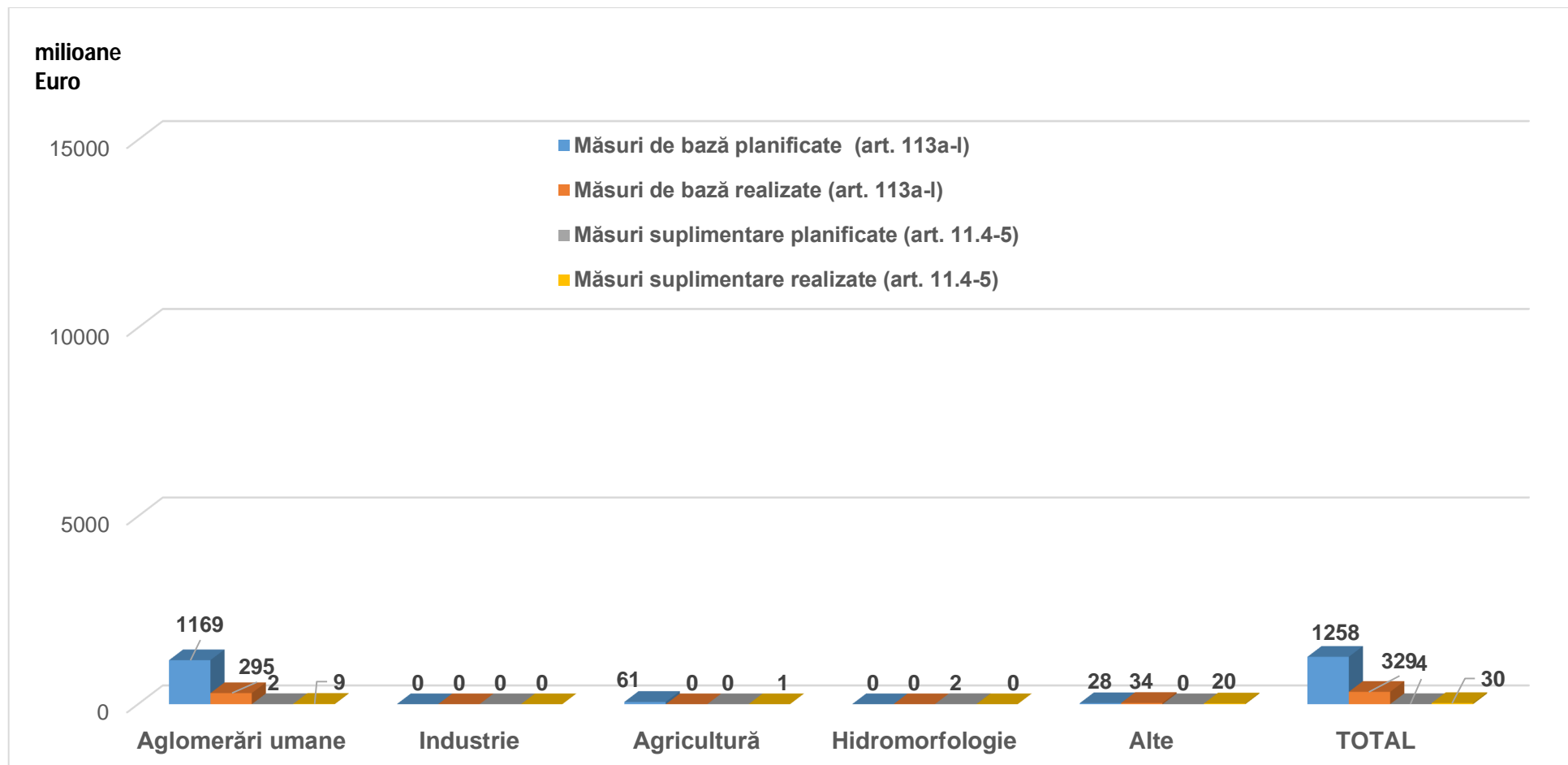
- măsuri tehnice aplicate utilizatorilor de apă pentru îmbunătățirea managementului apei (de exemplu evacuarea apelor uzate menajere și pluviale)

- studii de cercetare și proiecte menite să clarifice problemele și incertitudinile semnalate la elaborarea *Planului de Management* actualizat aprobat prin H.G. nr. 859/2016 (spre exemplu: analiza a 3 substanțe prioritare (mercur, hexaclorbenzen și hexaclorbutadienă) din probă de pește, studiu privind elaborarea unor fișe pentru stabilirea posibilelor emisii (surse punctiforme și difuze de poluare, fondul natural) de cadmiu, mercur, plumb, nichel și clorofom în apele de suprafață, precum și identificarea măsurilor pentru reducerea/eliminarea emisiilor din astfel de surse, dar și un studiu privind stabilirea obiectivelor de management ale corpurilor de apă pe care se desfășoară activități de piscicultură și identificarea măsurilor privind atingerea obiectivelor de management), măsuri de management adecvate în cadrul planurilor de management ale ariilor naturale protejate, vizând creșterea gradului de protecție și conservare a biodiversității.

Precizăm că o parte dintre măsurile planificate a se realiza în perioada 2016-2021 conform programului de măsuri din *Planul de Management* actualizat aprobat prin H.G. nr. 859/2016 au suferit modificări (fie sunt măsuri noi, fie au fost transferate în următorul ciclu de planificare 2022-2027 sau s-a renunțat la implementarea lor), având în vedere în principal:

- reevaluarea situației generate de finalizare a studiilor de fezabilitate și proiectelor tehnice, reevaluarea costurilor de investiții, etc.; astfel modificarea delimitării aglomerărilor umane are efecte în modificarea tipului de măsuri necesare; de asemenea, scăderea dimensiunii aglomerării sub 10.000 locuitori echivalenți va schimba măsura în sensul că modernizarea/construirea stației de epurare cu treaptă terțiară pentru îndepărtarea avansată a nutrienților (azot și fosfor) nu mai este necesară, epurarea biologică (secundară) fiind suficientă;
- măsuri generate de modificarea legislației survenită după elaborarea *Planului de Management* actualizat aprobat prin H.G. nr. 859/2016, respectiv măsurile care rezultă din implementarea aspectelor legislative noi privind implementarea Directivei 2013/39/EU de modificare a Directivelor 2000/60/CE și 2008/105/CE în ceea ce privește substanțele prioritare din domeniul politicii apei, transpusă în legislația națională prin HG nr. 570/2016 privind aprobarea Programului de eliminare treptată a evacuărilor, emisiilor și pierderilor de substanțe prioritare periculoase și alte măsuri pentru principalii poluanți;

Figura 9.1 Progrese înregistrate în implementarea Programului de măsuri 2016-2021 (situația la nivelul anului 2020) la nivelul spațiului hidrografic Prut-Bârlad

Rezultatele reevaluării stării/potențialului corpurilor de apă de suprafață și a stării chimice a corpurilor de apă subterană, pe baza completărilor și modificărilor survenite în sistemul de evaluare, au condus, de asemenea, la reanalizarea măsurilor planificate a se realiza în perioada 2016-2021.

Măsurile restante din *Planul de Management actualizat aprobat prin H.G. nr. 859/2016*, cât și măsurile planificate să fie realizate pentru corpurile de apă care au excepții de la obiectivele de mediu (constând în prelungirea termenului – art. 4.4.) după anul 2015, se vor lua în considerare în cel de-al treilea ciclu de planificare 2021-2027.

Pe baza analizei progresului în implementarea măsurilor de bază și suplimentare comparativ cu situația planificată în *Planul de Management actualizat aprobat prin H.G. nr. 859/2016* s-a constatat faptul că:

- 45,50% dintre măsurile planificate au fost implementate, din care:
  - 35,82% dintre măsuri sunt identice cu cele planificate;
  - 5,12% dintre măsuri sunt măsuri noi, neprevăzute în *Planul de Management actualizat aprobat prin HG nr. 859/2016* ;
  - 4,56% din măsuri au fost modificate având în vedere noi informații privind eficiența măsurii etc. ;
- 54,50% din măsurile planificate nu au fost implementate, din care:
  - 5,53% din măsuri nu au mai fost necesare datorită fie reducerii din diverse cauze obiective a poluării produse de presiunile semnificative (unele măsuri au fost abandonate, nemaifiind necesare, după reevaluarea situației din unitățile economice (unități închise, în conservare) și atingerea obiectivelor de mediu ale corpurilor de apă, fie alte măsuri implementate în paralel pe același corp de apă au condus deja la atingerea obiectivelor de mediu;
  - 48,97% din măsuri au fost transferate pentru implementare în al treilea ciclu de planificare.

În urma evaluării situației împreună cu utilizatorii de apă și autoritățile care implementează programul de măsuri în perioada 2016-2021, s-a constatat că, în unele cazuri, există probleme în ceea ce privește realizarea măsurilor la termenele stabilite, dintre care cele mai des întâlnite sunt următoarele:

- capacitatea tehnică și instituțională insuficientă a autorităților pentru implementarea mecanismelor necesare realizării măsurilor;
- alocarea cu întârziere a fondurilor necesare din cauza derulării cu întârziere a procedurilor de achiziții;
- proceduri anevoioase de promovare a finanțării care conduc la depășirea termenelor prevăzute pentru demararea proiectelor;
- alocarea de fonduri insuficiente de la bugetul de stat și local pentru măsurile ce trebuiau realizate în al doilea ciclu de planificare, având în vedere contextul economic european și mondial;
- dificultăți în realizarea tehnică a lucrărilor de execuție de către contractanți (diminuarea potențialului pieței muncii în sectorul construcțiilor), deficiențe de proiectare;
- întârzieri în implementarea măsurilor din cauza problemelor legate de regimul juridic al terenurilor pe care se execută lucrările etc.

În perioada 2016 – 2020, la nivelul spațiului hidrografic Prut-Bârlad au fost realizate măsuri pentru reducerea presiunilor, cu precădere măsuri de bază (art. 11.3.a) pentru aglomerări umane (apă potabilă, apă uzată, nămoluri de la stațiile de epurare urbane) și pentru activitățile industriale și agro-zootehnice, precum și alte măsuri de bază (art. 11.3b-l) referitoare la aplicarea recuperării costurilor pentru servicii de apă, reglementarea / autorizarea, controlul și monitorizarea surselor semnificative de poluare și a alterărilor hidromorfologice. În continuare se menționează câteva tipuri de măsuri realizate pentru reducerea presiunilor punctiforme și difuze cu impact asupra stării ecologice bune /

potențialului ecologic al corpurilor de apă de suprafață și asupra stării bune a corpurilor de apă subterană.

Măsurile aferente Planului de Management actualizat al spațiului hidrografic Prut-Bârlad, aprobat prin HG nr. 859/2016, s-au concentrat pe implementarea angajamentelor asumate pentru realizarea măsurilor de bază, având în vedere măsurile de asigurare a infrastructurii de apă și apă uzată pentru aglomerările umane mai mari de 2.000 I.e. al căror termen de conformare a fost anul 2018. De asemenea, pentru aglomerările umane mai mici de 2.000 I.e erau prevăzute măsuri suplimentare de asigurare a sistemelor centralizate de alimentare, canalizare și epurare. În perioada 2016-2020 au fost realizate următoarele tipuri de lucrări:

- reabilitarea și extinderea surselor de alimentare cu apă (captări și foraje), a conductelor de aducțiune și rețelelor de distribuție a apei, precum și a stațiilor de tratare a apei în scop potabil, precum și realizarea de foraje hidrogeologice noi pentru alimentarea cu apă;
- reabilitarea și extinderea rețelelor de canalizare, construirea de noi rețele de canalizare;
- modernizarea stațiilor de epurare existente și construirea de noi stații de epurare;
- sisteme individuale adecvate (bazine etanș vidanjabile) pentru colectarea și epurarea apelor uzate urbane.

Unitățile economice au realizat măsuri care implementează în special cerințele Directivelor IPPC/IED și Seveso III, dar și care urmăresc reducerea poluării industriale prin: introducerea unor tehnologii mai curate și cele mai bune tehnologii disponibile în domeniu (BAT), prevenirea accidentelor majore care implică substanțe prioritare și acțiuni de limitare a consecințelor acestora pentru populație și mediul înconjurător, modernizarea instalațiilor de epurare a apelor uzate, în scopul conformării efluentului evacuat cu valorile limită de emisie prevăzute în programul de măsuri, planurile de acțiune și programele de conformare care sunt anexe la autorizațiile integrate de mediu. În acest context, este de precizat evoluția indicatorilor economici în condițiile financiare naționale și internaționale (respectiv descreșterea economică), care au influențat disponibilitatea financiară a unităților economice în ultimii ani.

În programul de măsuri au fost prevăzute și realizate pentru activitățile industriale următoarele tipuri de măsuri cheie pentru presiunile semnificative, și anume:

- reabilitarea rețelei de canalizare la unitățile industriale ;
- realizarea rețelei de canalizare a apelor pluviale, reactualizarea autorizațiilor de gospodărirea apelor în vederea atingerii obiectivelor de mediu ale corpurilor de apă.

În ceea ce privește măsurile specifice implementate în perioada 2016-2020 la nivelul spațiului hidrografic Prut-Bârlad, se menționează: monitorizarea post-închidere la depozitele de zgură și cenușă a calității apelor freatice prin analize probe de apă (este cazul Depozitului de zgură și cenușă Paiu, aparținând unității SC Termica Vaslui, care este în insolvență, dar la care se realizează monitorizarea calității apelor freatice prin analize probe de apă din cele 4 puțuri existente, cu frecvență semestrială).

În ceea ce privește măsurile pentru agricultură acestea se implementează pe întreg teritoriul României din anul 2013. Măsurile de bază sub art. 11.3.a se referă în general la reducerea poluării cu nutrienți din sursele agricole, prin aplicarea Codului de Bune Practici Agricole, a Programelor de acțiune și Planului de acțiune pentru reducerea poluării cu nutrienți. Măsurile de bază realizate se referă la construirea platformelor individuale de depozitare a gunoiului de grajd, respectarea perioadei de interdicție în aplicarea pe teren a îngrășămintelor, realizarea rețelelor de canalizare și stațiilor de epurare, realizarea perdelelor forestiere, a piezometrelor pentru foraje la nivelul bazinelor hidrografice etc., precum și la activități de conștientizare și instruire a fermierilor.

Principalele măsuri specifice realizate în perioada 2016-2020 la nivelul spațiului hidrografic Prut-Bârlad au constat în:

- „Aplicarea Programelor de Acțiune și a Codului de Bune Practici Agricole, în vederea respectării directivei Nitrați” (toate localitățile din spațiul hidrografic Prut-Bârlad);
- Echipament furnizat în cadrul Proiectului "Controlul Integrat al Poluării cu Nutrienți", constând în analizor TOC/TN pentru determinarea carbonului organic total (TOC) și a azotului total (TN), balanță analitică, aparat de apă ultrapură, rotoevaporator, sistem de filtrare la vid și pompă, moriști hidrometrice electromagnetice pentru măsurarea vitezei apei, morișcă hidrometrică cu elice și sistem de tije pentru măsurarea vitezei apei, morișcă hidrometrică cu elice, sistem de cabluri suspendate și tije pentru măsurarea vitezei apei)
- Instruirea personalului
- Construcție platforme de depozitare și gospodărire a gunoiului de grajd și a deșeurilor menajere
- Stație de compostare a gunoiului de grajd și ambalare compost
- Dotarea cu tocător de resturi vegetale pentru dezvoltarea amenajării existente destinate depozitării gunoiului de grajd
- Construirea de platforme comunale de depozitare și gospodărire a gunoiului de grajd.

Pentru fermele zootehnice, inclusiv pentru cele aflate sub incidența Directivei IPPC/IED, s-au aplicat măsuri de reducere a poluării punctiforme și difuze. În cadrul măsurilor pentru realizarea managementului produselor de uz fitosanitar (pesticide și biocide), au fost monitorizate, de asemenea, unități care au implementat măsuri specifice pentru protejarea corpurilor de apă împotriva poluării cu pesticide, prin reducerea riscului la manipularea și stocarea produselor fitosanitare.

Alte măsuri de bază sunt măsurile sub art. 11.3.e, de tipul prelevării de probe, efectuarea analizelor specifice și a studiilor OSPA, realizarea planurilor de fertilizare, analiza fertilizanților la fermele agro-zootehnice, etc. De asemenea, în ceea ce privește reducerea poluării cu pesticide din agricultură, s-au aplicat măsuri de control și autorizare a surselor de poluare difuze din agricultură, precum și măsuri de diminuare a riscurilor de poluare a apelor de suprafață și subterane asociate utilizării produselor de protecție a plantelor prevăzute în Planului național de acțiune privind diminuarea riscurilor asociate utilizării produselor de protecție a plantelor.

În măsurile suplimentare sub art. 4.4-4.5 sunt cuprinse alte măsuri specifice de reducere a poluării difuze cu nutrienți, cum ar fi construirea de platforme comunale de stocare a gunoiului de grajd pentru perioadele de interdicție a aplicării și dotarea cu echipamente și utilaje pentru dezvoltarea amenajărilor destinate depozitării gunoiului de grajd, prevenirea și combaterea poluării provenită din activitățile agricole în zonele care se confruntă cu constrângeri naturale, constrângeri naturale semnificative sau cu alte constrângeri specifice.

În ceea ce privește principalele probleme întâmpinate de către fermieri și factorii implicați în implementarea măsurilor se evidențiază următoarele:

- termenul de finalizare al anumitor măsuri este condiționat de aprobarea unei majorări bugetare;
- unele ferme au trecut în conservare sau au activitatea sistată, iar măsurile nu se mai impun.

Măsurile suplimentare planificate pentru a fi realizate în vederea reducerii efectelor alterărilor hidromorfologice au fost măsuri de tipul:

- îmbunătățirea conectivității laterale a corpurilor de apă, respectiv măsuri de retenție naturală a apei: refacerea sau crearea unor noi zone umede pentru anumite incinte (pe

baza studiilor de cercetare și a corelării cu măsurile specifice reducerii riscului la inundații), restaurarea brațelor vechi și a meandrelor, renaturarea malurilor

Menționăm că se află în derulare procedura de achiziție publică de servicii de realizare a aplicațiilor de finanțare pentru o serie de proiecte având în vedere POIM 2014-2020, *Axa Prioritara 4 - Protecția mediului prin măsuri de conservare a biodiversității, monitorizarea calității aerului și decontaminare a siturilor poluate istoric (biodiversitate, servicii ecosistemice prin Natura 2000, infrastructuri ecologice)*, O.S. 4.1 - *Creșterea gradului de protecție și conservare a biodiversității și refacerea ecosistemelor degradate*, acestea urmând a fi implementate odată cu aprobarea. De asemenea, proiectul *Reconectare și restaurare luncă inundabilă, remeandrare curs de apă Jijia*, se află în evaluare pentru finanțare POIM 2014-2020, *Axa prioritara 5: Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor*.

Finanțarea măsurilor este prevăzută a fi asigurată din fonduri europene (POIM 2014-2020, Axa 5, Axa 4), bugetul Administrației Bazinale de Apă, precum și de la bugetul de stat.

În urma evaluării situației împreună cu utilizatorii de apă și autoritățile care implementează programul de măsuri, s-a constatat faptul că, în unele cazuri, există riscuri în ceea ce privește realizarea măsurilor la termenele stabilite, din următoarele cauze:

- măsurile sunt în curs de realizare cu întârzieri din cauza prelungirii termenului de realizare și ca urmare a alocării cu întârziere a fondurilor necesare de la bugetul de stat și bugetul local;
- procedurile anevoioase de promovare a finanțării (procedura de achiziție consumatoare de timp, licitații în curs de desfășurare prelungite datorită contestațiilor, co-finanțări alocate cu întârziere etc.) conduc la depășirea termenelor prevăzute pentru demararea proiectelor;
- la unele măsuri a fost necesar să se renunțe, nemaifiind necesare, după reevaluarea situației din unitățile economice și modificarea presiunilor de tip aglomerări umane (redelimitarea aglomerărilor cu consecințe în modificarea măsurilor, termenelor și costurilor);
- unele lucrări sunt sistate deoarece firma constructoare a intrat în faliment;
- unele lucrări de construire / reabilitare, finanțate din fonduri de coeziune, au fost relicitate, ceea ce a creat întârzieri în începerea lucrărilor de execuție;
- întârzieri în implementarea măsurilor din cauza problemelor legate de regimul juridic al terenurilor pe care se execută lucrările;
- finanțarea redusă a studiilor de cercetare de la bugetul de stat.

În concluzie, principalele cauze care contribuie la nedemararea sau desfășurarea cu întârziere a anumitor măsuri de bază și suplimentare sunt atribuite în principal alocării cu întârziere a fondurilor necesare de la bugetul de stat sau insuficiența fondurilor de la bugetul local, dar și surselor limitate de finanțare europeană destinate implementării măsurilor specifice Directivei Cadru Apă.

Măsurile de bază și suplimentare menționate au condus la îmbunătățirea stării ecologice / potențialului ecologic și stării chimice ale corpurilor de apă de suprafață și subterane. Astfel, având în vedere rezultatele evaluării stării ecologice/potențialului ecologic și stării chimice prezentate la capitolul 6.2, comparativ cu planificarea din *Planul de Management actualizat aprobat prin H.G. nr. 859/2016*, se constată creșterea cu cca. 12,82% (de la 37,03% la 49,85%) a procentului de corpurile de apă de suprafață care ating starea ecologică bună/potențialul ecologic bun în perioada 2016-2021. De asemenea, se observă o creștere cu 3,09% (de la 96,30% la 99,39%) a procentului corpurilor de apă care ating starea chimică bună în perioada 2016-2021. În ceea ce privește corpurile de apă subterană, se menține starea cantitativă bună pentru toate corpurile de apă subterană, iar starea chimică s-a menținut ca cea din *Planul de Management actualizat*

aprobat prin H.G. nr. 859/2016. Efectele măsurilor cuprinse în programele de măsuri pentru perioada 2016-2021 încă nu se fac simțite.

În perioada 2022 – 2027 se continuă implementarea măsurilor de bază și suplimentare pentru aglomerările umane, activitățile industriale și agricole, precum și pentru alterările hidromorfologice. Tipurile de măsuri sunt similare cu cele implementate pe parcursul celui de-al doilea ciclu de planificare, respectiv în principal măsuri pentru implementarea cerințelor directivelor europene, la care se adaugă și noi tipuri de măsuri recomandate de Comisia Europeană în ghidurile CIS WFD: măsuri de stocare naturală a apelor (NWRM), măsuri de reducere a pierderilor de apă, măsuri pentru asigurarea apei potabile (Directiva 2015/1787/ CE de modificare a anexelor II și III la Directiva 98/83/CE privind calitatea apei destinate consumului uman), măsuri de reutilizare a apelor, măsuri pentru implementarea Pactului ecologic european sau Pactul verde (Strategia „De la fermă la consumator”, Strategia privind substanțele chimice pentru durabilitate, Planul de acțiune privind reducerea la zero a poluării apei, aerului și solului, Strategia UE în domeniul biodiversității pentru 2030, etc.), Politicii Agricole Comune, Strategiei pentru farmaceutice, Planului Național de Redresare și Reziliență, măsuri în contextul schimbărilor climatice, etc..

Administrația Națională „Apele Române”, autoritatea competentă în domeniul gospodăririi apelor, prin intermediul Administrațiilor Bazinale de Apă, monitorizează în continuare stadiul implementării programului de măsuri, conform cerințelor Directivei Cadru Apă, și intervine, în măsura competențelor sale, pentru conștientizarea/impulsionarea utilizatorilor de apă în vederea realizării măsurilor planificate în cadrul *Planurilor de management ale bazinelor/spațiilor hidrografice actualizate*.

9.1. Măsuri pentru implementarea legislației europene pentru protecția apelor

Măsurile impuse de legislația națională care implementează Directivele Europene au ca obiectiv general conformarea cu cerințele Uniunii Europene în domeniul calității apei, prin îndeplinirea obligațiilor asumate prin Tratatul de Aderare la Uniunea Europeană și documentul “Poziția Comună a Uniunii Europene (CONF-RO 52/04), Bruxelles, 24 Noiembrie 2004, Capitolul 22 Mediu”.

Documentele naționale de aplicare cuprind atât planurile de implementare a directivelor europene în domeniul calității apei, cât și documentele strategice naționale care asigură cadrul de realizare a acestora. Pe lângă documentele prezentate în *Planul de Management aprobat prin HG nr. 859/2016*, principalele documente strategice naționale care asigură cadrul general de implementare a măsurilor pentru cel de-al treilea ciclu de planificare sunt:

- *Planul Național de Dezvoltare pentru Protecția Mediului (PNDPM);*
- *Programul Operational Dezvoltare Durabila (PODD) 2021-2027;*
- *Planul Național de Relansare și Reziliență al României (PNRR) 2021-2027;*
- *Programul Operațional Regional (POR) 2021-2027;*
- *Planului de Dezvoltare Regională (PDR) 2021-2027;*
- *Programul Național Strategic în contextul noii Politici Agricole Comune (PAC) 2021-2027;*
- *Programul Operațional pentru Pescuit și Afaceri Maritime (POPAM) 2021-2027;*
- *Programul pentru Acvacultura și Pescuit (PAP) 2021-2027;*
- *Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană 2021-2027;*

- *Strategia Națională privind reducerea efectelor secetei, prevenirea și combaterea degradării terenurilor și deșertificării pe termen scurt, mediu și lung;*
- *Strategia Forestieră Națională 2018 –2027;*
- *Strategia Națională a României privind Schimbările Climatice 2013-2020;*
- *Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030;*
- *Strategia pentru Reabilitarea Infrastructurii Irigațiilor;*
- *Strategia de Dezvoltare Locală 2021-2027;*
- *Strategia Energetică a României 2020-2030, cu perspectiva anului 2050;*
- *Strategia industriei miniere pentru perioada 2017-2035;*
- *Strategia Națională de Gestionare a Deșeurilor 2014-2020;*
- *Planul Național de Gestionare a Deșeurilor (PNGD) 2018-2025, etc.*

La aceste documente naționale se adaugă și planurile de acțiune și master planurile regionale, județene și locale prevăzute pentru implementarea documentelor strategice, dintre care se menționează: *Planurile de Management al Riscului la Inundații, Planul Național de Relansare și Reziliență al României (PNRR), Planului de Dezvoltare Regională (PDR), Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice, Planul Național Strategic PAC post 2020 (PNS), Planul Național de Gestionare a Deșeurilor (PNGD), Master Planurile Județene pentru infrastructura de apă potabilă și apă uzată, etc..*

Legislația care asigură implementarea măsurilor de bază privind protecția mediului și în special a apelor și ecosistemelor acvatice este prezentată în *Anexa 9.1*.

În continuare sunt trecute în revistă măsurile planificate pentru implementarea în perioada 2022-2027 a cerințelor principalelor directive europene din domeniul calității apelor, cu referire la obiective, cerințe, autorități responsabile, perioade de tranziție, măsurile stabilite, costurile pentru implementarea măsurilor, precum și sursele de finanțare pentru acestea.

Directiva privind calitatea apei (80/778/EEC) destinate consumului uman, amendată de Directiva 98/83/EC și Directiva 2015/1787/ CE de modificare a anexelor II și III la Directiva 98/83/CE privind calitatea apei destinate consumului uman

Directiva 98/83/CE privind calitatea apei destinate consumului uman a fost transpusă în legislația națională prin Legea nr. 458/2002 privind calitatea apei potabile, cu modificările și completările ulterioare, menționate în *Anexa 9.1*.

Obiectivele principale ale Directivei sunt protejarea sănătății populației de efectele adverse ale oricărui tip de contaminare a apei destinate consumului uman și asigurarea unei ape sanogenă și curate destinată consumului uman. În ceea ce privește calitatea apei destinate consumului uman, principala obligație care derivă din Directiva Consiliului 98/83/CE este să se asigure calitatea apei distribuite în sisteme centralizate.

Directiva 2015/1787/CE, care modifică Anexele II și III ale Directivei 98/83/CE privind calitatea apei destinate consumului uman, a pus accent pe integrarea informațiilor din planurile de management ale bazinelor hidrografice în evaluarea riscului pentru sănătatea populației consumatoare de apă potabilă. În acest sens, a apărut ca noutate abordarea într-un singur act legislativ a informațiilor ce sunt colectate în baza Directivei Cadru privind Apa 2000/60/CE. Ordonanța nr. 22/2017 pentru modificarea și completarea Legii nr. 458/2002 privind calitatea apei potabile, transpune în legislația națională prevederile Directivei 2015/1787/CE, prin care se abordează aprovizionarea cu apă la modul global, creându-se legătura necesară între toate etapele procesului de

producere și distribuție, programele de monitorizare asigurând puntea de legătură între captare, tratare, înmagazinare și distribuție. Astfel, autoritatea competentă pentru gestionarea resurselor de apă va fi parte în acest proces prin punerea la dispoziția producătorului de apă potabilă, de date privind presiunile antropice și sursele de poluare din bazinul hidrografic, precum și rezultatele programelor de monitorizare pentru corpurile de apă utilizate pentru captarea apei destinate consumului uman, conform legislației în domeniu.

Începând cu ianuarie 2023, prin reformarea Directivei privind calitatea apei potabile (Directiva 2020/2184) se va realiza o protecție mai ridicată a sănătății umane datorită standardelor mai stricte de calitate a apei, abordând poluanții cum ar fi perturbatorii endocrini și microplasticile, ceea ce va conduce la o apă mai curată la robinet pentru toți și o nevoie mai mică de utilizare a sticlelor de plastic. Acestea corespund obiectivelor Pactului Ecologic European (Green Deal)¹ și Planului de acțiune "Către poluarea zero a aerului, apei și solului"².

Una dintre obligațiile importante este aceea de a aplica măsuri pentru asigurarea calității apei destinată consumului uman, care trebuie să aibă anumite valori pentru parametrii relevanți (Articolele 2 - 5). Apa trebuie să fie lipsită de orice microorganisme sau substanțe care, prin număr sau concentrații, constituie un pericol potențial pentru sănătatea umană.

În cadrul planurilor de conformare elaborate de producătorii de apă potabilă se face evaluarea situației existente, elaborarea și implementarea **Planurilor de siguranță a apei** și **Planurilor de reducere a pierderilor de apă din rețele de distribuție a apei**. De asemenea, sunt stabilite graficele de realizare a activităților și investițiilor, incluzând costurile acestora și impactul asupra costului serviciilor de apă.

Planurile de siguranță a apei sunt obligatorii, începând din anul 2021, pentru sistemele de aprovizionare cu apă potabilă, colective sau individuale, care furnizează în medie o cantitate de apă mai mare de 1.000 mc/zi sau care deservesc mai mult de 5.000 de persoane.

Conform Raportului nr. 12 din 2017 de punere în aplicare a Directivei privind apa potabilă, statele membre trebuie să solicite ca Planurile de reducere a pierderilor de apă din rețele de distribuție a apei să fie incluse drept criterii de selecție pentru toate proiectele de infrastructură de apă care permit îndeplinirea obiectivelor naționale.

Guvernul a modificat și completat în acest sens Legea nr. 458/2002 privind calitatea apei potabile, prin Ordonanța nr. 22/2017, având în vedere susținerea puternică de care beneficiază abordarea pe bază de risc, respectiv, introducerea planurilor de siguranță a apei, promovată de Organizația Mondială a Sănătății, Comisia Europeană, cât și de alte structuri și instrumente ale Organizației Națiunilor Unite cum ar fi Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă, Protocolul Apa și Sănătatea, și altele.

---

¹ Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor, Pactul ecologic European, COM/2019/640 final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A52019DC0640>

² COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS Pathway to a Healthy Planet for All EU Action Plan: 'Towards Zero Pollution for Air, Water and Soil', COM/2021/400 final, {SWD(2021) 140 final} - {SWD(2021) 141 final}, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/?uri=COM:2021:400:FIN>

Astfel, măsurile prevăzute în cadrul **Planurilor de siguranță a apei** se referă în principal la protecția surselor de apă brută, asigurarea calității apei potabile și a siguranței distribuției și asigurarea sănătății populației. Informațiile detaliate privind măsurile pentru protecția surselor de apă brută și asigurarea calității apei potabile și a siguranței distribuției au fost prezentate în Planul de management actualizat al spațiului hidrografic Prut-Bârlad, aprobat prin HG nr. 859/2016.

Mare parte a acestor obiective/obligații sunt asumate de către operatorii de servicii de apă și la obținerea licențelor și contractului de delegare a serviciului de la Autoritatea Națională de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice și prin Legea serviciului de alimentare cu apă și de canalizare nr. 241/2006, cu modificările și completările ulterioare. În plus, **în cadrul Master Planurilor Județene și aplicațiilor de finanțare europeană, sunt incluse obligatoriu cerințe privind aplicarea unei strategii de management și a unui plan de acțiune pentru reducerea pierderilor de apă din rețele de transport și distribuție, până la valoarea de 25%.**

De asemenea, mai sunt o serie de localități pentru care este necesară conformarea cu prevederile Directivei 98/83/CE privind calitatea apei destinate consumului uman, fiind necesară monitorizarea calității apei potabile, precum și măsuri de conformare. Până la data de 31 decembrie 2015, calitatea apei potabile furnizate ar fi trebuit să se conformeze la anumiți parametri (mangan, pesticide, cadmiu, aluminiu, turbiditate, nitrați, amoniu) într-o serie de localități cu locuitori conectați între 10.000 loc. și 100.000 loc..

În primul semestru 2020, în urma centralizării efectuate la nivel național de către Institutul National de Sănătate Publică, având la baza situațiile transmise de Direcțiile de Sănătate Publică județene, a rezultat că un număr de 686 localități sunt neconforme în ceea ce privește unul sau mai mulți parametri ai apei potabile (la robinet) pentru care au fost solicitate perioade de tranziție. Situația menționată a luat în considerare datele colectate în „Raportul național privind calitatea apei distribuite în sistem centralizat în Zonele Mari de Aprovizionare cu apă Potabilă (ZAP) pentru anul 2018” întocmit de către Institutul National de Sănătate Publică.

În anul 2019, conectarea populației la sistemele centralizate de alimentare cu apă potabilă a crescut la 70,7% (13.728.144 locuitori).

În spațiul hidrografic Prut-Bârlad, conectarea populației la sistemele centralizate de alimentare cu apă a fost în anul 2019 de 71,57% (1.421.796 locuitori), în creștere cu 6,6% față de anul 2013, an de referință pentru evaluarea din cel de-al doilea Plan de Management.

Deși gradul de conectare a populației la sistemele de alimentare cu apă a crescut permanent, nivelul de alimentare se menține semnificativ sub media europeană, situație care impune continuarea investițiilor în acest domeniu.

Măsurile de bază planificate în vederea asigurării infrastructurii de apă potabilă pentru implementarea prevederilor Directivei sunt prezentate pentru fiecare localitate, în Anexa 9.2. a proiectelor *Planurilor de management ale bazinelor/spațiilor hidrografice actualizate 2022 – 2027* și se referă în principal la:

- reabilitarea surselor de alimentare cu apă (reabilitarea și dotarea cu echipamente a captărilor pentru apa de suprafață și subterană; reabilitarea rețelelor de aducțiune captare - rezervor pentru apa de suprafață și subterană);
- reabilitarea/modernizarea stațiilor de tratare a apei (reabilitarea facilităților de tratare - pompare, colectare, floculare, filtrare, dozare, clorinare, reabilitarea clădirilor și

modernizarea echipamentelor de automatizare și aparatură de analiză pentru laborator);

- reabilitarea sistemului de distribuție a apei (conductelor principale de transport, conductelor de distribuție la utilizatori, rezervoarelor de stocare, construcția de stații de pompare apă potabilă);
- realizarea surselor de alimentare cu apă (construirea și dotarea cu echipamente a noii captări de apă de suprafață și subterană; extinderea/construirea de rețele de aducțiune captare – rezervor pentru apa de suprafață și subterană);
- construirea de stații de tratare a apei;
- extinderea/construirea sistemului de distribuție a apei;
- alte tipuri de măsuri și instrumente.

Cheltuielile de investiții, operare, întreținere și alte cheltuieli pentru realizarea măsurilor planificate au fost stabilite utilizând informațiile din Master Planurile Județene și aplicațiile de finanțare europene revizuite în perioada 2016-2020, pe baza prevederilor proiectelor și măsurilor finalizate sau planificate pentru perioada 2022-2027. În cazul în care aceste informații n-au fost disponibile, valorile au fost estimate pe baza aplicării costurilor unitare și informațiilor utilizate la elaborarea Master Planurilor Județene, precum și a metodologiei elaborată de Administrația Națională "Apele Române".

Pentru spațiul hidrografic Prut-Bârlad, costurile de investiții totale necesare implementării cerințelor Directivei privind apa potabilă (98/83/EC) au fost evaluate în *Planul Național de Management aprobat prin H.G. nr. 859/2016* la o valoare de **538,660 milioane Euro**. Urmare a reevaluării acestor costuri în cel de-al treilea ciclu de planificare, costurile de investiții pentru implementarea Directivei au crescut la cca. **856,201 milioane Euro**. Accesibilitatea din punct de vedere financiar este cea mai scăzută din UE, cheltuielile cu alimentarea cu apă și cu canalizarea reprezentând peste 6% din cheltuielile gospodăriilor din cadrul grupului din populație cu cele mai reduse venituri. Ca urmare, a evaluărilor implementării Directiva 98/83/CE privind calitatea apei destinate consumului uman, la un necesar preliminar de investiții de cca 9 miliarde de euro pentru apă potabilă revin cca 450 Euro/locuitor.

În perioada 2009-2015 s-au realizat cheltuieli de investiții de **243,334 milioane Euro**, în perioada 2016-2020 s-au realizat cheltuieli de investiții de **141,623 milioane Euro**, iar în al treilea ciclu de planificare (2022-2027) costurile de investiții planificate sunt evaluate la cca. **802,826 milioane Euro**.

La aceste costuri de investiții se adaugă **costuri de operare și întreținere anuale** de cca **44,466 milioane Euro în perioada 2022-2027**. De asemenea, pentru aceeași perioadă, au fost evaluate și **alte costuri în valoare de 8,9 milioane Euro** (pentru instruire, studii de cercetare și soluții tehnice, etc.).

Costurile planificate în perioada 2022-2027 este posibil sa fie mai mari pe măsură ce:

- se vor identifica surse de finanțare noi pentru finanțarea măsurilor (în principal prin Planul Național de Redresare și Reziliență 2021-2026, Programul Operațional Dezvoltare Durabilă 2021-2027, etc.);
- se vor stabili costurile concrete pentru studii de fezabilitate și proiecte;
- costurile finale pentru toate aglomerările.

Se precizează faptul că toate costurile menționate nu conțin valoarea deprecierii.

Costurile pentru măsurile de asigurare a alimentării cu apă a populației în cel de-al treilea ciclu de planificare se vor asigura din următoarele surse de finanțare:

- **52,60% Fonduri europene** - Fonduri de Coeziune, Fondul Agricol European de Dezvoltare Rurală (FEADR), Fonduri Europene de Dezvoltare Regională (FEDR),

- alte fonduri;
- **28,56% Fonduri naționale guvernamentale și locale** (buget stat, buget local);
- **3,16% Surse proprii ale operatorilor de servicii de apă;**
- **15,68% fără surse de finanțare identificate.**

Având în vedere faptul că pentru anumite măsuri de asigurare a alimentării cu apă a populației nu au fost identificate surse de finanțare este necesară identificarea și securizarea finanțării din bugetul de stat și bugetele locale sau identificarea de noi posibile surse de finanțare.

Prin **Programul Operațional Infrastructura Mare (POIM)**, în perioada 2021-2023 se continuă acțiunile integrate de dezvoltare a sistemelor de apă, în cadrul Axei prioritare 3 **“Dezvoltarea infrastructurii de bază în condiții de management eficient al resurselor”**. Cea mai mare parte a alocării financiare a fost orientată spre investițiile care să asigure conformarea cu prevederile acquis-ului comunitar în domeniul calității apei, în special pentru finanțarea măsurilor pentru aglomerările mai mari de 10.000 I.e. Prin POIM se implementează un număr de 30 proiecte în sectorul de apă și apă uzată.

Finanțarea europeană aferentă perioadei 2014-2020, în valoare totală la nivelul spațiului hidrografic Prut-Bârlad de **136,91** milioane Euro pentru dezvoltarea sistemelor de alimentare cu apă, a asigurat, cu prioritate, finalizarea investițiilor care se implementează pe parcursul a două perioade de programare, cât și realizarea de proiecte noi, conform prioritizării din Master Planurile Județene. La nivel național, populația conectată la sistemele de alimentare cu apă care va beneficia de o mai bună alimentare cu apă în urma implementării lucrărilor finanțate prin POIM 2014-2020 este planificată la cca. 3.300.000 locuitori.

Pentru realizarea măsurilor menționate, necesarul de finanțare a fost completat și prin **Programul Național pentru Dezvoltare Rurală** (finanțat prin FEADR) în cadrul măsurii de dezvoltare a infrastructurii de bază în mediul rural. Astfel, pentru Domeniul de intervenție 6 B „Încurajarea dezvoltării locale în zonele rurale” au fost alocate direct fonduri prin măsura M 7 „Servicii de bază și reînnoirea satelor în zonele rurale”, submăsura 7.2 „Investiții în crearea și modernizarea infrastructurii de bază la scară mică”, prin care se finanțează investiții de înființare, extindere, îmbunătățire a infrastructurii de apă potabilă și apă uzată în localitățile din zona rurală. În cadrul acestei măsuri au fost prioritizate investițiile necesare pentru conformarea cu obligațiile ce decurg din prevederile acquis-ului comunitar, pe baza investițiilor incluse în *Master Planurile Județene* actualizate pentru sectorul apă.

De asemenea, prin **Programul Național de Dezvoltare Locală (PNDL)**, program coordonat de Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației, se stabilește cadrul legal pentru implementarea unor proiecte de importanță națională, care susțin dezvoltarea regională prin realizarea unor lucrări de infrastructură tehnico-edilitară. Programul alocă anual de la bugetul de stat fonduri pentru realizarea sistemelor de alimentare cu apă și stații de tratare a apei, în limita fondurilor aprobate anual în bugetul Ministerului Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației, și de la bugetele locale ale unităților administrativ-teritoriale beneficiare. Prioritizarea pentru finanțare a unor obiective de investiții de infrastructură de dimensiuni reduse ca volum, care nu îndeplinesc criteriile de eligibilitate pe programe cu finanțare europeană sau la care este imperios necesară finalizarea acestora pentru respectarea unor angajamente asumate de România în cadrul Uniunii Europene, se realizează de către autoritățile publice locale, în conformitate și cu strategia proprie de dezvoltare locală, cu fundamentarea nevoii de investiții pentru asigurarea unui cadru armonios de dezvoltare a comunității.

Prin **Programului Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD)**, în perioada 2021-2027 vor fi continuate acțiunile integrate de dezvoltare a sistemelor de apă, în cadrul Axei prioritare 2- **“Dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară”** respectiv: reabilitarea și construcția de stații de tratare, transport și distribuție a apei destinate consumului uman. Totodată, se vor continua investițiile în managementul procesului de tratare a apei potabile. În ceea ce privește apa, investițiile vor fi realizate conform Master Planurilor Județene reactualizate și a proiectelor Planurilor de Management ale Bazinelor Hidrografice actualizate 2022-2027. Totodată, în PODD va continua dezvoltarea de noi proiecte care vizează conformarea cu prevederile Directivei nr. 98/83/CE, privind calitatea apei destinate consumului uman și se va continua dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară ale căror costuri vor fi de cca. **3,491 miliarde euro** (2,967 miliarde euro fonduri europene + 523 milioane euro Bugetul de stat).

Potrivit Regulamentului (UE) 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 februarie 2021 de instituire a Mecanismului de redresare și reziliență, România a elaborat **Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR)**. Totodată, potrivit OUG nr. 155/2020 privind unele măsuri pentru elaborarea Planului național de relansare și reziliență necesar României pentru accesarea de fonduri externe rambursabile și nerambursabile în cadrul Mecanismului de redresare și reziliență, PNRR este documentul strategic al României care fundamentează prioritățile de reformă și domeniile de investiții la nivel național pentru instituirea Mecanismului de redresare și reziliență. În cadrul Componentei PNRR nr. **I.1 Managementul sustenabil al apei și reziliența la schimbările climatice**, se vor finanța până în anul 2026 acțiuni și măsuri pentru:

- extinderea rețelelor de apă în aglomerările mai mari de 2000 de locuitori echivalenți (l.e), prioritizate prin Planul de accelerare a conformării cu Directivele europene;
  - sprijinirea conectării populației cu venituri mici la rețelele de alimentare cu apă existente.
- Valoarea totală planificată a investițiilor pentru Componenta PNRR nr. I.1 aferentă sectorului de apă și canal este de cca. **1.000 milioane Euro**, din care pentru măsurile aferente infrastructurii pentru alimentarea cu apă de apă este de cca. **300 milioane EURO**.

Directiva 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane, modificată prin Directiva 98/15/CE

Directiva Consiliului 91/271/EEC din 21 mai 1991 privind epurarea apelor uzate urbane, amendată de Directiva Comisiei 98/15/EC în 27 februarie 1998, este baza legală a legislației comunitare în domeniul apei uzate. Obiectivele se referă la protecția mediului împotriva efectelor negative ale evacuărilor de ape uzate urbane și de ape uzate din anumite sectoare industriale (în principal, prelucrarea și fabricarea produselor din industria alimentară).

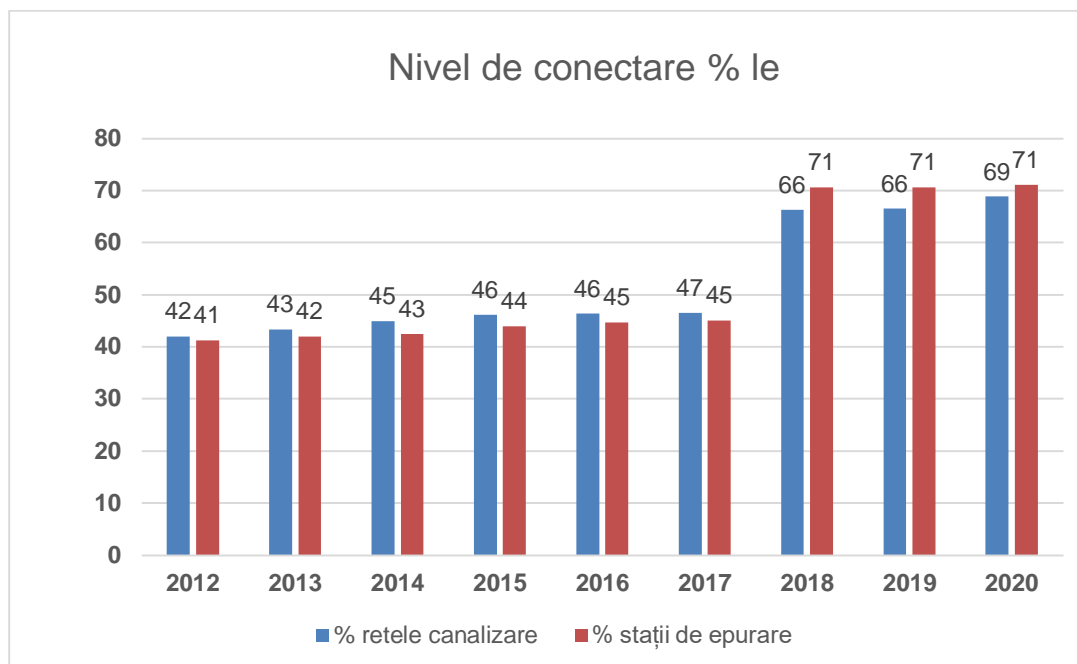
Având în vedere atât poziționarea României în bazinul hidrografic al fluviului Dunărea și bazinul Mării Negre, cât și necesitatea protecției mediului în aceste zone, România a declarat întregul său teritoriu ca zonă sensibilă. Acțiunile pe care țara noastră trebuie să le asigure pentru implementarea cerințelor Directivei, precum și autoritățile competente pentru implementarea Directivei au fost deja descrise în *Planul de Management actualizat aprobat prin HG nr. 859/2016*.

România și-a asumat prin Tratatul de Aderare la UE implementarea Directivei nr. 91/271/CEE privind colectarea și epurarea apelor uzate urbane. În vederea conformării cu prevederile directivei menționată anterior, România a avut perioadă de tranziție, aceasta nefiind respectată. Astfel, până în 2018 trebuiau îndeplinite obligațiile privind colectarea și

tratarea apei uzate în aglomerările cu peste 2.000 de locuitori echivalenți (l.e.), cu termen intermediar pentru aglomerările peste 10.000 l.e. în decembrie 2015. În Raportul de Țară din 2020, se arată că politica României în domeniul apei și a apei uzate prezintă în continuare deficiențe, în special în ceea ce privește accesul la servicii de apă uzată în zonele rurale. Totodată, raportul evidențiază că acțiunile legate de colectarea apelor uzate și conectarea la infrastructura publică de canalizare nu sunt încă finalizate, iar diferența până la atingerea obiectivului fixat privind colectarea apelor uzate generate de aglomerările cu peste 2.000 de locuitori echivalenți este de 26%. Accesibilitatea din punct de vedere financiar este cea mai scăzută din UE, cheltuielile cu alimentarea cu apă și cu canalizarea reprezentând peste 6% din cheltuielile gospodăriilor din cadrul grupului din populație cu cele mai reduse venituri.

Măsurile identificate în Raportul de Țară vizează extinderea și modernizarea infrastructurii de apă potabilă și de apă uzată, monitorizarea calității apei potabile și modernizarea laboratoarelor pentru o mai bună monitorizare a substanțelor deversate în ape. Ca urmare a evaluărilor implementării directivei rezultă un necesar preliminar de investiții de 13 miliarde de euro pentru colectarea și epurarea apei uzate urbane. Evaluarea finală a necesarului de investiții va fi realizată în contextul îndeplinirii condițiilor favorizante specifice Politicii de Coeziune. Astfel, va fi elaborat Planul Național de Investiții, iar lista aglomerărilor de peste 2.000 l.e. va fi reactualizată.

Progresul înregistrat în implementarea Directivei 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane în perioada 2016-2020, la nivelul spațiului hidrografic Prut-Bârlad se reflectă în creșterea nivelului de colectare și epurare a încărcării organice biodegradabile din apele uzate pentru aglomerările mai mari de 2.000 l.e., respectiv creșterea nivelului de colectare în perioada aferentă implementării celui de-al doilea ciclu de planificare de la cca. 46,35% în 2016 până la 68,83% în 2020 (Figura 9.2). De asemenea, nivelul de epurare a crescut de la cca. 44,70% în anul 2016 la 71,05% în anul 2020. Pe parcursul perioadei 2016-2020 s-au investit din diferite surse de finanțare naționale și internaționale cca. 159,638 milioane Euro pentru construirea, reabilitarea și modernizarea sistemelor de colectare și epurare a apelor uzate.

Figura 9.2 Progresul anual înregistrat pentru colectarea și epurarea apelor uzate urbane, în aglomerări mai mari de 2.000 l.e.

În aceeași perioadă s-a înregistrat modificarea numărului aglomerărilor datorită, printre altele, dinamicii procesului de redelimitare a aglomerărilor umane, consecință a:

- scăderii populației rezidente în perioada 2007-2020, ceea ce a condus la modificări ale dimensiunii aglomerărilor și încadrării acestora în zone (urban, rural) și categorii (diminuarea numărului de aglomerări mai mari de 10.000 l.e. în zona urbană și mai mari de 2.000 l.e. în zona rurală); populația în scădere, în special în zonele rurale, contribuie la o creștere semnificativă a numărului de aglomerări cu mai puțin de 2.000 l.e. Numărul de aglomerări cu peste 10.000 l.e. a rămas nemodificat, respectiv un număr de 17 aglomerări umane, iar nr.aglomerărilor între 2000-10.000 l.e. a scăzut de la 158 la 132;
- diminuării activităților industriale care evacuează ape uzate în rețelele de canalizare ale aglomerărilor, încărcarea produsă contribuind la variația numărului de locuitori echivalenți care contribuie la stabilirea dimensiunii aglomerării;
- elaborării și aplicării în perioada 2015-2021 a unor documente de planificare noi la nivelul județelor (Master Planuri Județene) față de Planul de implementare al Directivei 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane (elaborat în anul 2004); noua planificare are la bază o metodologie nouă de delimitare a aglomerărilor umane și analize mai detaliate tehnice și economico-sociale (analiza cost-beneficiu și analiza suportabilității populației);
- realizării de studii de fezabilitate și proiecte de infrastructură a apelor uzate, în special proiecte finanțate prin fonduri de coeziune.

Măsurile necesare pentru implementarea cerințelor Directivei pentru aglomerările umane (inclusiv pentru aglomerările cu mai puțin de 2.000 l.e, pentru care s-au stabilit sisteme individuale de colectare și epurare adecvate) sunt menționate în Anexa 9.3 a proiectului Planului de management actualizat al spațiului hidrografic Prut-Bârlad și se referă în principal la următoarele categorii de măsuri:

- reabilitarea rețelelor de canalizare;
- construirea/extinderea rețelelor de canalizare;
- modernizarea/reabilitarea stațiilor de epurare;
- construirea/extinderea stațiilor de epurare;
- reabilitarea facilităților de tratare, depozitare și utilizare a nămolului secundar/terțiar (prelucrare, depozitare, utilizare), precum și valorificarea/eliminarea nămolului;
- instruirea personalului (măsuri pentru întărirea capacității organizatorice și tehnice, măsuri de asistență tehnică pentru îmbunătățirea managementului și introducerea principiilor moderne de operare);
- alte măsuri (studii de cercetare, studii de soluție, studii de fezabilitate monitorizare, etc.).

De asemenea, în vederea atingerii stării ecologice bune / potențialului ecologic bun și stării chimice bune, precum și reducerii progresive a poluării cu substanțe prioritare și eliminării treptate a emisiilor, evacuărilor și pierderilor de substanțe prioritare periculoase din apele de suprafață, este necesar să se mențină activitățile de control, monitorizare și reglementare a utilizatorilor de apă care evacuează ape uzate în rețeaua de canalizare și/sau direct în stațiile de epurare din aglomerările umane, respectiv în receptorii naturali. În Anexa 9.3 a proiectului *Planului de management actualizat al spațiului hidrografic Prut-Bârlad*, sunt identificate aglomerările umane pentru care sunt necesare măsuri pentru reducerea substanțelor prioritare și a poluanților specifici.

Cheltuielile de investiții, operare, întreținere și alte cheltuieli pentru realizarea măsurilor planificate au fost stabilite utilizând informațiile din Master Planurile Județene și aplicațiile de finanțare europene revizuite în perioada 2016-2020, pe baza prevederilor

proiectelor și măsurilor finalizate sau planificate pentru perioada 2022-2027. În cazul în care aceste informații n-au fost disponibile, valorile au fost estimate pe baza aplicării costurilor unitare și informațiilor utilizate la elaborarea Master Planurilor Județene, precum și a metodologiei elaborată de Administrația Națională "Apele Române" (în special pentru măsurile din aglomerările mai mici de 2.000 I.e.).

Costurile de investiții totale necesare implementării cerințelor Directivei 271/91/CEE privind epurarea apelor uzate urbane au fost evaluate în *Planul de Management actualizat aprobat prin HG nr. 859/2016* la o valoare de **708,424 milioane Euro**. Urmare a reevaluării acestor costuri, în perioada 2016-2020 s-au realizat cheltuieli de investiții de **152,006 milioane Euro**. În cel de-al treilea ciclu de planificare costurile de investiții planificate sunt evaluate la **1069,047 milioane Euro**. Restul investițiilor de cca. **36,040 milioane Euro** se vor realiza după 2027, fiind adresate în principal aglomerărilor mai mici de 2.000 I.e.

La aceste costuri de investiții se adaugă **costuri de operare și întreținere anuale** în medie de **43,139 milioane Euro** (41,43 mil. Euro pentru perioada 2022-2027). De asemenea, pentru aceeași perioadă, au fost evaluate și alte costuri în valoare de **11,149 milioane Euro** (instruiri, studii de cercetare și soluții, etc.).

Costurile planificate în perioada 2021-2027 este posibil să fie mai mari pe măsură ce se vor identifica concret, prin studii de fezabilitate și costurile finale pentru toate aglomerările. Se precizează faptul că toate costurile menționate nu conțin valoarea deprecierei. În ceea ce privește sursele de finanțare ale măsurilor de colectare și epurarea apelor uzate, acestea au fost asigurate:

- **50,45% din Fonduri europene** - Fonduri de Coeziune, Fondul Agricol European de Dezvoltare Rurală (FEADR), Fonduri Europene de Dezvoltare Regională (FEDR), alte fonduri;
- **15,66% din Fonduri naționale guvernamentale și locale** (buget stat, local, etc.);
- **1,57% din Surse proprii ale agentului economic;**
- **32,31% sunt fără surse de finanțare identificate.**

Având în vedere faptul că pentru anumite măsuri de asigurare a infrastructurii de colectare și epurare a apelor uzate nu au fost identificate surse de finanțare, este necesară identificarea și securizarea finanțării din bugetul de stat și bugetele locale sau identificarea de noi posibile surse de finanțare.

Prin **Programul Operațional Infrastructura Mare (POIM)** în perioada 2014-2020 au fost continuate acțiunile integrate de dezvoltare a sistemelor de colectare și epurarea apelor uzate, în cadrul Axei prioritare 3 "**Dezvoltarea infrastructurii de bază în condiții de management eficient al resurselor**", prin implementarea proiectelor începute în perioada 2007-2013 a căror finalizare a fost realizată după 2015 și prin dezvoltarea de noi proiecte, conform prioritizării din Master Planurile Județene, pentru conformarea cu prevederile directivei în ceea ce privește colectarea și epurarea apelor uzate urbane pentru aglomerările cu peste 2.000 I.e., cele cu peste 10.000 I.e. fiind prioritare. Valoarea cheltuielilor de investiții planificată la nivel național în perioada 2014-2020 din fondurile de coeziune pentru lucrările de colectare și epurare în aglomerările umane a fost de 1.312,880 milioane Euro.

Prin Programul operațional Infrastructură Mare 2014-2020 (POIM) se implementează un număr de 30 proiecte în sectorul de apă și apă uzată, ce vizează conformarea în sectorul de apă uzată și conectarea în sectorul de apă.

Modificările în numărul și dimensiunea aglomerărilor, precum și evoluția pieței în construcții și a contextului economic, s-au reflectat în creșterea costurilor necesare pentru realizarea infrastructurii de apă uzată, respectiv a rețelelor de canalizare și stațiilor de

epurare.

Astfel, costurile de investiții pentru conformare au crescut după cum urmează:

- 9,5 miliarde Euro în anul 2004 (estimate în Planul de implementare al Directivei 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane);
- 12,2 miliarde Euro nivelul anului 2009 (estimate în primul Plan de Național de Management al 4 bazinelor/spațiilor hidrografice din România, aprobat prin HG nr. 80/2011);
- 16 miliarde Euro în anul 2015 (estimate în Planul de Național de Management actualizat al bazinelor/spațiilor hidrografice din România, aprobat prin HG nr. 859/2016).

Pentru conformarea aglomerărilor cu 2.000-10.000 l.e., necesarul de finanțare a fost completat prin **Programul Național pentru Dezvoltare Rurală (FEADR)** în cadrul măsurii de dezvoltare a infrastructurii de bază în mediul rural. Astfel, pentru Domeniul de intervenție 6 B „Încurajarea dezvoltării locale în zonele rurale” au fost alocate direct fonduri prin măsura M 7 „Servicii de bază și reînnoirea satelor în zonele rurale”, submăsura 7.2 „Investiții în crearea și modernizarea infrastructurii de bază la scară mică”, prin care s-a finanțat investiții de înființare, extindere, îmbunătățire a infrastructurii de apă potabilă și apă uzată în mediul rural.

Prin **Programul Național de Dezvoltare Locală**, program coordonat de Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației, pe lângă măsurile de construire și reabilitare a infrastructurii de alimentare cu apă potabilă, s-au finanțat anual de la bugetul de stat și măsuri pentru infrastructura de apă uzată, în aglomerări cu mai puțin de 10.000 l.e.

În cadrul acestor programe au fost prioritizate investițiile necesare pentru conformarea cu obligațiile ce decurg din prevederile acquis-ului comunitar, pe baza investițiilor incluse în Master Planurile Județene actualizate pentru sectorul apă uzată și aplicațiile de finanțare europene.

Prin **Programului Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD)** în perioada 2021-2027, vor fi continuate acțiunile integrate de dezvoltare a sistemelor de apă, în cadrul Axei prioritare 2- **“Dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară”** respectiv: construirea și reabilitarea rețelelor de canalizare și construirea/reabilitarea/modernizare (treaptă terțiară) a stațiilor de epurare a apelor uzate care asigură colectarea și epurarea încărcării organice biodegradabile în aglomerări mai mari de 2.000 l.e., acordându-se prioritate aglomerărilor cu peste 10.000 l.e., inclusiv prin consolidarea suplimentară și extinderea operatorilor regionali. Investițiile vor viza în proporție preponderent mai mare sectorul privind apa uzată. Totodată, se vor continua investițiile în managementul nămolului rezultat în cadrul procesului de epurare a apelor uzate.

În ceea ce privește apa uzată, investițiile vor fi realizate conform Master Planurilor Județene reactualizate și a proiectelor Planurilor de Management ale Bazinelor Hidrografice actualizate pentru perioada 2022-2027. Totodată, în PODD va continua dezvoltarea de noi proiecte care vizează conformarea cu prevederile Directivei nr. 91/271/CEE privind colectarea și epurarea apelor uzate, pentru care România a primit perioade de tranziție.

Prin **PODD** se va continua dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară ale căror costuri vor fi de cca. – 3,491 miliarde euro (2,967 miliarde euro fonduri europene + 523 milioane euro Bugetul de stat).

Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR) este un document strategic

elaborat în cadrul Mecanismului de Redresare și Reziliență conform articolului 16 din Regulamentul Comisiei Europene și al Parlamentului European, care stabilește prioritățile de investiții, cu scopul de a ameliora starea economică, a crește reziliența în situații de criză și a asigura o creștere economică pe termen lung. Sursa de finanțare este reprezentată de fondurile alocate pentru România în cadrul Mecanismului de redresare și reziliență (MRR) și în completare din surse alocate de la bugetul de stat. Scopul final al PNRR este asigurarea ameliorării stării economiei naționale după criza generată de COVID-19, creșterea economică și crearea de locuri de muncă necesare pentru incluziunea forței de muncă, sprijinirea tranziției verzi și a celei digitale pentru promovarea creșterii durabile.

În cadrul Componentei PNRR nr. **I.1 Managementul sustenabil al apei și reziliența la schimbările climatice**, se vor finanța până în anul 2026 acțiuni și măsuri pentru:

- extinderea rețelelor de canalizare în aglomerările mai mari de 2000 de locuitori echivalenți (l.e), prioritizate prin Planul de accelerare a conformării cu Directivele europene;
- colectarea apelor uzate în aglomerări mai mici de 2000 de l.e., inclusiv prin sisteme publice inteligente (fose comune) pentru procesarea apelor uzate urbane, pentru care sunt prevăzute măsuri suplimentare pentru reducerea efectelor aglomerărilor umane adiționale față de prevederile Directivei 91/271/CEE sau care sunt în arii naturale protejate;
- sprijinirea conectării populației cu venituri mici la rețelele de canalizare existente.

Costurile acestor măsuri sunt planificate la cca. **600 milioane Euro**.

Se precizează că prin **Ordonanța de urgență nr. 172 din 14 octombrie 2020 pentru modificarea și completarea unor acte normative, aprobarea unor măsuri privind proiectele de mediu cu finanțare din fonduri externe nerambursabile, precum și pentru reglementarea serviciului public inteligent alternativ pentru procesarea apelor uzate urbane, aprobată prin Legea nr. 121/2021**, sunt create condițiile pentru finanțarea din fonduri europene a sistemelor de colectare și epurare a apelor uzate în aglomerările în care înființarea sistemelor centralizate (rețelelor de canalizare și stațiilor de epurare) nu este posibilă, inclusiv în aglomerări mai mici de 2.000 l.e.

Finanțarea investițiilor pentru înființarea serviciului public inteligent alternativ pentru procesarea apelor uzate urbane intră în competența autorităților administrației publice locale. În funcție de modalitatea de gestiune adoptată și de clauzele contractuale stabilite prin actele juridice în baza cărora se desemnează operatorul, sarcinile privind finanțarea investițiilor pot fi transferate operatorului. Finanțarea investițiilor necesare sistemului public inteligent alternativ pentru procesarea apelor uzate urbane este eligibilă pentru finanțare din fonduri externe nerambursabile în cadrul fondurilor alocate României prin Mecanismul de redresare și reziliență. Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene, în calitate de autoritate responsabilă pentru sistemul de guvernanță al Planului Național de Relansare și Reziliență, prevede măsurile necesare în respectivul plan.

Beneficiarii POIM 2014-2020 pot solicita finanțarea din fondurile externe nerambursabile aferente Mecanismului de redresare și reziliență a aglomerărilor care nu au făcut obiectul aprobării de către Comisia Europeană în cadrul proiectelor finanțate din bugetul POIM, precum și a extinderilor și reabilitărilor rețelelor de apă și apă uzată, pentru care cheltuielile aferente nu îndeplineau, la data transmiterii studiului de fezabilitate către autoritatea de management sau a depunerii aplicației de finanțare, condițiile de eligibilitate sau pentru care suportarea cheltuielilor a fost asumată de către beneficiari.

În cadrul **Programului Operațional Capacitate Administrativă (POCA 2014 –**

2020) se derulează proiectul SIPOCA 588, intitulat “Îmbunătățirea capacității autorității publice centrale în domeniul managementului apelor în ceea ce privește planificarea, implementarea și raportarea cerințelor europene din domeniul apelor”

Scopul proiectului este fundamentarea și sprijinirea măsurilor ce vizează adaptarea structurilor, optimizarea proceselor și pregătirea resurselor umane necesare îndeplinirii obligațiilor asumate prin aquis-ul comunitar, respectiv conformarea cu cerințele Directivei 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate provenite de la aglomerări umane în scopul consolidării capacității autorităților și instituțiilor publice din domeniul gospodăririi apelor. Valoarea totală a proiectului este de **18,521 milioane lei (cca. 3,705 milioane Euro)**.

Obiectivele specifice ale proiectului sunt în principal:

- reactualizarea Planului de implementare al Directivei 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane prin luarea în considerare a modificărilor în mărimea și distribuția populației echivalente care a avut loc în perioada 2004-2017;
- elaborarea și promovarea unui proiect de act normativ (lege) pentru definirea obligațiilor și responsabilităților legate de colectarea și epurarea apelor uzate urbane;
- elaborarea unei Strategii naționale privind alimentarea cu apă, colectarea și epurarea apelor uzate urbane și revizuirea reglementărilor în vederea creșterii eficienței în aplicarea legislației specifice, a reducerii costurilor de implementare și a realizării unei sinergii cu implementarea altor directive din domeniul apei respectiv Directiva Nitrați, Directivei Cadru Apă și Directiva Cadru Strategia Marină.
- dezvoltarea și implementarea, la nivelul Administrației Naționale "Apele Române", a unui sistem electronic de colectare, validare și raportare a datelor și informațiilor în vederea implementării, monitorizării și evaluării politicilor și strategiilor din domeniul canalizării și epurării apelor uzate urbane;
- dezvoltarea abilităților și competențelor personalului din cadrul Ministerului Apelor și Pădurilor și al Administrației Naționale "Apele Române" în vederea coordonării interinstituționale și eficientizarea proceselor, măsurilor, acțiunilor stabilite pentru îmbunătățirea alimentării cu apă, canalizării și epurării apelor uzate urbane.

Rezultatele proiectului au în vedere, în primul rând, rezolvarea situației de infringement, acțiune declanșată de Comisia Europeană în constatarea neîndeplinirii obligațiilor ce revin României, ca stat membru UE, în temeiul articolelor 3, 4, 5, 10, 15 și secțiunilor A, B și D din anexa I la Directiva 91/271/CEE, privind tratarea apelor urbane reziduale. Această acțiune este legată atât de implementarea prevederilor Directivei 91/271/EEC precum și de îmbunătățirea calității resurselor de apă prin reducerea poluării datorate descărcărilor de ape uzate neepurate provenite din aglomerările umane. De asemenea, aceste rezultate iau în considerare interdependența funcțională dintre alimentarea cu apă potabilă și canalizarea, epurarea apelor uzate urbane și necesitatea unei planificări corelate a sistemelor de apă-canal.

Proiectul se concentrează în mod specific pe componenta de apă uzată urmărindu-se o reglementare detaliată, clară și mai simplificată în acest domeniu important pentru România, iar aceasta componentă cu rezultatele ei va fi integrată ulterior în Strategia Națională de Gospodărire a Apelor în România, o strategie foarte importantă pentru România.

Se precizează că urmare a revizuirii și aprobării Planului de implementare al Directivei 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane, inclusiv a listei de aglomerări mai mari de 2000 I.e. și a măsurilor de conformare cu cerințele de colectare și epurare ale Directivei, costurile măsurilor planificate pentru perioada 2022-2027, respectiv 2028-2033, se vor modifica.

În plus, în cadrul viitoarei revizuirii a Directivei 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane, se analizează introducerea de noi cerințe pentru conformarea aglomerărilor, cum ar fi în principal aspectele privind sistemele individuale adecvate, aglomerările umane cu mai puțin de 2.000 I.e., revărsarea de ape pe timp ploios, nutrienții și zone sensibile, poluarea cu substanțe contaminante, eficiența energetică și circuitul nămolului, precum și introducerea unei monitorizări permanente a parametrilor relevanți pentru sănătate în apele uzate.

De asemenea, pe viitor fiecare stat membru UE va avea în vedere să implementeze noile prevederi ale **Pactului Ecologic European (Green Deal)**. Pentru a orienta Uniunea Europeană către obiectivul Pactului Ecologic European de a avea până în anul 2050 o planetă sănătoasă pentru oameni sănătoși, a fost stabilit la 12 mai 2021 **Planul de acțiune 'Către poluarea zero a aerului, apei și solului'**. Obiectivul principal al acestui plan de acțiune este de a oferi o orientare pentru includerea prevenirii poluării în toate politicile relevante ale UE, maximizarea sinergiilor într-un mod eficient și proporțional, intensificarea punerii în aplicare și identificarea posibilelor lipsurilor sau compromisuri.

Planul stabilește obiective cheie pentru anul 2030 de reducere a poluării la sursă, în comparație cu situația actuală, la niveluri care nu mai sunt considerate dăunătoare sănătății și ecosistemelor naturale și care respectă limitele cu care planeta noastră poate face față, creând astfel un mediu fără toxicitate. Conform legislației UE, țintele Green Deal și în sinergie cu alte inițiative, până în anul 2030, se referă la îmbunătățirea calității apei prin reducerea cu 50% a pierderilor de nutrienți, cu 50% a plasticelor eliberate în mare și cu 30% a microplastice eliberate în mediu, precum și cu 50% a deșeurilor municipale.

Directiva privind protecția mediului, în special a solului, atunci când se utilizează nămoluri de epurare în agricultură (Directiva 86/278/EEC)

Directiva 86/278/CEE privind protecția mediului, în special a solului, atunci când se utilizează nămoluri de epurare în agricultură, a fost modificată în anul 2018, prin **Decizia (UE) 2018/853 în ceea ce privește normele procedurale în domeniul raportării cu privire la mediu**, iar în anul 2019 a fost modificată prin **Regulamentul (UE) 2019/1010, care aliniază și eficientizează cerințele de raportare din legislația legată de mediu**. Modificările aduse prin Decizia (UE) 2018/853 sunt legate de politica Uniunii în domeniul mediului.

În acest moment se desfășoară la nivelul Uniunii Europene **procesul de evaluare (fitness check)^{3,4,5} și revizuire a Directivei 86/278/EEC**, având în vedere că, adoptată acum 30 ani, Directiva nu mai corespunde necesităților și așteptărilor actuale, cum ar fi reglementarea corespunzătoare a poluanților din nămol („contaminanți emergenți” de tipul produselor farmaceutice și microplasticele).

Dezvoltarea treptată a sectorului de apă uzată în România conduce la creșterea cantităților de nămol generate în stațiile de epurare urbane care necesită soluții pentru depozitare, valorificare sau eliminare. Prevederile Directivei 86/278/EEC privind protecția

³ EU Evaluation Roadmap | Sewage Sludge Directive 86/278/EEC, <https://ec.europa.eu/environment/waste/sludge/>

⁴ RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL REGIUNILOR, COM/2018/656 final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1537873850842&uri=COM:2018:656:FIN>

⁵ Sewage sludge use in farming – evaluation, https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12328-Sewage-sludge-use-in-farming-evaluation_en

mediului, în special a solului, atunci când se utilizează nămoluri de epurare în agricultură, pentru care se consideră că este necesară revizuirea în principal a limitelor de concentrații ale contaminanților din nămol, încurajează utilizarea nămolului în agricultură și simultan reglementează utilizarea sa într-un mod care să prevină efectele periculoase asupra solului, vegetației, animalelor și sănătății umane. În acest context implementarea prevederilor Directivei în România din punct de vedere practic s-a concretizat după anul 2009 prin preocupări concertate pentru realizarea unei viziuni și strategii în domeniul managementului nămolului provenit de la stațiile de epurare. În plus, prin realizarea lucrărilor de modernizare/extindere a stațiilor de epurare și construirea de noi stații de epurare finanțate din fondurile europene și alte fonduri, s-au conturat din ce în ce mai clar direcțiile strategice de urmat în domeniu.

În ultima perioadă, Uniunea Europeană a adoptat o serie de strategii care stau la baza fundamentării activităților economice europene pentru viitor. Pactul ecologic European are ca scop principal de a face Uniunea Europeană neutră din punct de vedere climatic până în 2050, prin stabilirea unor ținte specifice și a unor politici în domeniu. Reutilizarea nămolului este adecvată pentru a contribui la realizarea obiectivelor de mediu ale corpurilor de apă prin reducerea poluării^{6,7}, economia circulară (valorificare), eficiența resurselor (recuperare fosfor)⁸, producția durabilă de alimente⁹ (utilizare în agricultură) și reducerea emisiilor de GES¹⁰. Oportunitățile de reutilizare se reduc, totuși, din cauza cerințelor și a costurilor mai stricte de gestionare a deșeurilor, care ar putea duce la o consolidare a eliminării deșeurilor.

Regulamentul (UE) 2019/1009 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 iunie 2019 de stabilire a normelor privind punerea la dispoziție pe piață a produselor fertilizante din UE și de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 1069/2009 și (CE) nr. 1107 / 2009 și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 2003/2003¹¹, introduce aspecte tehnice privind reciclarea deșeurilor, cum ar fi reciclarea fosforului din nămol și producției de produse fertilizante din subproduse de origine animală. În ceea ce privește calitatea de produs fertilizant, nămolul de epurare, nămolul industrial și nămolul de dragare pot fi considerate materiale utilizabile; și produsul fertilizant poate conține compost obținut prin compostarea aerobă a unuia sau mai multor materiale utilizabile. Regulamentul stabilește că un produs fertilizant al UE va consta exclusiv din materiale componente care respectă cerințele pentru una sau mai multe dintre categoriile de materiale componente enumerate în anexa II la regulament. În această anexă, nămolul de epurare (și alte nămoluri derivate prin metode similare) sunt enumerate ca o excepție, prin urmare nu vor fi utilizate nici sub formă de compost, nici sub formă de component de

---

⁶ EU Action Plan "Towards a Zero Pollution Ambition for air, water and soil – building a Healthier Planet for Healthier People"; https://ec.europa.eu/environment/strategy/zero-pollution-action-plan_en#ecl-inpage-208

⁷ Chemicals Strategy for Sustainability Towards a Toxic-Free Environment; Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions; 14.10.2020 COM(2020) 667 final; <https://ec.europa.eu/environment/pdf/chemicals/2020/10/Strategy.pdf>

⁸ Opinion of the European Economic and Social Committee on the 'Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions — Consultative communication on the sustainable use of phosphorus' COM(2013) 517, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A52013AE6363>

⁹ Farm to Fork Strategy for a fair, healthy and environmentally-friendly food system; Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions; COM/2020/381 final; <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52020DC0381>

¹⁰ EU strategy to reduce methane emissions; Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions; Brussels, 14.10.2020; COM(2020) 663 final; https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/eu_methane_strategy.pdf

¹¹ Regulation (EU) 2019/1009 of the European Parliament and of the Council of 5 June 2019 laying down rules on the making available on the market of EU fertilising products and amending Regulations (EC) No 1069/2009 and (EC) No 1107/2009 and repealing Regulation (EC) No 2003/2003 (Text with EEA relevance), PE/76/2018/REV/1, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32019R1009>

Îngrășământ digerat, cu excepția cazului în care există dovezi științifice solide cu privire la inofensivitatea producției agricole și a mediului.

Prin implementarea *Strategiei Naționale de Gestionare a Deșeurilor și a Planului Național de Management al Deșeurilor* (aprobată prin H.G. nr. 1.470/2004 cu modificările și completările ulterioare) și având în vedere legislația privind eliminarea deșeurilor, România trebuie să realizeze obiective de reducere a cantității de deșeuri biodegradabile depozitate și să nu permită eliminarea nămolurilor de epurare nestabilizate pe depozitele de deșeuri. În cadrul "**Strategiei naționale de gestionare a deșeurilor 2014-2020**" aprobată prin *Hotărârea nr. 870/2013 privind aprobarea Strategiei naționale de gestionare a deșeurilor 2014-2020*, se face referire la domeniul nămolurilor din stațiile de epurare prin prisma modalității de recuperare a energiei și eliminarea prin depozitare (secțiunea 8).

Strategia națională de gestionare a nămolurilor de epurare¹², elaborată în cadrul unui proiect finanțat prin Fondul European de Dezvoltare Regională, va fi aprobată până la sfârșitul anului 2021 prin Hotărâre a Guvernului, în vederea reglementării utilizării nămolurilor într-un mod care să prevină și să reducă efectele dăunătoare asupra solului, apei, vegetației, animalelor și omului

Obiectivul strategiei de gestionare a nămolului îl constituie identificarea celei mai bune opțiuni din punct de vedere al mediului. Astfel este stabilit un cadru pentru planificarea și implementarea măsurilor pentru gestionarea volumelor în creștere de nămol de la stațiile de epurare urbane existente, reabilite și noi din România, în perioada 2020-2040.

Ca parte integrantă a strategiei naționale de gestionare a nămolurilor de epurare, s-au elaborat o serie de documente practice, pentru a veni în sprijinul operatorilor stațiilor de epurare să-și dezvolte și să-și implementeze propriile strategii de gestionare a nămolurilor, în vederea protejării resurselor de apă și respectării prevederilor Directivei Cadru Apă și Directivei Nitrați. Printre documentele elaborate se enumeră ca fiind importante din punct de vedere al impactului asupra mediului:

- Ghidul privind opțiunile de valorificare și eliminare a nămolurilor de epurare (principalele metode disponibile în vederea tratării nămolului, a utilizării și eliminării acestuia; metodologii de elaborare a strategiei de gestionare a nămolurilor având la bază Cele Mai Bune Opțiuni de Mediu Practicabile);
- Ghidul de bune practici privind monitorizarea și controlul nămolului generat de stațiile de tratare/epurare; Ghid de monitorizare a terenurilor receptoare de nămol.

Situația gestionării nămolurilor din stațiile de epurare urbane în perioada 2015-2019 este prezentată în *Tabelul 9.2*; se observă că, din cantitatea totală de nămol generată la nivelul anului 2019 de stațiile de epurare, de **230,59 milioane tone nămol substanță uscată (s.u.), cca. 18,89% a fost utilizată în agricultură**

Cantitățile de nămol produse în stațiile de epurare urbane au început să crească semnificativ în România datorită eforturilor accelerate în dezvoltarea infrastructurii pentru epurarea apelor uzate. De atunci, în fiecare an, cu excepția anului 2015, toate nămolurile produse au fost eliminate. Principala tehnică de eliminare este depozitarea deșeurilor, în timp ce începând cu 2013 utilizarea agricolă a nămolului este în creștere. Există și alte tehnici de eliminare (cum ar fi producerea de energie, recuperarea fosforului, îmbunătățirea calității solului), care se regăsc la categoria altele.

Se menționează că, potrivit situației din anul 2013 prezentată în *Planul de management actualizat aprobat prin HG nr. 859/2016*, cantitatea de nămol utilizată în agricultură era de cca. 4,58% din cantitatea totală de nămol generat (tone substanță

---

¹² <https://vdocuments.site/download/strategia-nationala-de-gestionare-a-namolurilor-de-epurare-partea-i-1pdf>

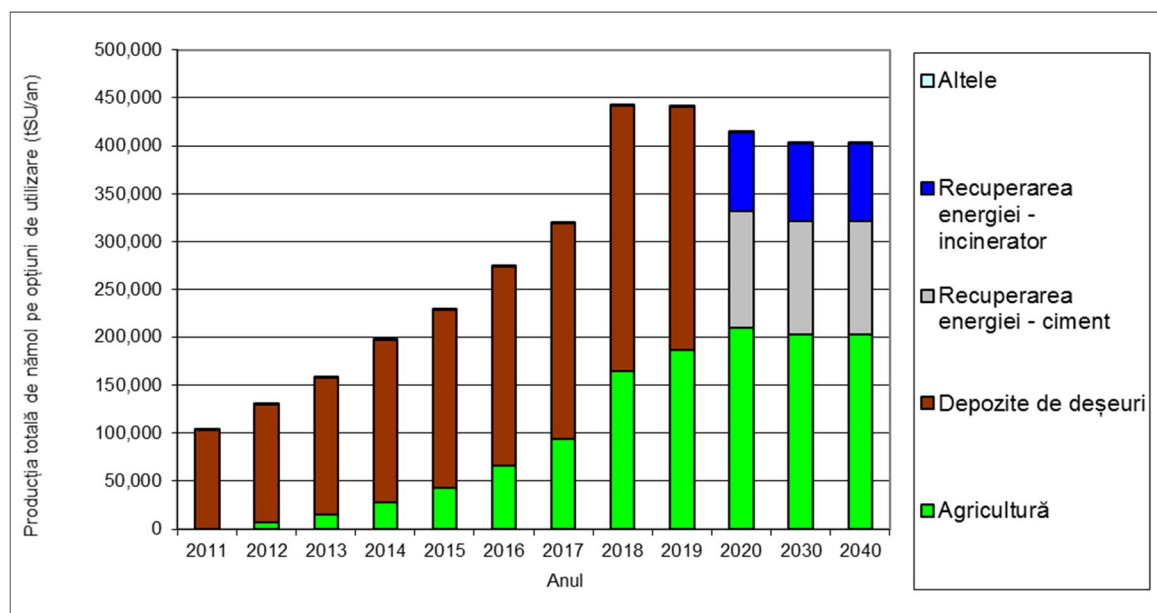
uscată/an). În anul 2019, această cantitate a crescut la 18,9% din cantitatea totală de nămol generat.

Tabel 9.2. Utilizarea la nivel național a nămolului de la stațiile de epurare urbane în perioada 2013 – 2019

Utilizări ale nămolului	Cantitate nămol (milioane tone s.u./an)					
	2013	2015	2016	2017	2018	2019
Cantitate totală produsă	174,97	210,45	169,36	283,34	247,76	230,59
Cantitate totală eliminată, din care:	172,57	155,81	169,36	283,34	247,76	230,59
Utilizare în agricultură	8,01	10,64	16,51	35,01	46,39	43,56
Compostare și alte aplicații	0,45	0	0	1,76	4,15	12,19
Depozitare	117,65	104,23	107,96	168,45	128,32	130,02
Evacuare în mare	0	0,3	0	0	0	0
Incinerare	0,04	0,5	0,39	0,02	0,72	1,14
Altele	46,45	40,91	44,5	78,1	68,18	43,67

Sursa: Institutul Național de Statistică (www.insse.ro)

În Figura 9.3 sunt prezentate tendințele pentru valorificarea/eliminarea nămolului în perioada 2011-2040, estimate în cadrul proiectului, și care stau la baza elaborării Strategiei naționale de gestionare a nămolurilor de epurare.

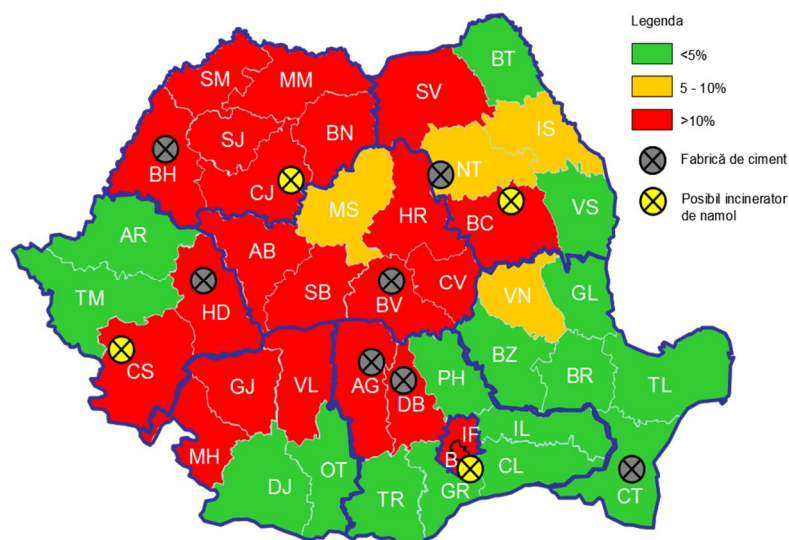
Sursa: Strategia Națională de gestionare a Nămolurilor de Epurare

Figura 9.3. Tendințe la nivel național pentru valorificarea/eliminarea nămolului– producția previzionată de nămol pe opțiuni de utilizare/eliminare (tone s.u./an)

Investițiile majore în derulare în sectorul de apă și uzată prin intermediul, în principal, a fondurilor europene, vor determina o creștere importantă a producției de nămol în următorii ani, respectiv o creștere de cca. 4 ori a cantității în perioada 2013-2030. Odată

ce toate aglomerările se vor conforma cerințelor Directivelor europene, tendința de creștere va fi negativă, determinată în principal de scăderea populației.

Astfel, cele mai bune și mai practice opțiuni pentru eliminarea nămolului în România sunt: utilizarea în agricultură, reîmpăduriri, îmbunătățiri funciare; eliminarea în depozite de deșeuri; incinerarea și altele (compostarea, uscare solară, paturi de nămol cu stuf, etc.). Situația estimată la nivel de județe este reprezentată în *Figura 9.4*.

Sursa: Strategia Națională de gestionare a Nămolurilor de Epurare

Figura 9.4. Opțiuni de valorificare a nămolului

În cadrul strategiei se arată că metoda de valorificare în agricultură a nămolului de la stațiile de epurare urbane este cea mai avantajoasă având în vedere condițiile de mediu și costurile aferente, respectiv aplicarea unor condiții de bază în care se propune utilizarea optimă a nămolului în agricultură (*Tabel 9.3*): o proporție de 51% din cantitatea de nămol tratată se va utiliza în agricultură, suprafața de teren necesară va fi 2,1% din totalul terenurilor agricole din România, limita de pH a solului stabilită prin Ordinul nr. 344/2004 este >6,5 și panta terenului agricol <10%.

Tabel 9.3. Cantitățile de nămol tratat care se vor utiliza în agricultură la nivel național și condițiile de utilizare

Producția de nămol tratat la finele lui 2020	Producția de nămol tratat folosit în agricultura la finele lui 2020	Suprafața de teren cerută pentru aplicarea nămolului cu rata de 5 tone s.u./an	Teren agricol adecvat utilizării nămolului	Proporția de teren agricol adecvat cerută sau utilizată (nivel național)
(mii tone s.u./an)	(mii tone s.u./an)	(ha/an)	(milioane ha)	(%)
415,6	209,9	41.980	1,96	2,1

Sursa: Strategia Națională de gestionare a Nămolurilor de Epurare

În ceea ce privește costurile de gestionare a nămolurilor din stațiile de epurare, atât din punct de vedere al instalațiilor necesare, cât și al exploatarei și întreținerii, acestea au fost estimate la nivel național la cca. **322 milioane Euro** costuri de investiții și **72,5 milioane Euro** costuri de operare/întreținere anuale.

Sunt necesare investiții importante pentru construirea unor instalații adecvate de tratare a nămolului rezultat din stațiile de epurare pentru ca acesta să poată fi utilizat în

agricultură, investiții legate de construirea noilor stații de epurare sau de modernizarea celor existente. Investițiile necesare au fost prevăzute, după caz, în Programului Operațional Infrastructura Mare (POIM 2014-2020) și respectiv în perioada de finanțare 2021-2027, în cadrul Programului Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD), continuându-se realizarea măsurilor de îmbunătățire a managementului nămolului generat în stațiile de epurare urbane și a utilizării/valorificării sale.

Costurile de investiție și operare-întreținere pentru lucrările de utilizare a nămolului au fost evaluate în mod integrat cu lucrările necesare stațiilor de epurare și sunt prezentate în *Anexa 9.3. a proiectului Planului de management actualizat al spațiului hidrografic Prut-Bârlad*, iar valoarea lor pentru perioada 2021-2027 este de **7,409 milioane euro**. De asemenea, pentru aceeași perioadă, au fost evaluate și alte costuri în valoare de **2,935 milioane euro**. Costurile au fost estimate, având în vedere costurile unitare pentru reabilitarea facilităților de tratare, depozitare și utilizare a nămolului secundar/terțiar (prelucrare, depozitare, utilizare, transport), etc. stabilite în Master Planurile Județene, dar și în studiile de fezabilitate la nivel de județe (Managementul nămolului, Strategia propusă pentru gestionarea nămolului de la stațiile de epurare).

După elaborarea tuturor aplicațiilor de finanțare europeană a proiectelor de infrastructură, fiecare operator regional de servicii publice de apă va finaliza opțiunile de valorificare și eliminare a nămolurilor din stațiile de epurare, respectând și recomandările din ghidurile de bune practici în domeniu.

Directiva Consiliului 91/676/EEC privind protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole

La nivelul Uniunii Europene agricultura constituie una din principalele surse de poluare cu nutrienți a resurselor de apă.

Directiva Consiliului 91/676/EEC privind Protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole (numită Directivă Nitrați) este principalul instrument comunitar care reglementează poluarea cu nitrați provenită din agricultură. Principalele obiective ale acestei directive sunt reducerea poluării produsă sau indusă de nitrații proveniți din surse agricole și prevenirea oricărei poluări de acest tip.

Directiva 91/676/EEC a fost transpusă încă din anul 2000 prin HG nr. 964/2000, care a suferit o serie de modificări ulterioare, iar din 4 iunie 2021 acesta a fost completat și modificat prin HG nr. 587/2021). În conformitate cu prevederile acestuia, Programul de acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole se aplică obligatoriu la nivel național, iar Codul de Bune Practici Agricole pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole, pentru uzul fermierilor, poate fi pus în aplicare în mod voluntar.

Implementarea Directivei 91/676/EEC este pusă în practică în România prin Planul de acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole, aprobat prin H.G. 964/2000 și H.G. nr. 587/2021 pentru modificarea și completarea anexei la Hotărârea Guvernului nr. 964/2000 privind aprobarea Planului de acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole.

Actele de reglementare care transpun prevederile Directivei 91/676/EEC în legislația națională sunt precizate în Anexa 9.1.

În perioada 2016-2021 s-au implementat programe de măsuri pentru sectorul agricol, respectiv măsuri referitoare la: aplicarea Programelor de Acțiune și a

Codului de Bune Practici Agricole; stocarea gunoiului de grajd în facilități de stocare individuală; reducerea poluării punctiforme și difuze în ferme; executare foraje de control din zona de influență a platformelor de deshidratare dejectii; utilizarea rationala și eficienta a dejectiilor zootehnice (porcine) pe terenurile agricole; dotarea cu echipamente și monitorizarea calității apelor subterane prin rețeaua proprie de foraje de observație a Administrației Naționale „Apele Române”; instruirea personalului și campanii de conștientizare; împăduriri și asigurarea zonei de protecție de-n lungul râului, etc., măsuri finanțate în principal din fondurile proprii ale fermierilor, ale autorităților locale, precum și în cadrul proiectului "Controlul Integrat al Poluării cu Nutrienți".

În ferme, la nivelul spațiului hidrografic Prut-Bârlad, nu au fost implementate măsuri în perioada 2016-2021, de execuție/modernizare a stațiilor de epurare, construcție a platformelor de stocare a gunoiului de grajd (ferme cu pat uscat) pentru perioadele de interdicție a aplicării, măsuri de construire/reabilitare a sistemelor de colectare ape uzate, a bazinelor de stocare a apelor uzate și a platformelor de dezhidratare nămol, aplicarea BAT-IPPC în ferme zootehnice, întocmirea Planului de fertilizare, elaborare studii, etc. Există două unități cu activitate sistată, respectiv în conservare, ale căror măsuri au fost transferate din primul *Plan de Management al spațiului hidrografic Prut-Bârlad*.

Măsurile specifice finanțate la nivelul spațiului hidrografic Prut-Bârlad prin intermediul proiectului "Controlul Integrat al Poluării cu Nutrienți"(2016-2021) au o valoare totală de 1.349.587,944 Euro. În cadrul acestui proiect au fost furnizate echipamente (constând în analizor TOC/TN pentru determinarea carbonului organic total (TOC) și a azotului total (TN), balanță analitică, aparat de apă ultrapură, rotoevaporator, sistem de filtrare la vid și pompă, moriști hidrometrice electromagnetice pentru măsurarea vitezei apei, morișcă hidrometrică cu elice și sistem de tije pentru măsurarea vitezei apei, morișcă hidrometrică cu elice, sistem de cabluri suspendate și tije pentru măsurarea vitezei apei), s-a realizat instruirea personalului, măsuri privind construcție platforme de depozitare și gospodărire a gunoiului de grajd și a deșeurilor menajere, stație de compostare a gunoiului de grajd și ambalare compost, dotarea cu tocător de resturi vegetale pentru dezvoltarea amenajării existente destinate depozitării gunoiului de grajd, construirea de platforme comunale de depozitare și gospodărire a gunoiului de grajd

De asemenea, au fost revizuite și actualizate o serie de acte legislative în domeniul protecției apelor împotriva poluării cu nitrați, respectiv: „Programul de protecție a apelor împotriva poluării cu nitrați (PA)” și „Codul de bune practici agricole pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați (CBPA)”și Detalii privind implementarea proiectul se găsesc la adresa: <https://apanoastra.ro/>.

În ceea ce privește progresele realizate în cel de-al treilea ciclu de planificare, comparativ cu *Planul de Management actualizat 2016-2021 al spațiului hidrografic Prut-Bârlad*, se evidențiază continuarea implementării obligatorii pe întreg spațiul hidrografic a *Programelor de acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole* și voluntar a *Codului de Bune Practici Agricole*. S-a pus accentul pe măsuri de tipul: stocarea cantității de gunoi de grajd în facilități de stocare individuală sau comună, stabilirea de benzi tampon (fâșii de protecție) pentru toate fermele din România situate în vecinătatea cursurilor de apă, intensificarea sesiunilor de informare, consultare și instruirea fermierilor și factorilor interesați, continuarea proiectului "Controlul Integrat al Poluării cu Nutrienți (2016-2021)".

Conform articolelor 4 și 5 ale Directivei 91/676/EEC transpusă în H.G. 964/2000 și H.G. nr. 587/2021, au fost elaborate *Programe de acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole* care sunt obligatorii la nivel național și *Codul de Bune Practici Agricole (CBPA)*, care este voluntar, documente care se revizuiesc

o dată la patru ani și se aplică din anul 2013 la nivelul întregii țări, având în vedere principiul prevenției, în contextul eutrofizării bazinului Mării Negre și a fluviului Dunărea.

Prevederile programului de acțiune sunt obligatorii pentru toți fermierii care dețin sau administrează exploatații agricole și pentru autoritățile administrației publice locale ale comunelor, orașelor și municipiilor pe teritoriul cărora există exploatații agricole. Astfel, unele din cele mai importante măsuri se referă la:

- calendarul cu perioadele de aplicare și de interdicție pentru utilizarea îngrășămintelor;
- depozitarea corespunzătoare a îngrășămintelor de origine animală;
- capacitatea de stocare a gunoii de grajd;
- planul de fertilizare (balanța nutrienților);
- aplicarea corespunzătoare a îngrășămintelor organice care să nu depășească 170 kg de azot/ha/an;
- limite de aplicare pentru azot și fosfor pe terenuri agricole, pășuni;
- restricții ale unor activități agricole pe versanți, terenuri saturate, înghețate, inundate;
- crearea unor zone de protecție în apropierea râurilor/ lacurilor (conform L. Apelor 107/1996) sau la baza pantelor;
- măsuri împotriva eroziunii;
- rotația culturilor pentru limitarea pierderilor de azot către corpurile de apă subterană sau de suprafață;
- acoperirea solului cu vegetație în perioada de iarnă (menținerea unei cantități minime de vegetație care să acopere terenul în perioadele ploioase, cu zăpadă sau cu îngheț);
- reducerea emisiilor de pesticide;
- împădurirea suprafețelor;
- consultanță pentru fermieri;
- conștientizarea și informarea publicului.

În Anexa 9.4 se prezintă, printre altele și un scurt rezumat al măsurilor prevăzute în *Programul de Acțiune*.

Se menționează că nu pentru toate măsurile de bază enumerate mai sus s-au estimat costuri. Pentru unele măsuri au fost posibile estimări de costuri la nivelul Administrației Bazinale de Apă Prut-Bârlad, pentru alte măsuri au fost posibile doar estimări la nivel național, iar la altele nu s-au putut estima costuri, din lipsă de informații sau din imposibilitatea colectării datelor.

În cadrul proiectului "Controlul Integrat al Poluării cu Nutrienți", cât și pe baza altor surse, au fost evaluate costuri la nivel local și național pentru implementarea Directivei 91/676/EEC privind protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole, în perioada 2016 – 2021.

Pentru perioada 2017-2022 a fost aprobată o finanțare adițională pentru proiectul Controlul Integrat al Poluării cu Nutrienți pentru ca acesta să finanțeze costurile asociate implementării activităților proiectului inițial la nivel național, având în vedere provocările continue cu care România se confruntă în ceea ce privește poluarea cu nutrienți la nivel național, dar și având în vedere lecțiile învățate în cadrul Proiectului inițial. Finanțarea Adițională a Proiectului a intrat în vigoare pe 13 aprilie 2017 și a fost ratificată de către România prin Legea nr. 46/03.04.2017. Data de închidere a proiectului este 31 martie 2022.

Începând cu anul 2017, Finanțarea Adițională la Proiectul inițial va replica intervențiile de succes ale Proiectului inițial, la nivel național, în încă aproximativ 90 de comune. Pentru fiecare investiție care este urmează a fi realizată, a fost elaborat un plan de management social și de mediu (PMSM) care analizează condițiile existente în zona de implementare a proiectului, pentru a determina impactul acestuia asupra condițiilor sociale și de mediu, și pentru a propune în consecință, măsuri adecvate de minimizare a

acestora. Măsurile de diminuare a impactului proiectului sunt monitorizate și raportate, atât pe perioada derulării lucrărilor de construcție, cât și în perioada de exploatare a investiției.

Costurile de investiții, operare – întreținere și alte costuri pentru realizarea măsurilor (pentru care a fost posibilă estimarea de costuri) pentru implementarea Directivei Nitrați sunt prezentate în Tabelul nr. 9.4. În acest tabel sunt prezentate măsurile care s-au prevăzut pentru perioada 2022-2027 în vederea diminuării poluării difuze provenite din agricultură, respectiv implementarea Directivei Nitrați la nivelul spațiului hidrografic Prut-Bârlad.

Costurile de investiții se referă la realizarea facilităților de stocare individuală a gunoiului de grajd și la însămânțarea benzilor înierbate. Costurile de operare-întreținere sunt costuri pentru realizarea mecanică a cositului și strânsul fânului. Alte costuri sunt legate de activitățile privind elaborarea *Planurilor Locale de Acțiune*, informarea și instruirea fermierilor, raportarea și monitorizarea apelor de suprafață și a apelor freatice.

Pentru măsura privind raportarea și monitorizarea apelor de suprafață, a apelor freatice și a solului au fost calculate atât costuri de investiție, cât și de operare - întreținere. Activitățile pentru raportarea și monitorizarea apelor de suprafață, apelor freatice și solului, respectiv cuprind următoarele:

- procurarea echipamentelor pentru analiză în teren și a vehiculelor pentru transport în vederea monitorizării calității apelor și solului;
- realizarea de foraje;
- calibrarea și mentenanța anuală a echipamentelor, funcționarea autovehiculelor, verificarea piezometrelor, reparații și costuri de înlocuire;
- elaborarea procedurilor standard pentru recoltare și raportare;
- analize complementare de laborator;
- instruirea echipelor de teren pentru activitățile de măsurare și raportare;
- activități de comunicare;
- manoperă.

În cel de-al treilea Plan de management numărul localităților care aplică Programele de acțiune pe teritoriul spațiului hidrografic Prut-Bârlad a fost de 317. Ținând cont de investițiile deja realizate în al doilea Plan de Management Bazinal actualizat, în general prin intermediul proiectului Controlul Integrat al Poluării cu Nutrienți, la nivelul Administrației Bazinale de Apă Prut-Bârlad costurile totale estimate pentru implementarea măsurilor din programul de acțiune sunt de 60.592.197 Euro. Pe lângă costurile directe necesare implementării Directivei Nitrați s-au calculat și costurile indirecte cauzate de pierderea activității pe suprafața pe care se instaurează benzile tampon.

La nivelul spațiului hidrografic Prut-Bârlad, pentru perioada 2022-2027, nu au fost planificate alte măsuri specifice aplicabile fermelor zootehnice și vegetale – surse punctiforme.

Tabel 9.4. Estimarea costurilor pentru implementarea Directivei Consiliului 91/676/EEC privind protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole la nivelul spațiului hidrografic Prut-Bârlad

Nr. crt.	Numele măsurii	Costuri directe			Total (Euro)
		Investiții (Euro)	Operare - Întreținere anuale (Euro)	Alte costuri financiare (Euro)	
A	Stocarea gunoiului de grajd în facilități de stocare individuală	59.590.449	0	0	59.590.449
B	Crearea de benzi tampon (fâșii de protecție)	56.483	70.602	0	127.085
C	Realizarea de sesiuni de instruire la nivel de comună	0	0	475.500	475.500
D	Elaborarea Planurilor Locale de Acțiune	0	0	247.260	247.260
E	Raportare și monitorizare a apelor de suprafață, a apelor freatice și a solului	125.746	17.384	8.773	151.903
	Total	59.772.679	87.986	731.533	60.592.197

Asigurarea unei producții agricole durabile și a balanței de nutrienți în sol, precum și reducerea în viitor a poluării cu nutrienți prin implementarea măsurilor de bază (aplicarea Programelor de acțiune) și suplimentare (de ex. aplicarea Codului de Bune Practici Agricole și a măsurilor privind ecocondiționalitatea) sunt conforme cu noua **Politica Agricolă Comună (Common Agricultural Policy - CAP)**.

În anul 2018 Comisia Europeană a lansat un pachet de reforme legislative privind viitorul politicii agricole comune (PAC) post 2020. Una dintre acestea vizează elaboarea de către fiecare stat membru a unui **Plan Național Strategic (PNS)** în domeniul PAC. PNS 2021-2027 se elaborează prin consultarea autorităților și factorilor interesați și va acoperi intervențiile planificate atât în cadrul Pilonului I (plăți directe), cât și al Pilonului II (dezvoltare rurală). Astfel, la nivel național s-au stabilit diferite grupe de lucru pe activități specifice, s-a elaborat analiza nevoilor în funcție de obiectivele specifice PAC, precum și domeniile de intervenție, alocările financiare și țintele propuse. PNS pentru atingerea obiectivelor, va combina majoritatea instrumentelor de sprijin finanțate prin FEAGA și FEADR.

Viitoarea PAC va încuraja investițiile mai mari în cercetare și inovare și, totodată, va ajuta fermierii și comunitățile rurale să profite de rezultate. Cunoștințele și inovarea sunt esențiale pentru un sector agricol inteligent, rezilient și sustenabil.

PNS 2021-2027 va fi finalizat și transmis către Comisia Europeană pentru aprobare anul acesta, 2021.

Noua Politică agricolă comună (PAC) urmărește să influențeze practicile agricole care au un impact asupra apelor și contribuie la menținerea unei agriculturi durabile prin încurajarea bunelor practici agricole, prin promovarea respectării legislației în materie de mediu, și prin acordarea unor stimulente pentru bunuri și servicii publice care sunt benefice pentru mediu.

Mai mult, în anul 2020, Comisia Europeană a lansat Pactul Ecologic European (Green Deal) pentru Uniunea Europeană (UE) și pentru cetățenii săi, Pactul ecologic european prezintă o nouă strategie de creștere care are drept scop transformarea UE într-o societate echitabilă și prosperă, cu o economie modernă, competitivă și eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor, în care să nu existe emisii nete de gaze cu efect de seră în 2050 și în care creșterea economică să fie decuplată de utilizarea resurselor. Pactul urmărește, de asemenea, să protejeze, să conserve și să consolideze capitalul natural al UE, precum și să protejeze sănătatea și bunăstarea cetățenilor împotriva riscurilor legate de mediu și a impacturilor aferente.

În cadrul Pactului Ecologic European este promovat conceptul de „înverzirea politicii agricole comune” și se propune elaborarea Strategiei „De la fermă la consumator” care va consolida eforturile depuse de fermierii și pescarii europeni în vederea combaterii schimbărilor climatice, a protejării mediului și a conservării biodiversității.

Planurile strategice naționale trebuie să fie elaborate în corelare cu obiectivele ambițioase ale Pactului ecologic european și ale strategiei „De la fermă la consumator”.

Responsabilitățile privind implementarea Programului de acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole, în vederea conformării cu cerințele Directivei Nitrați, revin Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor și Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, iar finanțarea se asigură din bugetele celor două ministere și din surse atrase de acestea, în condițiile prevăzute de legislația în vigoare. Măsurile care revin autorităților locale și fermierilor se pot finanța din bugetul local, din surse proprii ale fermierilor și din fonduri atrase de autorități și de asociații ale fermierilor (Programul Național de Dezvoltare Rurală, alte fonduri europene, împrumuturi, etc.).

În vederea implementării și respectării prevederilor Directivei Nitrați, **activitățile de control și inspecție** sunt măsuri care asigură aplicarea *Programului de acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole (PA)*, cât și verificarea îndeplinirii cerințelor pentru măsurile finanțate prin PNDR.

În conformitate cu Decizia nr. 151.658/2018 privind aplicarea Programului de acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole, aprobat prin Decizia Comisiei Interministeriale pentru aplicarea Planului de acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole cu nr. 221.983/GC/12.06.2013, **controlul respectării aplicării prevederilor Programului de acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole** se realizează de către Garda Națională de Mediu, prin Comisariatele județene și de Direcțiile pentru Agricultură județene, care ulterior raportează anual Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor, respectiv Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, stadiul implementării acestui program. Dintre principalele activități controlate menționăm următoarele:

- respectarea perioadei de interdicție în aplicarea pe teren a îngrășămintelor;
- capacitatea de stocare a gunoiului de grajd pe platforme individuale sau comunale;
- depozitarea gunoiului de grajd în câmp și gestiunea efluenților de siloz;
- utilizarea îngrășămintelor pe terenuri în pantă și acoperirea cu culturi agricole în timpul iernii a terenurilor în pantă;
- restricții privind aplicarea îngrășămintelor pe terenuri saturate cu apă, inundate, înghețate sau acoperite cu zăpadă;
- aplicarea îngrășămintelor pe terenuri adiacente cursurilor de apă sau în vecinătatea captărilor de apă potabilă (zone de protecție și fâșii de protecție);
- respectarea limitei maxime de azot/ha/an pentru aplicarea îngrășămintelor organice de origine animală, precum și a standardelor privind cantitățile maxime de îngrășămintă cu azot (planul de fertilizare);
- rotația culturilor pentru limitarea pierderilor de azot către corpurile de apă subterană sau de suprafață;
- aplicarea îngrășămintelor minerale și organice cu azot pe pajiști permanente (pășuni și fânețe);
- acoperirea solului cu vegetație în perioada de iarnă (menținerea unei cantități minime de vegetație care să acopere terenul în perioadele ploioase, cu zăpadă sau cu îngheț);
- delimitarea grafică a suprafețelor de teren agricol reprezentând fâșii de protecție pentru apele de suprafață și sursele de captare a apei potabile la nivelul exploatației (extras din harta perimetrelor fâșiilor de protecție la nivelul localității, adiacente cursurilor de apă);

O altă componentă importantă privind inspecția și controlul respectării prevederilor privind protejarea corpurilor de apă de surse de poluare din agricultură este verificarea respectării normelor privind ecocondiționalitatea care cuprind standarde de bune condiții agricole și de mediu ale terenurilor (GAEC) și cerințe legale în materie de gestionare (SMR). Astfel există SMR-ul privind *Protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole*, care este aplicabil pentru toți fermierii din România.

Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură (APIA) și Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale (AFIR) sunt responsabile de implementarea normelor privind ecocondiționalitatea în cadrul schemelor și măsurilor de sprijin pe care le gestionează. Având în vedere toate aspectele privind implementarea Directivei Nitrați este necesară îmbunătățirea activității organismelor de control și inspecție în ceea ce privește elaborarea și implementarea normelor privind ecocondiționalitatea în cadrul schemelor și măsurilor de sprijin. De asemenea, având în vedere faptul că aceste norme sunt aplicabile tuturor fermierilor, este prevăzută întărirea capacității instituționale pentru acoperirea

activităților de control și inspecție la nivelul întregii țări. Mai mult sunt necesare activități pentru diseminarea și promovarea măsurilor din Programul de acțiune pentru a îmbunătăți nivelul de conformare cu Directiva Nitrați, realizarea de cursuri de instruire pentru consolidarea capacității instituționale și servicii de consultanță pentru fermieri.

Directiva 2009/128/CE de stabilire a unui cadru de acțiune comunitară în vederea utilizării durabile a pesticidelor (cu modificările ulterioare);

Regulamentul (CE) nr. 1107/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 octombrie 2009 privind introducerea pe piață a produselor fitosanitare și de abrogare a Directivelor 79/117/CEE și 91/414/ CEE ale Consiliului (cu modificările ulterioare) ;

Regulamentul (UE) nr. 528/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 22 mai 2012 privind punerea la dispoziție pe piață și utilizarea produselor biocide (cu modificările ulterioare);

Directiva 2009/128/CE a fost transpusă în legislația națională prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 34/2012 pentru stabilirea cadrului instituțional de acțiune în scopul utilizării durabile a pesticidelor pe teritoriul României cu modificările și completările ulterioare, aprobată prin Legea nr. 63/2013, modificată și completată prin transpunerea Directivei (UE) 2019/782 de modificare a Directivei 2009/128/CE, în ceea ce privește stabilirea indicatorilor de risc armonizați prin Ordonanța de urgență nr. 65 din 12 septembrie 2019.

În baza Legii nr. 63/2013 au fost adoptate după anul 2015 următoarele acte normative:

- *Hotărârea nr. 135 din 12 martie 2019 pentru aprobarea Planului național de acțiune privind diminuarea riscurilor asociate utilizării produselor de protecție a plantelor*
- *Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale, al ministrului mediului și schimbărilor climatice și al ministrului sănătății nr. 566/1445/725/2014 privind aprobarea listei cu produsele de protecție a plantelor autorizate în vederea aplicării prin pulverizare aeriană, cu modificările și completările Ordinului 32/753/363/667/2017 ;*
- *Ordinul nr. 820 /2016 privind desemnarea organismului de inspecție a echipamentelor de aplicare a produselor de protecție a plantelor de uz profesional și responsabilitățile acestuia.*
- *Ordinul nr. 1356/1343/51/2018 privind sistemul de instruire și certificare în scopul utilizării durabile a produselor de protecție a plantelor.*

Scopul adoptării Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 34/2012 a vizat următoarele:

- asigurarea compatibilității legislației naționale cu acquis-ul Uniunii Europene în domeniul fitosanitar, respectiv Directiva 2009/128/CE Parlamentului European și a Consiliului de stabilire a unui cadru de acțiune comunitară în vederea utilizării durabile a pesticidelor;
- stabilirea cadrului instituțional pentru realizarea utilizării durabile a pesticidelor;
- reducerea dependenței de utilizarea pesticidelor;
- reducerea riscurilor și a efectelor utilizării pesticidelor asupra sănătății umane și a mediului;
- promovarea gestionării integrate a dăunătorilor și a unor abordări și tehnici alternative, cum ar fi: metode nechimice alternative pentru pesticide.

În ceea ce privește progresele realizate în proiectul *Planului de Management actualizat al spațiului hidrografic Prut-Bârlad 2022-2027, comparativ cu Planul de Management actualizat al spațiului hidrografic Prut-Bârlad 2016-2021 (aprobat prin HG nr. 859/2016)*, se evidențiază aspectele precizate în continuare.

În *Planul de Management actualizat al spațiului hidrografic Prut-Bârlad -2016-2021* s-au inclus, pentru prima dată, rezultatele inventarului realizat pentru emisiile, descărcările și pierderile de substanțe prioritare vizând totodată și produsele de protecție a plantelor.

În proiectul *Planului de Management actualizat al spațiului hidrografic Prut-Bârlad 2022-2027* s-au inclus rezultatele inventarului realizat pentru emisiile, evacuările și pierderile de substanțe prioritare vizând totodată și produsele de protecție a plantelor. Abordarea folosită s-a bazat pe inventarierea surselor de poluare pentru perioada 2017 – 2019 și determinarea încărcărilor anuale totale aferente surselor punctiforme de poluare pentru perioada menționată, în timp ce pentru sursele difuze, încărcările s-au determinat prin calcul. Este important de subliniat că, dintre substanțele active care intră în componența produselor de protecție a plantelor, ca și în *Planul de Management actualizat al spațiului hidrografic Prut-Bârlad -2016-2021*, nicio substanță nu a fost identificată ca posibil relevantă la nivelul spațiului hidrografic Prut – Bârlad.

Coordonarea măsurilor din programul de măsuri al proiectului *Planului de Management actualizat al spațiului hidrografic Prut-Bârlad -2022-2027* cu măsurile de protecție a mediului acvatic prevăzute în Planul național de acțiune privind diminuarea riscurilor asociate utilizării produselor de protecție a plantelor, se realizează având în vedere în principal măsurile specifice de protecție a zonelor limitrofe captărilor de apă de suprafață și din subteran în scopul potabilizării, a lacurilor și nămolurilor terapeutice și a zonelor de îmbăiere. De exemplu, în Planul de național de acțiune privind diminuarea riscurilor asociate utilizării produselor de protecție a plantelor a fost introdusă prevederea că, în zonele de protecție instituite potrivit Legii apelor nr. 107/1996, este interzisă utilizarea pesticidelor (art. 16, alin. (2)). De asemenea, este implementat un sistem de inspecție și control pentru implementarea acestor măsuri specifice.

Măsurile pentru reducerea poluării difuze din activitățile agricole prin prevenirea intrării pesticidelor în apele de suprafață și subterane sunt prevăzute în principal în Planul național de acțiune privind diminuarea riscurilor asociate utilizării produselor de protecție a plantelor.

Planul național de acțiune privind diminuarea riscurilor asociate utilizării produselor de protecție a plantelor, aprobat prin HG nr. 135/2019 reprezintă un document strategic privind îmbunătățirea continuă a utilizării produselor de protecție a plantelor și reducerea riscurilor asociate utilizării acestora în vederea protecției sănătății umane și a mediului.

Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, prin Autoritatea Națională Fitosanitară, împreună cu Ministerul Sănătății și Academia de Științe Agricole și Silvicultură "Gheorghe Ionescu -Sisești", sunt autoritățile responsabile pentru implementarea activităților din cadrul Planului național de acțiune.

Planul național de acțiune conține obiective, măsuri și calendare ce vizează reducerea dependenței de metodele chimice de combatere a dăunătorilor, a bolilor și a buruienilor, oferind astfel utilizatorilor profesioniști (fermierilor) informații specifice cu privire la gestionarea integrată a dăunătorilor și metodele nechimice alternative.

Prin Planul național de acțiune se urmărește utilizarea durabilă a produselor de protecție a plantelor pe teritoriul României, prin reducerea riscurilor și a efectelor acestora asupra sănătății umane și a mediului, inclusiv promovarea gestionării integrate a organismelor dăunătoare.

În ceea ce privește reducerea riscului de contaminare a solului, a aerului, precum și a apelor de suprafață și subterane, Planul național de acțiune are în vedere următoarele obiective:

- instruirea și certificarea utilizatorilor profesioniști, distribuitorilor și consilierilor;
- respectarea cerințelor privind comercializarea produselor de protecție a plantelor;
- respectarea cerințelor privind manipularea, depozitarea produselor de protecție a plantelor, gestionarea ambalajelor și deșeurilor de produse de protecție a plantelor;
- reducerea riscurilor pentru consumator prin controlul reziduurilor de pesticide;
- promovarea gestionării integrate a organismelor dăunătoare;
- reducerea riscului de contaminare a apelor, solului și aerului;
- organizarea sistemului de inspecție al echipamentelor de aplicare a produselor de protecție a plantelor;
- reducerea efectului de deviere a pulverizării aeriene;

O serie de acțiuni specifice în contextul implementării Planului național de acțiune privind diminuarea riscurilor asociate utilizării produselor de protecție a plantelor sunt legate de consolidarea sistemului de control și inspecție, instruirea ale inspectorilor fitosanitari, consolidarea serviciilor de consultanță, instruirea formatorilor și organizarea de conferințe / seminarii.

Pentru protecția resurselor de apă trebuie să se pună accent pe prevenirea contaminării punctiforme și difuze cauzate de utilizarea produselor de protecție a plantelor, prin implementarea bunelor practici agricole în exploatațile agricole și forestiere, zonele urbane și de agrement. În acest fel se asigură aplicarea corectă a produselor de protecție a plantelor care sunt autorizate pentru utilizare prin respectarea dozelor de aplicare, perioadelor de pauză și utilizarea exclusiv în scopurile pentru care sunt autorizate. Respectarea cerințelor de utilizare adecvată trebuie să conducă la reducerea riscurilor pentru consumatori.

În acest sens se interzice utilizarea produselor de protecție a plantelor în zonele de protecție adiacente apelor de suprafață, potrivit prevederilor art. 16 alin. (1) lit. f) și i) și alin. (2) din Legea nr. 107/1996, cu modificările și completările ulterioare. De asemenea, este necesară respectarea prevederilor art. 28 din anexa la Hotărârea Guvernului nr. 930/2005 pentru aprobarea Normelor speciale privind caracterul și mărimea zonelor de protecție sanitară și hidrogeologică, în sensul cultivării unor anumite tipuri de culturi pe terenurile agricole cuprinse în zonele de protecție sanitară cu regim sever, precum și al interzicerii în zonele de protecție sanitară cu regim sever și în zonele de protecție sanitară de restricție a utilizării produselor de protecție a plantelor, respectiv zone instituite în jurul surselor și instalațiilor de alimentare cu apă potabilă, al surselor de ape minerale și al lacurilor terapeutice.

Aceste interdicții sunt completate cu prevederile Codului de bune practici agricole pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole, în sensul că pe terenurile adiacente cursurilor de apă se instituie zone de protecție și fâșii de protecție în care este interzisă aplicarea fertilizanților și a pesticidelor de orice fel.

În cadrul Planului de Management actualizat al spațiului hidrografic Prut-Bârlad 2022-2027 sunt planificate măsuri adiționale față de măsurile de bază aferente implementării Directivei privind utilizarea durabilă a pesticidelor, respectiv măsurile aplicate se referă la furnizarea de servicii de consultanță în agricultură și de certificare, în special pentru implementarea sistemelor de management de mediu și tehnici de manipulare și stocare a produselor de protecția plantelor.

Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale a dezvoltat un **sistem de instruire și certificare a utilizatorilor profesioniști**, distribuitorilor și a consilierilor, reglementat prin

Ordinul nr. 1356 din 5 septembrie 2018 privind sistemul de instruire și certificare în scopul utilizării durabile a produselor de protecție a plantelor. Sistemul de instruire și certificare a utilizatorilor profesioniști (fermieri și operatori), distribuitorilor și a consilierilor/consultanților sistem vizează dobândirea și perfecționarea cunoștințelor, precum și dezvoltarea de noi competențe în domeniul fitosanitar în vederea utilizării optime și a reducerii riscurilor asociate utilizării produselor de protecție a plantelor asupra sănătății umane și a mediului (https://www.anfd.ro/central/comercializare/informari/campanie_informare_comercializare.pdf).

Sistemul de control la comercializarea și utilizarea produselor de protecție a plantelor constă în:

- inspecții privind modul de comercializare și utilizare a produselor de protecție a plantelor;
- verificarea, prin analize de laborator a calității produselor de protecție a plantelor;
- controlul reziduurilor de pesticide în plante și produse vegetale.

Respectarea tuturor acestor cerințe privind manipularea, depozitarea și gestionarea produselor de protecție a plantelor, de către utilizatori profesioniști și distribuitori se face de către oficii fitosanitare județene, agențiile pentru protecția mediului și comisiunile județene ale Gărzii Naționale de Mediu.

Inspecțiile în cazul verificării calității produselor de protecție a plantelor se desfășoară conform procedurilor generale de control elaborate de Autoritatea Națională Fitosanitară și aprobate de conducerea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, precum și a legislației în vigoare.

Utilizarea produselor de protecție a plantelor se poate face numai în scopurile pentru care au fost omologate și numai în conformitate cu instrucțiunile de utilizare, conform legislației specifice în vigoare. În anul 2016 s-a elaborat o versiune nouă a Ghidului de utilizare în siguranță a produselor de protecție a plantelor, de către ANF, care este postat pe pagina de internet a ANF. În anul 2017 a fost adoptat Codul de bune practici de utilizare în siguranță a produselor de protecție a plantelor, postat pe pagina de internet a ANF și APIA (http://www.apia.org.ro/files/pages_files/Ghid_pentru_utilizarea_in_siguranta_a_produselor_de_protectia_plantelor.pdf, https://www.anfd.ro/sanatate/ghid/ghid_topps.pdf).

Regulamentul (CE) nr. 1.107/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 octombrie 2009 privind introducerea pe piață a produselor fitosanitare și de abrogare a Directivelor 79/117/CEE și 91/414/ CEE ale Consiliului, cu modificările și completările ulterioare.

Scopul Regulamentului (CE) nr. 1.107/2009 este acela de a armoniza procedura de autorizare a produselor de protecție a plantelor în toate statele membre ale Uniunii Europene, de a preveni riscurile printr-o procedură cât mai cuprinzătoare de evaluare a riscului pentru fiecare substanță activă și pentru produsele care conțin acea substanță, înainte de a fi autorizate pentru comercializare și utilizare. Aplicarea prevederilor Regulamentului conduce la simplificarea și accelerarea procedurii de autorizare a substanțelor active, precum și la clarificarea și consolidarea criteriilor pentru autorizarea acestora, care se finalizează prin creșterea nivelului de protecție a sănătății oamenilor, animalelor și a mediului.

Legislația în domeniul omologării produselor de protecție a plantelor cuprinde:

- **Regulamentul (CE) nr. 1.107/2009** al Parlamentului European și al Consiliului privind introducerea pe piață a produselor fitosanitare și de abrogare a Directivelor 79/117/CEE și 91/414/CEE ale Consiliului;

- **Hotărârea Guvernului nr. 1.559/2004** privind procedura de omologare a produselor de protecție a plantelor în vederea plasării pe piață și a utilizării lor pe teritoriul României, cu modificările și completările ulterioare;
- **Hotărârea Guvernului nr. 360/2013** pentru modificarea anexei la Hotărârea Guvernului nr. 1.559/2004 privind procedura de omologare a produselor de protecție a plantelor în vederea plasării pe piață și a utilizării lor pe teritoriul României;
- **Ordinul nr. 60/2013** pentru aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Comisiei Naționale de Omologare a Produselor de Protecție a Plantelor și aprobarea Procedurilor privind omologarea, comerțul paralel și de aprobare a celei de a doua denumiri comerciale pentru un produs de protecție a plantelor omologat pe teritoriul României;
- **Hotărârea Guvernului nr. 1.230/2012** privind stabilirea unor măsuri pentru aplicarea prevederilor Regulamentului (CE) nr. 1.107/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 octombrie 2009 privind introducerea pe piața a produselor fitosanitare și de abrogare a Directivelor 79/117/CEE și 91/414/CEE ale Consiliului;

Pe teritoriul României se comercializează și se utilizează numai produse de protecție a plantelor omologate în România.

Autoritatea responsabilă pentru omologarea produselor de protecție a plantelor este Comisia Națională de Omologare a Produselor de Protecție a Plantelor, din care fac parte următoarele autorități competente:

- Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale prin Autoritatea Națională Fitosanitară;
- Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor;
- Ministerul Sănătății;
- Academia de Științe Agricole și Silvicultură "Gheorghe Ionescu - Sisești".

Sistemul de control la comercializarea și utilizarea PPP are ca obiective prevenirea și interzicerea comercializării și utilizării produselor de protecție a plantelor care prezintă riscuri pentru sănătatea publică, siguranța alimentelor, utilizatori și mediu și care sunt în afara parametrilor omologați, precum și prevenirea introducerii pe piață a PPP contrafăcute.

Controlul constă în realizarea de activități legate de inspecții privind comercializarea și utilizarea produselor de protecție a plantelor, verificarea calității produselor de protecție a plantelor, precum și a nivelului de reziduuri de pesticide în plante și produse vegetale.

Pentru fiecare unitate care comercializează, distribuie, depozitează/deține, utilizează și care nu se conformează cerințelor legislative, au fost stabilite măsuri cu privire la: condițiile de depozitare a produselor de protecție a plantelor, condițiile de organizare și funcționare, modalitățile de manipulare/utilizare, mașinile și echipamentele de aplicare a produselor de protecție a plantelor pe suprafețele agricole, etc.

La nivelul spațiului hidrografic Prut - Bârlad nu există unități pentru care să fie stabilite măsuri privind conformarea cu legislația în vigoare specifică produselor fitosanitare, de protecție a plantelor, precum și privind reducerea emisiilor de pesticide în corpurile de apă, întrucât unitățile se conformează legislației în vigoare.

Regulamentul (UE) nr. 528/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 22 mai 2012 privind punerea la dispoziție pe piață și utilizarea produselor biocide modificat cu o serie de regulamente specifice.

Produsele biocide intră în categoria pesticidelor, astfel cum au fost definite la art. 3 alin. (1) lit. a) din Regulamentul (UE) nr. 528/2012 al Parlamentului European și al

Consiliului din 22 mai 2012 privind punerea la dispoziție pe piață și utilizarea produselor biocide. Produsele biocide sunt substanțe active și preparate care conțin una sau mai multe substanțe active, condiționate într-o formă în care sunt furnizate utilizatorului, având scopul să distrugă, să împiedice, să facă inofensivă și să prevină acțiunea sau să exercite un alt efect de control asupra oricărui organism dăunător, prin mijloace chimice sau biologice. Prin "biocid" se înțelege orice substanță chimică sau biologică, care poate fi utilizată în orice mod pentru a interveni în viața unei ființe.

În România autoritatea responsabilă privind punerea la dispoziție pe piață, utilizarea, autorizarea, omologarea și suportul tehnic pentru produsele biocide este Ministerul Sănătății, prin Comisia Națională pentru Produse Biocide. Din această Comisie fac parte reprezentanți ai Ministerului Sănătății, Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor și ai Autorității Naționale Sanitar Veterinare și pentru Siguranța alimentelor.

Cele mai importante atribuții ale Comisiei Naționale privind produsele biocide se referă la:

- autorizarea și omologarea produselor biocide;
- asigurarea consultanței privind acest domeniu;
- elaborarea Registrului produselor biocide;
- facilitarea schimbului de informații dintre Autoritățile competente din România și autoritățile europene;
- asigurarea sprijinului și informațiilor necesare pentru autorități, companii, factori interesați și ONG-uri.

Cele mai importante acte legislative naționale care reglementează punerea la dispoziție pe piață și utilizarea produselor biocide sunt următoarele:

- HG nr. 617/2014 privind stabilirea cadrului instituțional și a unor măsuri pentru punerea în aplicare a Regulamentului (UE) nr. 528/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 22 mai 2012 privind punerea la dispoziție pe piață și utilizarea produselor biocide, cu modificările și completările ulterioare;
- Hotărârea nr. 398/2010 privind stabilirea unor măsuri pentru aplicarea prevederilor Regulamentului (CE) nr. 1.272/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 decembrie 2008 privind clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor și a amestecurilor, de modificare și de abrogare a directivelor 67/548/CEE și 1.999/45/CE, precum și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1.907/2006;
- Ordinul nr. 368/2010 privind aprobarea procedurii de avizare a produselor biocide care sunt plasate pe piață pe teritoriul României modificat de Ordinul nr. 433/1042/92/2014 pentru modificarea și completarea Ordinului ministrului sănătății, al ministrului mediului și pădurilor și al președintelui Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor nr. 10/368/11/2010 privind aprobarea procedurii de avizare a produselor biocide care sunt plasate pe piață pe teritoriul României;
- Ordinul nr. 2.606 din 16 iulie 2012 privind stabilirea unor măsuri aplicabile managementului produselor biocide în condiții de siguranță pentru mediu;
- Ordinul nr. 1378/2018 pentru modificarea Normelor de igienă și sănătate publică privind mediul de viață al populației, aprobate prin Ordinul ministrului sănătății nr. 119/2014.

Toate produsele biocide trebuie să dispună de autorizație înainte de a putea fi introduse pe piață, iar substanțele active conținute de fiecare produs biocid trebuie să fi fost aprobate în prealabil. Există, totuși, anumite excepții de la acest principiu. De exemplu, substanțele active incluse în programul de reexaminare, precum și produsele biocide care le conțin, pot fi introduse pe piață în așteptarea deciziei finale privind aprobarea. Sunt permise pe piață, de asemenea, autorizațiile provizorii pentru produsele ce conțin noi substanțe active care fac încă obiectul evaluării.

Scopul acestui regulament este acela de a armoniza piața la nivelul Uniunii, de a simplifica aprobarea substanțelor active și autorizarea produselor biocide și de a introduce repere temporale pentru procesele de evaluare, formulare de avize și luare de decizii la nivelul statelor membre. Acest regulament promovează și reducerea testărilor pe animale, prin introducerea cerinței obligatorii de punere în comun a datelor și prin încurajarea utilizării metodelor alternative de testare. Aprobarea substanțelor active are loc la nivelul Uniunii Europene, iar autorizarea ulterioară a produselor biocide la nivel de stat membru. Această autorizare poate fi extinsă la alte state membre prin recunoaștere reciprocă. Cu toate acestea, noul regulament pune la dispoziția solicitanților și posibilitatea de a opta pentru un nou tip de autorizare la nivelul Uniunii Europene (autorizația Uniunii).

În conformitate cu acest regulament Ministerul Sănătății a elaborat Registrul produselor biocide disponibil la adresa: <http://www.ms.ro/2017/01/17/registrul-national-al-produselor-biocide/>.

Conform prevederilor Ordinului nr. 2.606/2012 privind stabilirea unor măsuri aplicabile managementului produselor biocide în condiții de siguranță pentru mediu, Agenția Națională pentru Protecția Mediului și Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Protecția Mediului realizează evaluarea dosarelor produselor biocide, pentru ecotoxicologie și comportare în mediu

În ceea ce privește modul de autorizare a pesticidelor și biocidelor, utilizare și comercializare, se menționează că se au în vedere numai produsele de protecție a plantelor omologate de Comisia Națională de Omologare a Produselor de Protecție a Plantelor, care se regăsesc în baza de date PEST-EXPERT (<https://aloe.anfdf.ro/>) și în Registrul național al produselor biocide elaborat de Ministerul Sănătății (<http://www.ms.ro/2017/01/17/registrul-national-al-produselor-biocide/>).

Inspekția și controlul privind punerea la dispoziție pe piață și utilizarea produselor biocide este realizată de către trei autorități, respectiv *Garda de Mediu, Direcțiile de Sănătate Publică și Autoritățile Naționale Sanitar Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor.*

Directiva 79/409/CEE privind conservarea păsărilor sălbatice (Directiva Păsări) Directiva 92/43/CEE privind conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice (Directiva Habitate)

Directiva 79/409/CEE privind conservarea păsărilor sălbatice (Directiva Păsări) și Directiva 92/43/CEE privind conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice (Directiva Habitate), denumite generic Directivele Natură, constituie piatra de temelie a politicii de conservare a naturii în Europa și se bazează pe stabilirea rețelei de arii naturale protejate Natura 2000 și pe sistemul de protecție strictă a speciilor și habitatelor naturale importante în Uniunea Europeană.

Principalul obiectiv al Directivelor Natură este asigurarea stării bune de conservare pentru speciile și habitatele naturale de interes comunitar iar principalul mecanism este rețeaua Natura 2000, un parteneriat unic în care toate statele membre și Comisia Europeană lucrează îndeaproape pentru a crea cea mai mare rețea de zone protejate din lume.

La nivel național, Directivele Natură sunt transpuse prin O.U.G. nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, cu modificările și completările ulterioare, act normativ care prevede și o serie de măsuri de bază pentru implementarea acestora, cea mai importantă fiind identificarea și desemnarea rețelei Natura 2000 în România. Astfel, în urma mai multor procese de identificare și analiză, au fost desemnate 606 situri Natura 2000 (171 arii de protecție specială avifaunistică și 435 situri de importanță comunitară) reprezentând aproximativ

23% din teritoriul național și 77% din suprafața totală a ariilor naturale protejate desemnate în România¹³. Astfel, numărul siturilor Natura 2000 în România a crescut cu aproximativ 14% comparativ cu cel de-al doilea ciclu de planificare pentru bazinele hidrografice, gradul de protecție oferit de acestea contribuind la îmbunătățirea managementului speciilor și habitatelor naturale, inclusiv a celor dependente de resursele de apă din aceste situri Natura 2000.

La nivel european, Directiva Habitate protejează 2500 de specii și 233 de habitate iar Directiva Păsări 500 de specii de păsări sălbatice. În temeiul acestei legislații, în România sunt identificate și protejate 465 de specii, din care 14 specii sunt unice pentru țara noastră, și 87 de habitate.

Numărul de specii și habitate protejate în fiecare sit Natura 2000 variază în funcție de localizarea sitului, de biodiversitatea din zonă și de regimul de protecție. Siturile Natura 2000 cu cele mai multe specii și habitate desemnate sunt reprezentate de Delta Dunării și Complexul Razim-Sinoie, Comana, Lacurile de acumulare de Argeș, Dumbrăvița-Rotbav-Măgura Codlei, Câmpia Crișului Alb și Crișului Negru.

Conform Sistemului Informațional pentru Biodiversitate din Europa (BISE-Biodiversity Information System for Europe), la nivel de politici în domeniul protecției naturii, România acționează prin implementarea următoarei direcții care derivă în principal din Convenția privind Diversitatea Biologică și Strategia UE privind Biodiversitatea:

- **Strategia Națională și Planul de Acțiune pentru Conservarea Biodiversității 2014-2020** (SNPACB) stabilește cadrul strategic general pentru biodiversitate și protecția naturii, identificând **obiectivele strategice** și acțiunile necesare a fi implementate în orizontul de timp propus. Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor este responsabil pentru coordonarea implementării la nivel central și local, iar costurile estimate pentru implementarea Planului de Acțiune pentru perioada 2014-2020 au fost evaluate la suma de 6,5 miliarde lei și au fost asigurate de la bugetul de stat și din alte surse, cum ar fi Fondul pentru Mediu, fondurile structurale și de coeziune, Programul LIFE+ al Comisiei Europene și alte fonduri internaționale. Costurile au fost revizuite anual de fiecare instituție responsabilă, în funcție de indicatorii de performanță și de bugetul alocat. Bugetul a fost alocat pentru conservarea biodiversității care trebuie consolidată în principal prin adoptarea și implementarea planurilor de management și a măsurilor de conservare a speciilor și habitatelor naturale de interes comunitar, împreună cu măsuri adecvate de dezvoltare socio-economică durabilă a comunităților locale din ariile naturale protejate, prin promovarea și susținerea capitalului natural și cultural, a practicilor și activităților tradiționale și actuale favorabile utilizării sustenabile a resurselor naturale și a terenurilor din aceste zone. Aceste activități trebuie însoțite de măsuri directe ce contribuie la conservarea, refacerea și monitorizarea ecosistemelor marine și a zonei costiere, dezvoltarea infrastructurii verzi, dar și de activități de informare, educare și conștientizare a populației privind importanța conservării biodiversității și utilizării durabile a componentelor sale în procesul de dezvoltare a societății¹⁴.

În contextul SNPACB, progrese semnificative se remarcă pentru:

- **Infrastructura verde** - este abordată în cadrul **obiectivului strategic** „Asigurarea coerenței și gestionarea eficientă a rețelei naționale de arii naturale protejate”. Acțiunile prevăzute includ, de ex. analiza coerenței ariilor naturale protejate și a coridoarelor ecologice; armonizarea măsurilor de gestionare a ariilor protejate transfrontaliere cu cele ale țărilor vecine; evaluarea modului în care rețeaua actuală de transport rutier fragmentează habitatele naturale și habitatele speciilor sălbatice de interes pentru

¹³ <https://biodiversity.europa.eu/countries/romania>

¹⁴ <http://mmediu.ro/new/wp-content/uploads/2014/05/NBSAP.pdf>

conservare și propune soluții pentru reducerea sau eliminarea fragmentării (cum ar fi ecoductele, podurile pentru faună).

Contextul politic pentru infrastructura verde mai cuprinde și:

- **Strategia de Dezvoltare Teritorială a României 2035:** se referă la infrastructura verde ca o modalitate mai eficientă de adaptare la schimbările climatice și la diminuarea riscurilor naturale, comparativ cu utilizarea infrastructurii gri. Măsurile specifice includ protecția habitatelor naturale (prin asigurarea diversității și interconectivității dintre ariile naturale protejate, în special în contextul managementului siturilor Natura 2000) și dezvoltarea spațiilor verzi în zonele urbane, precum și centurile verzi din împrejurimile marilor orașe. În anul 2016 a fost înființat primul parc natural urban din România¹⁵, parcul Văcărești, cu o suprafață de 183 ha, fiind cel mai mare spațiu verde compact din București.
- **Acordul de parteneriat 2014-2020** (plan strategic cu priorități de investiții care acoperă fondurile structurale și de investiții europene) reiterează necesitatea promovării infrastructurii ecologice. Acordul enumeră coridoarele ecologice, podurile verzi și pasajele ecologice ca exemple de reconectare a zonelor naturale fragmentate artificial.
- Conectivitatea prin infrastructură verde este o acțiune prioritară în cadrul **Strategiei Dunării – Axa prioritară 6 Protejarea biodiversității, a peisajului și a calității aerului și solului**¹⁶.
- **Proiectul LIFE Connect Carpathians** - Îmbunătățirea conectivității peisajului pentru lupul și ursul brun printr-o rețea regională de situri Natura 2000 din România (2013-2019) a avut ca scop îmbunătățirea conectivității peisajului într-un coridor ecologic situat în vestul României. Acest coridor este format dintr-o rețea de situri Natura 2000 situate între Munții Apuseni și Carpații Meridionali și este singura cale prin care speciile emblematice, cum ar fi urșii și lupii, se pot deplasa între cele două zone.
- **Convenția Carpatică**, prin obiectivele sale: conservarea, utilizarea durabilă și restaurarea diversității biologice și peisagistice, asigură un nivel ridicat de protecție și utilizarea durabilă a habitatelor naturale și semi-naturale, continuitatea și conectivitatea acestora, menținerea habitatelor semi-naturale, restaurarea habitatelor degradate, dezvoltarea unei rețele ecologice în Carpați, integrarea conservării și utilizarea durabilă a diversității biologice și peisagistice în politicile sectoriale.
- **Masterplanul pentru transport (2030)** menționează necesitatea respectării măsurilor de conservare în proiectele viitoare, inclusiv integrarea măsurilor de infrastructură nestructurală și ecologică și evitarea impactului negativ asupra ariilor naturale protejate, a zonelor împădurite și a zonelor neprotejate în care sunt identificate specii de interes comunitar.

Sursele de finanțare care pot susține inițiativele privind infrastructura verde sunt:

➤ **Programul Operațional pentru Infrastructură Mare 2014 – 2020 (POIM)** include obiectivul specific 4.1 „Creșterea protecției biodiversității și a stării de conservare”, cu un buget de 350 milioane de euro (finanțare FEDR și cofinanțare națională), cu următoarele obiective:

- sprijinirea habitatelor Natura 2000 pentru a obține o stare de conservare mai bună - 60 000 ha;

¹⁵ <https://parcnaturalvacaresti.ro/>

¹⁶ <https://nature.danube-region.eu/>

- elaborarea planurilor de management pentru siturile Natura 2000 - 70 planuri de management;
  - crearea unor organisme de management operațional (administratori sau custodi) în 531 de situri Natura 2000;
  - refacerea ecosistemelor degradate - 2000 ha (reprezentând 10% din ecosistemele degradate ale României).
- **Programul Interreg V (România-Ungaria, 2014-2020)** se adresează proiectelor direct legate de obiectivele infrastructurii verzi, cu impact transfrontalier important.
- **Agenția Europeană de Mediu și Granturile Norvegiene** sprijină punerea în aplicare a infrastructurii verzi prin intermediul programului privind mediul, adaptarea la schimbările climatice și ecosisteme (pentru perioada 2014-2021, grantul programului se ridică la 20 de milioane euro și cofinanțarea este de 3,5 milioane euro).

- **aspecte conexe cu MAES.** MAES este acronimul pentru Mapping and Assessment of Ecosystems and their Services (Cartarea și evaluarea ecosistemelor și a serviciilor lor), iar acest proces s-a derulat la nivel european ca parte a Strategiei privind Biodiversitatea 2020. Statele Membre sunt nevoite să realizeze cartografierea și evaluarea stării ecosistemelor la nivel național și să integreze aceste date în procesele decizionale, astfel încât fenomenul de degradare și pierdere a biodiversității la nivelul UE să fie oprit, în avantajul bunăstării umane pe termen lung. În România, acest proces s-a derulat în perioada 2015-2017 ca parte a **proiectului „Demonstrarea și promovarea valorilor naturale pentru a sprijini procesul decizional în România”**¹⁷ (pe scurt Natura în deciziile publice sau N4D), finanțat prin fonduri EEA Grants (2.878.203 Euro și 507.918 Euro cofinanțarea națională). Proiectul a fost implementat de Agenția Națională pentru Protecția Mediului (ANPM) împreună cu partenerii săi WWF România, Agenția Spațială Română și Institutul Norvegian pentru Cercetarea Naturii. Rezultatele proiectului au fost:

- o Colecție de hărți ale ecosistemelor și Serviciilor Ecosistemice (SE);
- un Raport național de evaluare a ecosistemelor și serviciilor ecosistemice;
- un Sistem Informatic ce va funcționa ca o bază de date națională a ecosistemelor și a serviciilor lor și în care sunt evidențiate ecosistemele cheie care au nevoie de politici mai bine orientate.

Totodată, în contextul MAES, la nivel local au fost implementate **o serie de proiecte**¹⁸: De asemenea, în cadrul **Mecanismului Financiar al Spațiului Economic European (2014-2021)**, Programul „Mediu, adaptare la schimbările climatice și ecosisteme” (RO - Mediu) este implementat de către Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor (MMA) în parteneriat cu Agenția Norvegiană de Mediu și cuprinde domeniul „Ecosisteme și Biodiversitate”, cu un buget de 3.5550.000 Euro care finanțează apelul de proiecte „Restaurarea zonelor umede și turbăriilor”¹⁹ și care are ca scop punerea în aplicare a schemelor de restaurare pentru 45 de turbării puternic afectate de desecarea antropică și/sau naturală care necesită în principal lucrări de restabilire a regimului hidric.

O rețea Natura 2000 bine administrată aduce o contribuție esențială și la îndeplinirea altor obiective de mediu și ținte stabilite de Directiva Cadru Apă și Strategia pentru Mediul Marin. O gamă largă de zone urbane și rurale depind de ariile naturale protejate pentru furnizarea de apă potabilă și o calitate îmbunătățită a apei. Autoritățile locale și operatorii de apă pot economisi bani pentru tratarea apei datorită serviciilor oferite de ecosistemele

¹⁷ <http://maesromania.anpm.ro/index.php/>

¹⁸ <http://maesromania.anpm.ro/index.php/ro/maes-in-actiune/maes-la-nivel-local/12>

¹⁹ https://eeagrantsmediu.ro/ro_ro/domeniile-programului/ecosisteme-si-biodiversitate/

protejate. Managementul adecvat al siturilor Natura 2000 din zona marină va îmbunătăți ecosistemele marine, rezultând beneficii colaterale ca de exemplu stocarea carbonului sau turism.

În acest sens, în anul 2016 a fost înființată Agenția Națională pentru Arii Naturale Protejate, care împreună cu Regia Națională a Pădurilor și Administrația Rezervației Biosferei Delta Dunării au ca scop administrarea unitară și eficientă a ariilor naturale protejate și conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, reglementate prin dispozițiile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2007, cu modificările și completările ulterioare..

În documentul politicii de mediu a UE anexat comunicării privind bugetul pentru perioada 2014-2020, este recunoscut că *“managementul eficient și restaurarea siturilor Natura 2000 sunt esențiale pentru atingerea obiectivului stabilit de Consiliul European pentru orizontul 2020 privind stoparea pierderii biodiversității și inversarea declinului acesteia”*. În acest sens, este necesară o abordare integrată între diferitele fonduri ale UE și coerența acestora cu prioritățile cadrului de acțiune pentru Natura 2000 care oferă o bază solidă pentru noua strategie de finanțare pentru programul Natura 2000.

Implementarea prevederilor legislației europene și naționale privind conservarea naturii este susținută prin proiecte specifice derulate prin intermediul diferitelor surse de finanțare disponibile.

Cele mai importante surse de finanțare pentru susținerea implementării Directivelor Natură sunt Programul Operațional Sectorial Mediu (POS Mediu) și instrumentul financiar LIFE+. Prin POS Mediu au fost alocate fonduri europene pentru sectorul de mediu în perioada 2007-2013. Începând cu anul 2014, sunt finanțate proiecte în cadrul Programului Operațional Infrastructură Mare (POIM) 2014-2020, Axa prioritară 4 (AP 4) Protecția mediului prin măsuri de conservare a biodiversității, monitorizarea calității aerului și decontaminare a siturilor poluate istoric, Obiectiv Strategic 4.1 (OS 4.1.) Creșterea gradului de protecție și conservare a biodiversității și refacerea ecosistemelor degradate.

Pentru acest obiectiv strategic apelurile de proiecte au vizat creșterea gradului de protecție și conservare a biodiversității și refacerea ecosistemelor degradate (nr. apel: POIM/800/4/1/) și refacerea ecosistemelor degradate (nr. apel 509/4/).

Ambele apeluri de proiecte promovează acțiuni ce contribuie la îndeplinirea obiectivelor Strategiei UE pentru Biodiversitate 2020, luând în considerare nevoile concrete de protecție a biodiversității din România identificate în Strategia Națională și Planul de Acțiune pentru Conservarea Biodiversității 2014 – 2020, aprobată prin HG nr. 1081/2013 privind aprobarea Strategiei naționale și a Planului de acțiune pentru conservarea biodiversității 2014-2020, iar refacerea ecosistemelor degradate va lua în considerare și studiile realizate de către MMAP privind Cartarea ecosistemelor naturale și seminaturale degradate la nivel național (care nu se află în arii naturale protejate).

Pentru ariile naturale protejate, eligibile spre finanțare sunt activitățile care vizează elaborarea planurilor de management/seturilor de măsuri de conservare/planurilor de acțiune pentru ariile naturale protejate (inclusiv cele situate în mediul marin) și pentru speciile de interes comunitar neacoperite de proiectele finanțate din alte programe (prevăzute în OUG nr. 57/2007, privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, cu modificările ulterioare). În acest sens, pe baza informațiilor din Anexa 9.5. la nivelul spațiului hidrografic Prut-Bârlad, după anul 2016, au fost finanțate proiecte în valoare totală de aproximativ **20.148.699,34 Euro**.

În ceea ce privește refacerea ecosistemelor degradate, Administrația Națională „Apele Române” (ANAR), prin Administrațiile Bazinale de Apă (ABA) este eligibilă spre finanțare pentru proiecte depuse pentru acțiunea D2 „Menținerea și refacerea ecosistemelor lacustre și de ape curgătoare și a serviciilor furnizate”. În acest fel, ANAR, împreună cu ABA, au identificat propunerile de proiecte menite să contribuie la refacerea ecosistemelor degradate, prin activități și măsuri verzi, cum ar fi: refacerea ecosistemelor

de ape curgătoare degradate afectate de poluări istorice; refacerea continuității longitudinale a cursurilor de apă; creșterea biodiversității acvatică și ripariene (din apropierea râurilor); rehabilitarea ecosistemelor lacustre, de ape curgătoare și a celor degradate, precum și refacerea conectivității longitudinale și îmbunătățirea stării ecologice a corpurilor de apă. Toate aceste propuneri de proiecte sunt localizate în bazinele hidrografice Lăpuș și Mureș, râurile Zalău, Argetoaia, Rusciori, Bistrița, Trotuș, Putna²⁰. Deoarece apelul de proiecte se încheie în anul 2022, aceste măsuri vor contribui la menținerea sau îmbunătățirea stării ecologice a corpurilor de apă pentru orizontul de timp viitor.

Tot pentru perioada viitoare, respectiv 2021-2027, politica de coeziune la nivel național prevede 9 Programe Operaționale, relevant pentru implementarea măsurilor necesare pentru biodiversitate fiind **Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD)**²¹, cu un buget total planificat de 194 de milioane de Euro.

În cadrul acestui program, una din prioritățile de investiții este „*Conservarea biodiversității pentru a îndeplini cerințele directivelor de mediu, care are ca obiectiv specific îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării*”, respectiv:

- Investiții în rețeaua Natura 2000 – Elaborarea, revizuirea și implementarea planurilor de management, măsuri de menținere și de refacere a siturilor Natura 2000 pentru specii și habitate, precum și a ecosistemelor degradate și a serviciilor furnizate situate în afara ariilor naturale protejate; acțiuni de completare a nivelului de cunoaștere a biodiversității și ecosistemelor și realizarea de studii științifice;
- Măsuri pentru implementarea infrastructurii verzi;
- Consolidarea capacității administrative a autorităților și entităților cu rol în managementul rețelei Natura 2000 și a altor arii naturale protejate.

Beneficiarii acestor acțiuni sunt: MMAP/ANPM/GNM/APM/ANAR/ANANP/Institute de cercetare/Universități/ONG-uri/ Administratori ai ariilor naturale protejate/ ROMSILVA/Autorități ale administrației publice centrale/ locale/ alte structuri în coordonarea/ subordonarea autorităților centrale/ locale.

O altă sursă importantă de finanțare pentru domeniul protejării biodiversității, este **Planul Național de Redresare și Reziliență 2021-2026 (PNRR)** care, prin componenta 2 (Împădurim România și protejăm biodiversitatea) a pilonului I -Tranziția verde, are ca obiectiv armonizarea practicilor de management forestier cu cele privind conservarea biodiversității și protejarea mediului în contextul generat de Pactul Ecologic European și asigurarea tranziției către o Europă neutră din punct de vedere climatic prin crearea de noi suprafețe acoperite cu păduri și refacerea habitatelor degradate. Din cele 2 reforme propuse, biodiversitatea este vizată de *Reforma sistemului de management al ariilor naturale protejate în vederea implementării coerente și eficiente a Strategiei Europene privind biodiversitatea*. Costurile planificate pentru această reformă sunt următoarele:

- **Actualizarea planurilor de management existente pentru arii naturale protejate și fundamentarea implementării Strategiei UE privind biodiversitatea pentru 2030**
Măsura vizează:
  - a. Actualizarea planurilor de management aprobate (120 mil. euro)
  - b. Identificarea zonelor potențiale de protecție strictă în habitate naturale terestre și marine în vederea punerii în aplicare a Strategiei UE privind biodiversitatea pentru 2030 (5 mil. euro)
- **Investiții integrate de reconstrucție ecologică a habitatelor și conservarea speciilor aferente pajiștilor, zonelor acvatică și dependente de apă**

²⁰ <https://www.facebook.com/rowater.ro/posts/3507836482611347>

²¹ <https://mfe.gov.ro/minister/periode-de-programare/perioda-2021-2027/>

Măsura vizează următoarele tipuri de lucrări:

- a. Refacerea conectivității cursurilor de apă. Măsura vizează eliminarea obstacolelor din cursurile de apă în scopul facilitării refacerii conectivității habitatelor și speciilor dependente, dar și eliminarea sau, după caz, realizarea elementelor care contribuie la refacerea conectivității laterale a habitatelor și speciilor acvatice și dependente de apă, ambele intervenții fiind în conformitate cu prevederile planurilor de management ale ariilor naturale protejate, cu obiectivele de conservare dar și cu planurile de management la nivel bazinal. Zonele de intervenție vor fi prioritizate și în funcție de rezultatele modelărilor realizate în cadrul proiectului MMAP-ANAR cu sprijinul Băncii Mondiale de actualizare a planurilor de management al riscului la inundații (Întărirea capacității autorității publice centrale în domeniul apelor în scopul implementării etapelor a 2-a și a 3-a ale Ciclului II al Directivei Inundații – RO-FLOODS). Investiția va fi implementată de către MMAP prin ANAR și ANANP în colaborare cu autorități locale și societate civilă.
  - b. Reconstrucția habitatelor de pajiști în ariile naturale protejate
  - c. Decolmatarea lacurilor Uzlina și Fortuna din Delta Dunării pentru reducerea eutrofizării și menținerea diversității biologice
  - d. Implementarea unui sistem de monitorizare a sturionilor sălbatici de-a lungul Dunării de Jos
  - e. Reconfigurarea infrastructurii publice de acces și vizitare a Deltei Dunării pentru reducerea presiunii turismului asupra habitatelor și speciilor
- Perioada estimată pentru implementare este cuprinsă între trim IV 2024 – trim. I 2026.

În ceea ce privește alocarea a 150 mil. euro pentru refacerea conectivității habitatelor și speciilor dependente de apă, aceasta reflectă tipologia și mărimea țințelor propuse prin analogie și extrapolare cu costurile lucrărilor de mică anvergură realizate în diferite bazine hidrografice. Astfel din analiza implementărilor anterioare rezultă o foarte mare eterogenitate la nivelul cost/unitate de suprafață dată fiind o foarte mare variabilitate a tipologiei de reconstrucție ecologică, dependentă și de rezultatele studiilor de determinare a gradului de afectare a habitatelor și speciilor.

Bugetul propus pentru componenta 2 a PNRR este de 1,37 miliarde euro din care 80% adresează nevoile de reformă și investiții din sectorul managementului forestier, iar 20% nevoilor corespondente din domeniul biodiversității.

Informații detaliate privind proiectele relevante, inclusiv costuri, se află în *Anexa 9.5. aferentă fiecărui Plan de Management ale bazinelor / spațiilor hidrografice actualizate.*

Sprijinul în vederea co-finanțării comunitare este deosebit de important pentru România, întrucât a fost estimat că pentru Natura 2000 sunt necesare costuri substanțiale pentru măsurile necesare asigurării stării de conservare favorabilă a habitatelor și speciilor de interes național și comunitar.

Directiva 2010/75/UE a Parlamentului European și a Consiliului privind emisiile industriale (prevenirea și controlul integrat al poluării)

Procesele de producție industriale reprezintă o parte considerabilă a poluării globale din Europa datorită emisiilor lor de poluanți atmosferici, a evacuărilor de ape uzate și a generării de deșeuri.

Directiva 2010/75/UE privind emisiile industriale (IED), principalul instrument al UE care reglementează emisiile poluante din instalațiile industriale, a fost adoptat la 24

noiembrie 2010. Se bazează pe o propunere a Comisiei Europene care reformează 7 directive existente anterior (inclusiv Directiva IPPC) în urma unei revizuirii ample a politicii. Astfel IED își propune să atingă un nivel ridicat de protecție a sănătății umane și a mediului în ansamblu, prin reducerea emisiilor industriale (nocive) dăunătoare în întreaga UE, în special printr-o mai bună aplicare a celor mai bune tehnici disponibile (BAT).

Instalațiile care desfășoară activități industriale listate în anexa I a IED trebuie să dețină o autorizație integrată. Această autorizație trebuie să conțină condițiile stabilite în conformitate cu principiile și dispozițiile IED și anume, o abordare integrată, cele mai bune tehnici disponibile, flexibilitate, inspecțiile de mediu și participarea publicului.

Cerințele specifice privind **abordarea integrată și utilizarea celor mai bune tehnici**, în conformitate cu prevederile IED, sunt transpuse în legislația națională prin **Legea nr. 278/2013 privind emisiile industriale, cu modificările și completările ulterioare**.

Abordarea integrată înseamnă că autorizațiile trebuie să țină seama de performanță de mediu a întregii instalații, cuprinzând, de exemplu, emisiile în aer, apă și sol, generarea de deșeuri, utilizarea materiilor prime, eficiența energetică, zgomotul, prevenirea accidentelor și refacerea amplasamentului la închiderea activității. Pentru activitățile care implică utilizarea, producerea sau eliberarea de substanțe periculoase relevante, IED cere operatorilor pregătirea unui **Raport privind situația de referință**, înainte de începerea operării instalației, având în vedere posibilitatea poluării solului și apelor subterane, cu asigurarea unei abordări integrate.

Condițiile de autorizare, inclusiv valorile limită de emisie (VLE), trebuie să se bazeze pe BAT. Pentru a defini BAT și performanța de mediu asociată BAT la nivelul UE, Comisia organizează un schimb de informații cu experți din statele membre, din industrie și din organizațiile de mediu. Această activitate este coordonată de Biroul European IPPC din cadrul Centrului Comun de Cercetare al UE din Sevilla (Spania). Acest proces are ca rezultat documentele de referință BAT (BREF); **concluziile BAT** conținute sunt adoptate de Comisie ca **Decizii de punere în aplicare**, care conțin informații referitoare la nivelul emisiilor asociate **celor mai bune tehnici disponibile**, trebuie să stea la baza stabilirii condițiilor din autorizația integrată de mediu, inclusiv a valorilor limită de emisie.

IED permite autorităților competente pentru protecția mediului o anumită **flexibilitate** pentru a stabili valori limită de emisie (VLE) mai puțin stricte. Acest lucru este posibil numai în cazuri specifice în care o evaluare de mediu demonstrează că atingerea nivelurilor de emisii asociate aplicării celor mai bune tehnici disponibile (BAT), ar duce la costuri mari, disproporționate în comparație cu beneficiile de mediu, datorate amplasării geografice, condițiilor de mediu locale sau caracteristicilor tehnice ale instalației. Autoritatea competentă trebuie să argumenteze (motiveze) întotdeauna justificarea acordării acestor derogări.

Directiva emisiilor industriale (IED) conține prevederi obligatorii privind inspecțiile de mediu, care se realizează prin implementarea un sistem de inspecții de mediu și elaborarea unor planuri de inspecție, în consecință, incluzând vizitarea amplasamentului cel puțin o dată la 1 sau 3 ani, utilizând criteriile bazate pe risc. Autoritatea competentă, care efectuează inspecția de mediu în România, este Garda Națională de Mediu și structurile sale teritoriale.

Prevederile (IED) asigură participarea publicului la procesul de luare a deciziilor de mediu, prin accesul la solicitările autorizațiilor integrate de mediu și la rezultatele monitorizării emisiilor, pentru a-și exprima opinia. În plus, prin intermediul Registrului european al emisiilor de poluanți (E-PRTR), sunt puse la dispoziție publicului datele privind emisiile de mediu, cu privire la activitățile industriale majore.

IED a fost transpusă în România prin Legea nr. 278/2013 privind emisiile industriale.

Conform cerințelor IED, instalațiile noi trebuie să aplice cea mai ecologică tehnologie disponibilă. Instalațiile existente trebuie să respecte acest standard începând cu anul 2016, fiind însă prevăzută o perioadă de tranziție pentru centralele termoelectrice de mari dimensiuni care amână punerea în aplicare a acestui termen. *Planul Național de Tranziție (PNT)* poate fi aplicat pe o perioadă cuprinsă între 1 ianuarie 2016 - 30 iunie 2020, stabilindu-se limite anuale pentru dioxid de sulf, oxizi de azot și pulberi. Instalațiile mai vechi nu trebuie să îndeplinească aceste obiective dacă acestea vor fi închise până la sfârșitul anului 2023 sau dacă dispun de 17.500 ore de exploatare după anul 2016.

Conform Tratatului de Aderare, în procesul de negociere cu Uniunea Europeană privind Directiva IPPC, au existat în spațiul hidrografic un număr de 12 unități industriale cu perioadă de tranziție. La sfârșitul anului 2019 a fost inventariat un număr de 104 unități industriale, care au relevanță pentru factorul de mediu apă. Aceste unități sunt prezentate în **Anexa 9.6** a proiectului *Planului de management actualizat al spațiului hidrografic Prut-Bârlad*.

Măsurile necesare implementării IED în vederea reducerii poluării se referă în principal la introducerea tehnologiilor curate și a celor mai bune tehnologii disponibile în domeniu (BAT) în procesul de producție, în vederea încadrării efluentului evacuat în valorile limită de emisie stabilite în autorizația de gospodărirea apelor și în autorizația integrată de mediu. Măsurile au fost prezentate pe larg în Planul de management actualizat al spațiului hidrografic Prut-Bârlad, aprobat prin HG nr. 859/2016.

Pentru a se asigura de aplicarea cerințelor legale autoritatea competentă pentru protecția mediului emite **autorizațiile integrate de mediu**, conform dispozițiilor legale în vigoare, numai dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute de Legea nr. 278/2013 privind emisiile industriale. Măsurile menționate sunt incluse în **programele de etapizare și programe de conformare** care sunt anexe la autorizația integrată de mediu.

În ceea ce privește conformitatea unităților industriale cu cerințele IED, în spațiul hidrografic Prut-Bârlad nu au fost identificate unități industriale care să necesite aplicarea de măsuri.

Unitățile care fac parte în anul 2019 din Registrul European al Poluanților Emiși (prezentate în **Anexa 9.7** a proiectului *Planului de management actualizat al spațiului hidrografic Prut-Bârlad*), pe care România l-a transmis la Comisia Europeană, trebuie să aplice măsuri în conformitate cu cerințele IED pentru factorul de mediu apă, respectiv pentru o unitate.

La nivelul spațiului hidrografic Prut-Bârlad nu au fost identificate măsuri de implementat pentru unitățile E-PRTR în ceea ce privește apele.

Directiva 2012/18/UE privind controlul pericolelor de accidente majore care implică substanțe periculoase („Seveso III”), de modificare și ulterior de abrogare a Directivei 96/82/CE a Consiliului („Seveso II”)

Directiva 2012/18/UE a Parlamentului European și a Consiliului privind controlul pericolelor de accidente majore care implică substanțe periculoase, cunoscută sub denumirea de Seveso-III, a modificat-o pe cea anterioară, Seveso-II (Directiva 96/82/CE), care, ținând cont de experiența acumulată în urma unor accidente ulterioare, modificase Directiva Seveso inițială (Directiva 82/501/CEE).

Legea nr. 59/2016 reglementează măsuri pentru prevenirea accidentelor majore în care sunt implicate substanțe periculoase, precum și pentru limitarea consecințelor acestora asupra sănătății umane și asupra mediului.

Potrivit Legii nr.59/2016 , în cazul amplasamentelor încadrate la categoria de **risc minor** (rm), operatorul are obligația să elaboreze un document care să stabilească politica sa de prevenire a accidentelor majore și să garanteze că este implementată în mod corespunzător pentru a proteja sănătatea populației și a mediului, prin mijloace, structuri și sisteme de management adecvate.

Pentru amplasamentele cu **risc major** (RM), operatorul este obligat să elaboreze un raport de securitate. Acesta trebuie să demonstreze că a fost implementată politica de prevenire a accidentelor majore, că au fost identificate potențialele pericolele de accidente majore și au fost luate măsurile pentru prevenirea lor și limitarea consecințelor asupra sănătății populației și mediului. De asemenea, raportul ar trebui să demonstreze că au fost incluse măsurile adecvate de siguranță în proiectarea, construcția, exploatarea și întreținerea instalațiilor, unităților de stocare, echipamentului și infrastructurii din interiorul amplasamentului, care prezintă riscuri de accidente majore.

Astfel, la sfârșitul anului 2018 au fost inventariate la nivelul spațiului hidrografic Prut-Bârlad național un număr de 9 unități industriale care intra sub incidența Directivei SEVESO III și care puteau afecta apele de suprafață și subterane. Unitățile sunt prezentate în **Anexa 9.8.** a proiectului *Planului de management al spațiului hidrografic Prut-Bârlad.*

Începând cu 13 august 2012 a intrat în vigoare **Directiva 2012/18/UE a Parlamentului European și a Consiliului privind controlul pericolelor de accidente majore care implică substanțe periculoase (așa numita „Seveso III”), de modificare și ulterior de abrogare a Directivei 96/82/CE a Consiliului („Seveso II”),** ca urmare a adaptărilor continue a prevederilor referitoare la accidentele majore datorate substanțelor chimice periculoase. **Principalele modificări aduse de Directiva Seveso III în perioada 2016-2020 sunt următoarele:**

- actualizări tehnice pentru a ține seamă de modificările din UE în ceea ce privește clasificarea substanțelor chimice;
- în 31 august 2020, Comisia Europeană a adoptat Regulamentul delegat (UE) 2020/1677 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1272/2008 al Parlamentului European și al Consiliului privind clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor și a amestecurilor în vederea îmbunătățirii funcționalității cerințelor privind informațiile referitoare la răspunsul în situații de urgență privind sănătatea.

Potrivit dispozițiilor art. 2 și 3, pct. 1, prevederile Legii nr. 59/2016 se aplică amplasamentelor care se află sub controlul unui operator, unde sunt prezente substanțe periculoase în una sau mai multe instalații situate în această zonă, inclusiv în infrastructurile sau activitățile obișnuite ori conexe. Amplasamentele sunt fie amplasamente de nivel inferior, fie amplasamente de nivel superior; criteriile de stabilire a

tipului de amplasament sunt precizate în anexa nr. 1 a legii. În acest sens: **Amplasamentul de nivel inferior** reprezintă amplasamentul în care substanțele periculoase sunt prezente în cantități egale sau mai mari decât cantitățile prevăzute în coloana 2 din partea 1 sau în coloana 2 din partea a 2-a din anexa nr. 1, dar mai mici decât cantitățile prevăzute în coloana 3 din partea 1 sau în coloana 3 din partea a 2-a din anexa nr. 1, acolo unde este necesar aplicându-se regula de însumare stabilită în nota 4 din anexa nr. 1.

Amplasamentul de nivel superior este un amplasament în care substanțele periculoase sunt prezente în cantități egale cu sau mai mari decât cantitățile prevăzute în coloana 3 din partea 1 ori în coloana 3 din partea a 2-a din anexa nr. 1, acolo unde este necesar aplicându-se regula de însumare stabilită în nota 4 din anexa nr. 1.

Autoritățile publice investite și responsabile pentru aplicarea *Legii nr. 59/2016 privind controlul asupra pericolelor de accident major în care sunt implicate substanțe periculoase*, precum și obligațiile operatorilor au fost menționate în *Planul de Management actualizat al spațiului hidrografic Prut-Bârlad aprobat prin HG nr. 859/2016*.

Pentru toate amplasamentele de nivel superior, operatorul are obligația (art. 12) de a elabora **Planul de Urgență Internă** care să cuprindă măsurile ce trebuie aplicate în interiorul amplasamentului și să furnizeze Inspectoratului județean pentru situații de urgență informațiile necesare pentru a permite elaborarea **Planului de urgență externă**. Planurile de urgență trebuie să cuprindă informațiile prevăzute în anexa nr. 5 a legii nr. 59/2016 și se elaborează și se testează potrivit normelor metodologice elaborate de Inspectoratul General pentru Situații de Urgență și aprobate prin ordin al ministrului afacerilor interne.

Planurile de urgență internă și externă sunt revizuite și testate periodic, la intervale de cel mult 3 ani și, unde este necesar, actualizate de operator și, respectiv, de ISUJ. Revizuirea are în vedere modificările care au loc în cadrul amplasamentelor respective sau în serviciile de urgență implicate, noile cunoștințe tehnice, precum și noile cunoștințe privind intervenția în caz de accidente majore.

Autoritățile competente realizează activități de inspecție (art. 17 - 20), inclusiv vizite la fața locului, verificări ale unor măsuri interne, sisteme, rapoarte și documente de monitorizare, precum și orice monitorizare necesară, efectuată de către sau în numele autorității competente, pentru a verifica și a promova conformarea amplasamentelor cu cerințele legislației în vigoare.

Măsurile și costurile pentru conformarea cu prevederile Directivei SEVESO III, respectiv prevederile legislației naționale în vigoare, a amplasamentelor unităților industriale a căror activitate poate afecta apele de suprafață și subterane, au fost evaluate pentru cel de-al treilea ciclu de planificare împreună cu costurile pentru conformarea unităților industriale cu prevederile Directivei IED și nu au putut fi defalcate.

Directiva 2014/52/UE de modificare a Directivei 2011/92/UE privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului

Procedura EIA este o cerință a **Directivei 2014/52/UE de modificare a Directivei 2011/92/UE privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului** (așa numita **Directiva EIA**), precum și a **Directivei 2003/35/CE de instituire a participării publicului la elaborarea anumitor planuri și programe privind mediul și de modificare a Directivelor Consiliului 85/337/CEE și 96/61/CE în ceea ce privește participarea publicului și accesul la justiție**.

Directiva EIA a fost transpusă în legislația românească prin Legea nr. 292/2018 privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice și private asupra mediului și H.G. nr. 878/2005 privind accesul publicului la informația privind mediul, cu modificările și completările ulterioare, și implementată prin următoarele acte normative:

- OM nr. 262/2020 pentru modificarea Ghidului metodologic privind evaluarea adecvată a efectelor potențiale ale planurilor sau proiectelor asupra ariilor naturale protejate de interes comunitar, aprobat prin Ordinul ministrului mediului și pădurilor nr. 19/2010;
- OM nr. 269/2020 privind aprobarea ghidului general aplicabil etapelor procedurii de evaluare a impactului asupra mediului, a ghidului pentru evaluarea impactului asupra mediului în context transfrontieră și a altor ghiduri specifice pentru diferite domenii și categorii de proiecte.

Acordul de mediu reprezintă actul administrativ emis de către autoritatea competentă pentru protecția mediului prin care sunt stabilite condițiile și măsurile pentru protecția mediului, care trebuie respectate în cazul realizării unui proiect

Proiectele prevăzute în Anexa nr. 1, precum și cele din Anexa nr. 2 la Legea 292/2018 care pot avea efecte semnificative asupra mediului, datorită, printre altele, naturii, dimensiunii sau localizării lor, fac obiectul unei solicitări de aprobare de dezvoltare și al unei evaluări a impactului lor asupra mediului înaintea emiterii acestei aprobări.

Pentru proiectele care fac obiectul Legii nr. 278/2013 privind emisiile industriale, cu modificările și completările ulterioare, evaluarea impactului asupra mediului se realizează cu respectarea dispozițiilor respectivului act normativ și împreună cu documentația specifică ce vizează prevenirea și controlul integrat al poluării stau la baza obținerii autorizației integrate de mediu

Procedura de evaluare a impactului asupra mediului se realizează în următoarele etape:

- a) etapa de încadrare a proiectului în procedura de evaluare a impactului asupra mediului;
- b) etapa de definire a domeniului evaluării și de realizare a raportului privind impactul asupra mediului;
- c) etapa de analiză a calității raportului privind impactul asupra mediului.

Procedura de evaluare a impactului asupra mediului prevăzută este precedată de o evaluare inițială a proiectului, realizată de către autoritățile competente pentru protecția mediului, în cadrul căreia este identificată localizarea proiectului în raport cu ariile naturale protejate, precum și dacă proiectul propus intră sub incidența prevederilor art. 48 și 54 din Legea Apelor nr. 107/1996, cu modificările și completările ulterioare, după caz.

Procedura de evaluare a impactului asupra mediului pentru proiectele care se construiesc pe ape sau care au legătură cu apele, conform prevederilor Legii apelor nr. 107/1996, cu modificările și completările ulterioare, se derulează coordonat cu procedura de emitere a avizului de gospodărire a apelor care include și etapa de evaluare a impactului asupra corpurilor de apă.

Procedura de emitere a avizului de gospodărire a apelor se derulează în coordonarea autorității competente pentru protecția mediului în cadrul procedurii de evaluare a impactului, conform prevederilor Legii nr. 292/2018 privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice sau private asupra mediului

Procedura de evaluare a impactului asupra mediului este condusă de către autoritățile publice centrale sau teritoriale pentru protecția mediului, cu participarea autorităților publice centrale sau locale, după caz, care au atribuții și răspunderi specifice în domeniul protecției mediului. Deciziile luate de autoritatea publică pentru protecția mediului se pun la dispoziția publicului.

Publicul interesat are dreptul să participe efectiv și din timp la procedura de evaluare a impactului asupra mediului, să se documenteze și să transmită propuneri/recomandări autorităților publice competente, atunci când toate opțiunile sunt posibile și înaintea luării unei decizii privind aprobarea de dezvoltare.

Din punct de vedere al autorității competente de gospodărire a apelor, conform art.11 și art.12 din Procedura privind consultarea utilizatorilor de apa, riveranilor și publicului la luarea deciziilor în domeniul gospodăririi apelor aprobată prin Ordinul de ministru nr. 1.044 din 2005, solicitantul unui aviz de gospodărire a apelor are obligația de a anexa la cerere o copie de pe scrisoarea de informare publică a intențiilor privind activitatea propusă, adresată autorității publice locale, și confirmarea de primire a scrisorii de către acea autoritate, precum și o copie a informării cu privire la intenția sa referitoare la activitatea propusă în ziarul local publicată săptămânal, timp de doua săptămâni consecutive.

Potrivit Legii 292/2018, reprezentantul autorității competente de gospodărire a apelor este membru permanent al Comisiei de Analiză Tehnică (CAT). Procedura de emitere a actului de reglementare din domeniul protecției mediului implică afișarea pe pagina de internet a tuturor etapelor evaluării impactului asupra mediului, ce includ deciziile membrilor CAT. Pentru proiectele pentru care s-a decis că o evaluare a impactului asupra mediului nu este necesară, Decizia Etapei de Încadrare conține măsurile și condițiile de realizare a proiectului preluate din avizul de gospodărire a apelor. Pentru proiectul pentru care se decide efectuarea impactului asupra mediului cu evaluarea impactului asupra corpurilor de apă, pe pagina de internet a autorității competente pentru protecția mediului se afișează și studiul de evaluare a impactului asupra corpurilor de apă, iar acordul de mediu preia măsurile, condițiile și programul de monitorizare din avizul de gospodărire a apelor.

Comisia de Analiză Tehnică este constituită la nivel central prin ordin al conducătorului autorității publice centrale pentru protecția mediului, la nivelul fiecărui județ și al municipiului București, prin ordin emis de prefect, potrivit legislației în vigoare, iar la nivelul Administrației Rezervației Biosferei "Delta Dunării", prin ordin emis de prefectul județului Tulcea.

Toate actele de reglementare din domeniul gospodăririi apelor se supun prevederilor Legii nr. 544/2001 privind **liberul acces la informațiile de interes public** art. 2 lit.b) "prin informație de interes public se înțelege orice informație care privește activitățile sau rezulta din activitățile unei autorități publice sau instituții publice, indiferent de suportul ori de forma sau de modul de exprimare a informației" și se pun la dispoziția publicului interesat, la cerere. Publicul interesat este informat de luarea deciziilor prin anunțuri date în presă și prin afișarea pe site-ul autorității competente pentru protecția mediului, în conformitate cu prevederile art. 11 alin. (3) – (9) din Anexa 5 a Legii nr. 292/2018.

Lista proiectelor supuse evaluării impactului asupra mediului, precum și lista proiectelor pentru care trebuie stabilită necesitatea efectuării evaluării impactului asupra mediului sunt menționate în Anexele 1 și 2 din Legea nr. 292/2018.

Proiectele care au relevanță pentru apă și au fost supuse Procedurii EIA în perioada 2016 - 2020 sunt disponibile publicului pe site-urile Agenției Naționale de Protecția Mediului și Agențiilor Județene de Protecția Mediului.

Măsuri aplicabile sectorului acvacultură pentru reducerea efectelor negative asupra resurselor de apă

Principalele documente din legislația comunitară sunt cele promovate de DG Pescuit și Afaceri Maritime (DG MARE), în particular **Regulamentul nr. 508/2014 privind Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime**²² și **Regulamentul nr. 1.380/2013 privind politica comună în domeniul pescuitului**, precum și alte documente europene relevante. În România s-a implementat legislația națională corespunzătoare domeniului de piscicultură și acvacultură, elaborându-se următoarele documente strategice pentru perioada 2014-2020: *Strategia Națională a domeniului pescăresc 2014-2020*, *Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei Naționale a Domeniului Pescăresc 2014-2020*, *Planul strategic național multianual pentru acvacultură*, precum și legislația aferentă (Anexa nr. 9.1.).

Strategia națională a domeniului pescăresc 2014-2020 succede *Planului Național Strategic 2007-2013* și are ca fundament analiza socio-economică a stării sectorului pescăresc la sfârșitul Programului Operațional pentru Pescuit (POP) 2007-2013 și viziunea Guvernului României pentru dezvoltarea domeniului pescăresc în perioada 2014-2020, raportate la Politica Comună pentru Pescuit și Afaceri Maritime a Uniunii Europene. *Strategia națională a domeniului pescăresc 2014-2020* și *Planul de acțiuni pentru implementarea strategiei* stabilesc acțiunile necesare realizării obiectivelor prioritare stabilite în funcție de starea sectorului și corelat cu prioritățile și obiectivele specifice ale Uniunii Europene, precum și indicatorii, rezultatele scontate în perioada menționată, și entitățile publice și private implicate. Obiectivele specifice privind acvacultura fac obiectul *Planului Național Strategic pentru Acvacultură*, aferent perioadei 2014-2020, a cărui implementare și aplicare este condiționalitate ex-ante pentru POP 2014-2020.

Resursele financiare necesare implementării acțiunilor prevăzute în *Strategia națională a domeniului pescăresc 2014-2020* și *Planul de acțiuni* sunt asigurate de la bugetul național, de la Fondul European pentru Pescuit și Afaceri Maritime și din contribuțiile proprii ale beneficiarilor de sprijin financiar nerambursabil acordat sectorului pescăresc în cadrul Politicii Comune pentru Pescuit prin POP 2014-2020.

De asemenea, strategia abordează tangențial și problematica Politicii Maritime Integrate a Uniunii Europene în domeniile care implică România ca stat riveran al Mării Negre.

Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei Naționale a Domeniului Pescăresc 2014-2020, anexă la *Strategia Națională a Domeniului Pescăresc 2014-2020*, cuprinde 5 direcții de acțiune (<https://www.fonduri-ue.ro/files/programe/POP/PSNMA-2014-2020-versiune-oficiala-15.04.2015.pdf>). Informații detaliate privind direcțiile de acțiune, organismele principale, responsabile de activitatea de elaborare și implementare a strategiei naționale și a reglementărilor privind acvacultura, procesarea și organizarea pieței produselor pescărești, structurile de pescuit și acvacultură, precum și măsurile pentru dezvoltarea acvaculturii românești și protejarea ecosistemelor acvatice, cu relevanță pentru atingerea obiectivelor de mediu ale corpurilor de apă unde activitățile piscicole reprezintă presiuni semnificative, sunt prezentate în Planul Național de Management actualizat, aprobat prin HG nr. 859/2016.

Având în vedere faptul că activitățile de pescuit și acvacultura reprezintă presiuni potențiale semnificative (stabilite la subcapitolul 3.4.5), măsurile ce se finanțează în cadrul documentelor de programare strategică pentru perioada 2014-2020 sunt considerate măsuri de bază finanțate prin intermediul Programului Operațional pentru Pescuit și Afaceri Maritime 2014-2020 (POPAM).

---

²² Regulamentul a fost modificat prin Regulamentul delegat (UE) 2017/1787 al Comisiei din 12 iunie 2017 și rectificat prin Rectificare, JO L 88, 31.3.2017

În vederea asigurării corelării necesare a măsurilor pentru categoria de presiuni - piscicultura din proiectele Planului de management ale bazinelor/spațiilor hidrografice actualizate 2021 cu strategiile, proiectele și acțiunile prevăzute la nivel național, regional și local în acest domeniu, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, împreună cu Administrația Națională "Apele Române" și Agenția Națională pentru Pescuit și Acvacultură, colaborează în vederea promovării și realizării obiectivelor comune în vederea asigurării atingerii și menținerii stării bune a corpurilor de apă de suprafață, respectiv implementarea eficiente a Strategiei Naționale a Domeniului Pescăresc 2014-2020 și a documentului care va continua strategia în perioada 2021-2027. .

Prin POPAM se finanțează măsuri pentru reducerea efectelor presiunilor semnificative reprezentate de practicarea activităților de pescuit și acvacultură, menționate la cap. 3.4.5. Alte presiuni antropice, cum ar fi măsuri pentru dezvoltarea sectorului de acvacultură și reducerea efectelor negative asupra corpurilor de apă, modernizarea tehnologiilor de creștere pot sprijini practicile sănătoase, ecologice și reducerea impactului negativ asupra mediului, interzicerea pescuitului de sturioni, etc. În acest context, POPAM contribuie la dezvoltarea durabilă și protecția mediului și a resurselor naturale în zonele pescărești și costiere: Marea Neagră, râuri și lacuri interioare și de-a lungul fluviului Dunărea. De asemenea, o atenție sporită este acordată ariilor protejate, precum Delta Dunării.

Informații detaliate privind măsurile finanțate prin POPAM se regăsesc în Planul Național de management actualizat, aprobat prin HG nr. 859/2016.

În ceea ce privește **stadiul realizării măsurilor prevăzute în POPAM 2014-2020**, se precizează că la sfârșitul lunii mai 2021, din valoarea costurilor planificate de cca. 158 milioane Euro, s-au realizat proiecte în valoare de cca. 96,5 milioane Euro (61%) pentru cele două direcții de acțiune relevante pentru protecția resurselor de apă (promovarea pescuitului durabil din punct de vedere al mediului, eficient din punct de vedere al utilizării resurselor, inovatoare, competitive și bazată pe cunoaștere și încurajarea acvaculturii durabile din punct de vedere al mediului, eficiente din punct de vedere al utilizării resurselor, inovatoare, competitive și bazată pe cunoaștere).

Pentru perioada următoare se află în curs de elaborare **Programul pentru Acvacultură și Pescuit 2021-2027**²³ (PAP), finanțat prin **Fondul European pentru Afaceri Maritime și Activități de Pescuit și de Acvacultură** (FEAMAPA), care va asigura principalul sprijin financiar pentru dezvoltarea sectorului pescăresc din România în perioada de programare 2021-2027.

Intervențiile PAP sunt determinate de nevoile identificate corelate cu politicile specifice sau transectoriale la nivelul UE, în mod deosebit: Pactul Ecologic European (PEE), Strategia UE pentru biodiversitate pentru 2030 (Biodiv), Strategia de la fermă la consumator (F2F), precum și cu obiectivele stabilite prin Planul Național Strategic Multianual privind Acvacultura (PNSMA). De asemenea, sunt avute în vedere și scopurile Strategiei europene pentru materialele plastice într-o economie circulară (Reducere deșeuri mase plastice - RDMP).

Strategia de implementare a PAP urmărește să contribuie la:

- dezvoltarea unui pescuit comercial durabil la Marea Neagră și în apele interioare;
- o acvacultură durabilă și competitivă, care să folosească eficient resursele disponibile;
- organizarea pieței pescărești, inclusiv la consolidarea organizațiilor pescărești și la sprijinirea lanțului scurt de comercializare;
- dezvoltarea zonelor pescărești, punând în valoare oportunitățile oferite de economia albastră durabilă.

---

²³ <https://ampeste.ro/pap-2021-2027/programare-2021-2027/proiect-de-program-2021-2027.html>

Cele **3 priorități ale PAP** se referă la: pescuit și biodiversitate acvatică (4 obiective specifice), acvacultură, procesare și comercializare (2 obiective specifice) și dezvoltare locală (1 obiectiv specific).

Intervențiile / măsurile care vor contribui la reducerea impactului asupra apelor constau în principal din:

- sprijinirea modernizării infrastructurii pescărești;
- susținerea dotării ambarcațiunilor și navelor de pescuit pentru creșterea performanței economice, securitatea și siguranța la bord și scăderea impactului de mediu;
- alocarea de compensații pentru încetarea temporară a activităților de pescuit;
- sprijinirea implementării unui sistem eficient de control, inspecție și executare privind activitățile de pescuit, conform prevederilor UE;
- susținerea colectării și gestionării datelor privind sectorul pescăresc, conform prevederilor UE;
- Contribuția la protejerea și restaurarea biodiversității și ecosistemelor acvatice prin sprijinirea colectării de deșeuri și a ariilor marine protejate;
- sprijinirea investițiilor în acvacultură pentru înființarea, extinderea și modernizarea fermelor de acvacultură;
- sprijinirea organizării de cursuri de instruire pentru acvacultori;
- sprijinirea sustenabilității economice a fermelor de acvacultură care furnizează servicii de mediu;
- sprijinirea cercetării, dezvoltării și inovării și stimularea parteneriatului cercetare – administrație – producători.

Alocarea financiară a PAP de cca. 232 milioane Euro se va realiza prin FEAMAPA (70%) și buget național (30%).

Sprijinul acordat prin PAP are în vedere disfuncționalitățile pieței pescărești, nevoile de investiții pentru dezvoltarea acestora care pot fi sprijinite și complementaritatea programului cu alte forme de sprijin. Elementele de complementaritate între Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD) și PAP sunt date, în special, de intervențiile pentru refacerea și conservarea biodiversității și cele pentru eficiență energetică sau utilizarea surselor de energie regenerabilă. Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR) are ca obiectiv general stabilirea priorităților naționale de investiții și direcțiilor principale de reformă ale României în acord cu Recomandările Specifice de Țară și regulamentele specifice pentru a asigura ameliorarea stării economice a României și a consolida capacitatea de reziliență la nivel național în perioade de criză pandemică. Domeniile sale de intervenție complementare cu PAP se referă la schimbările climatice, mediu, energie și tranziție verde, mediul de afaceri și ecosisteme, cercetare și inovare, digitalizare și reziliență în situații de criză.

Pe măsură ce documentul PAP va fi finalizat, va parcurge procedura SEA și va fi aprobat, vor fi oferite informații complete.

De asemenea, la nivelul bazinelor / spațiilor hidrografice sunt stabilite pentru cel de -al treilea ciclu de planificare măsuri de bază aplicate presiunilor semnificative punctiforme și difuze (evidențiate în cap. 3.4.5 Alte tipuri de presiuni antropice) care contribuie la atingerea obiectivelor de mediu ale corpurilor de apă menționate în Anexa 7 a proiectelor Planurilor de management actualizate ale bazinelor / spațiilor hidrografice. Aceste măsuri constau în:

- asigurarea debitului ecologic în aval de lucrările de barare și de captare a apei în conformitate cu regulamentul de exploatare (parte componenta a autorizației de gospodărire a apelor);
- efectuarea periodică a lucrărilor de decolmatare, mentenanță și igienizare a heleșteielor, iazurilor, bazinelor, etc în vederea îmbunătățirii stării ecologice/potențialului ecologic al corpului de apă;

- primenirea periodică a apelor în vederea îmbunătățirii stării/potențialului ecologic al corpului de apă;
- în cazul furajării, utilizarea anumitor tipuri de furaje și cantități ale acestora astfel încât să nu conducă la deteriorarea stării/potențialului ecologic al corpului de apă.

Costurile acestor măsuri în mare parte considerate instrumente de management sunt în curs de evaluare.

La nivel european a fost adoptat documentul de lucru „**Cu privire la aplicarea Directivei-Cadru Apă (DCA) și a Directivei-Cadru Strategia Marină (MSFD) în legătură cu acvacultura**”²⁴, ghid care-și propune să susțină Statele Membre și industria de profil în implementarea legislației Uniunii Europene și să evidențieze modul în care protecția mediului este compatibilă cu activitățile durabile de acvacultură.

Scopul general al acestui document este de a oferi îndrumări practice care să faciliteze punerea în aplicare a Directivei Cadru Apă și a Directivei Cadru Strategia Marină în contextul dezvoltării acvaculturii durabile. Mai concret:

- să ofere bune practici de reglementare și sugestii autorităților naționale cu privire la cerințele directivelor referitoare la acvacultură, pentru a facilita punerea lor în aplicare;
- să ofere bune practici din industrie și sugestii producătorilor de acvacultură;
- să furnizeze informații despre sustenabilitatea producției de acvacultură din UE cu respectarea legislației relevante de mediu la nivel comunitar.

În anul 2021 Comisia Europeană a adoptat **documentul „Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul economic și social european și Comitetul regiunilor - Orientări strategice pentru o acvacultură mai sustenabilă și mai competitivă în UE pentru perioada 2021-2030”**²⁵ care revizuieste orientările strategice ale Comisiei pentru dezvoltarea sustenabilă a acvaculturii în UE, adoptate în 2013.

Sturionii reprezintă o specie de pești migratori pe distanțe lungi pentru a căror protejare se depun eforturi de către România, precum și de alte state din bazinul Dunării. În acest context, începând cu ianuarie 2012 s-a propus ca obiectiv al **Strategiei europene pentru regiunea Dunării (EUSDR)** asigurarea populației viabile de sturioni și alte specii indigene până în anul 2020, prin promovarea implementării **Programului „Sturioni 2020”**.

La nivelul bazinului Dunării, în cadrul ICPDR, începând cu primul Plan de Management al Districtului Dunării au fost prevăzute măsuri privind conservarea sturionilor, măsuri care au abordat calitatea apei, precum și îmbunătățirea condițiilor hidromorfologice. În noiembrie 2018, a fost acordată o finanțare din fonduri europene pentru sprijinirea implementării **”Studiului de fezabilitate care analizează opțiunile pentru migrația peștilor la Porțile de Fier I și II (DG REGIO)”**²⁶, prin care ICPDR va putea demara activitățile prioritare prezentate în **Termenii de referință** ai Studiului de fezabilitate, în scopul îmbunătățirii condițiilor de migrație prin sistemul Porțile de Fier și de atragere a surselor de finanțare pentru măsurile de monitorizare aferente modificărilor hidromorfologice.

În România măsurile de refacere și conservare a populațiilor de sturioni din habitatele piscicole naturale vizează interzicerea (temporară) pe o perioadă de 5 ani (2016 – 2021) a pescuitului în scop comercial a speciilor de sturioni vulnerabile și critic

²⁴ COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT On the application of the Water Framework Directive (WFD) and the Marine Strategy Framework Directive (MSFD) in relation to aquaculture, (https://ec.europa.eu/environment/marine/pdf/SWD_2016_178.pdf)

²⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM:2021:236:FIN>

²⁶ ce a fost semnată între ICPDR în calitate de coordonator și Institutul Național de Cercetare și Dezvoltare „Delta Dunării” (România) și Institutul pentru Dezvoltarea Resurselor de Apă Jaroslav Černi (Serbia), în calitate de co-aplicanți

periclitare, precum și dezvoltarea acvaculturii de sturioni în scopul conservării *in situ* a acestor specii și pentru continuarea și dezvoltarea programelor de populare/repopulare de susținere a Dunării cu puiet de sturioni. De asemenea, se interzice folosirea oricăror unelte sau echipamente de pescuit sturioni în zonele de pescuit din habitatele piscicole naturale din România.

În anul 2018 a fost demarat la nivelul bazinului Dunării proiectul „**MEASURES: Gestionarea și restabilirea bio-coridoarelor acvatice pentru speciile de pești migratori din bazinul Dunării**” (2018-2021) care are ca scop cartografierea habitatelor de pești migratori, conservarea *ex situ* și consolidarea rețelei de protecție a sturionilor din Dunăre²⁷. Partenerii din România sunt reprezentați de Institutul Național de Cercetare și Dezvoltare „Delta Dunării”, Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, Institutul de Biologie al Academiei Române, iar partenerul strategic asociat este Administrația Fluvială a Dunării de Jos – Galați. În acest context, la Isaccea au fost eliberate în Dunăre 300 de exemplare marcate (cu microcip) de puiet de nisetru (*Acipenser gueldenstaedtii*), această specie aflându-se pe lista roșie a speciilor critic periclitare. Monitorizarea sturionilor se realizează de către Stația pentru Monitorizarea Peștilor Migratori din Dunăre din cadrul ARBDD, situată la Isaccea (km 100), în colaborare cu INCDD Tulcea, iar rapoartele de monitorizare se comunică autorităților și instituțiilor interesate.

Planuri de acțiune specifice sectorului irigații

În cadrul „**Programului Național de Reabilitare a Infrastructurii Principale de Irigații din România**”, aprobat prin H.G. nr. 793/26.10.2016, cu modificările și completările ulterioare, pentru aprobarea *Programului Național de Reabilitare a Infrastructurii principale de Irigații din România* s-a urmărit:

- reabilitarea infrastructurii principale de irigații, pentru creșterea randamentului stațiilor de bază (fixe și plutitoare) și de repompare;
- eliminarea pierderilor de apă prin infiltrație din canalele de irigații aparținând domeniului public al statului
- eliminarea degradărilor apărute la construcțiile hidrotehnice de pe acestea.

Conform Programului Național de Reabilitare a infrastructurii principale de irigații, în prezent, România dispune de o suprafață amenajată pentru irigații de cca **3,1 milioane ha**. Din această suprafață, 1,5 mil. ha o reprezintă suprafața viabilă și marginal viabilă, din care suprafața viabilă este în prezent de cca 823.000 ha. Suprafața efectiv irigată variază mult de la an la an în funcție de precipitații.

Obiectivul general al Programului vizează pe lângă reabilitarea infrastructurii de irigații și creșterea suprafeței funcționale din suprafața viabilă și marginal viabilă economic pentru irigații la 70% în anul 2020 și 90% la orizont 2030, pentru 86 de amenajări aparținând domeniului public al statului, în suprafață de aproximativ 1,8 mil. ha, până la sfârșitul anului 2020.

Obiectivul specific al Programului îl reprezintă creșterea randamentului stațiilor de bază (fixe și plutitoare) și repompare, eliminarea pierderilor de apă prin infiltrație din canalele de irigații aparținând domeniului public al statului și eliminarea degradărilor apărute la construcțiile hidrotehnice de pe acestea.

Programul urmărește implementare de măsuri care sprijină indirect furnizarea de servicii de mediu. Măsurile vin să susțină utilizarea eficientă a resursei de apă, aplicându-se procedurile naționale de evaluare a impactului de mediu, respectiv procedurile de reglementare din punct de vedere al gospodăririi apelor.

---

²⁷ informații detaliate privind obiectivele proiectului MEASURES (finalizat în 2021) se regăsesc în Capitolul 5.2 al prezentului proiect al Planului Național de Management 2021

Conform Programului Național de Investiții în Infrastructura de Irigații, reabilitarea infrastructurii principale, secundare și terțiare de irigații și a echipamentelor de măsurare în stațiile de pompare, va conduce nu numai la eliminarea pierderilor de apă ci și la reducerea costurilor cu aceasta, făcând posibil accesul la irigații pentru cât mai mulți fermieri.

La nivelul țării, zonele agricole din regiunile centrale, nord-vest și vest necesită mai puține irigații, pe când cele din sudul și sud-estul țării care necesită irigații pe suprafețe mari, au acoperire mai bună cu sisteme de irigații, dar sistemele se confruntă cu probleme legate de costul ridicat al energiei electrice și eficiență hidraulică scăzută.

Economisirea resurselor de apă și creșterea eficienței sistemelor de irigații are în vedere și aplicarea altor măsuri așa cum sunt: realizarea perdelelor forestiere, utilizarea sistemelor de compensare/asigurare pentru fermieri, practicarea agriculturii de conservare, mărirea preciziei prognozelor meteorologice și hidrologice.

Managementul sustenabil în domeniul irigațiilor, pune accent pe reabilitarea și modernizarea sistemelor de irigații existente, în corelație cu standardele de mediu, cerința de apă și volumele disponibile pentru irigații, contorizarea prelevărilor de apă, măsurarea și monitorizarea performanțelor tehnice, economice și de mediu, precum și pe măsurile pentru utilizarea eficientă a apei în irigații.

Măsuri de bază aplicabile corpurilor de apă subterană

Principalele surse de poluare ale apelor subterane din România sunt aglomerările umane fără sisteme de colectare și epurare a apelor uzate și de activitățile agricole (surse de poluare difuze). În vederea atingerii obiectivelor DCA, este esențială luarea tuturor măsurile pentru eliminarea sau reducerea cantităților de poluanți ce ajung în apele subterane. Prevenirea deteriorării calității apelor subterane precum și prevenirea oricărei tendințe crescătoare și semnificative a concentrației poluanților în apele subterane trebuie realizată în primul rând prin implementarea măsurilor de bază, respectiv a cerințelor Directivei 2006/118/EC privind protecția apelor subterane împotriva poluării și deteriorării, ale Directivei 91/676/EEC referitoare la protecția apelor privind poluarea cu nitrați din surse agricole și ale Directivei 91/271/EEC privind epurarea apelor uzate urbane, modificată prin Directiva 98/15/CE.

Prevenirea poluării apelor subterane cu substanțe periculoase se realizează, de asemenea, prin aplicarea măsurile necesare pentru implementarea următoarele Directive:

- Directiva 2009/128/CE privind utilizarea durabilă a pesticidelor, Regulamentul (CE) Nr. 1432/2017 al CE de modificare a Regulamentului nr. 1107/2009 referitoare la introducerea pe piață a produselor fitosanitare cu privire la criteriile de aprobarea a substanțelor active cu risc redus, Regulamentul 528/2012 privind punerea la dispoziție pe piață și utilizarea produselor biocide;
- Directiva 2010/75/EU privind emisiile industriale;
- Directiva 2018/851/UE de modificare a Directivei 2008/98/CE privind deșeurile;
- Directiva 2008/105/CE privind standardele de calitate a mediului și Directiva 2013/39/UE de modificare a Directivelor 2000/60/CE și 2008/105/CE în ceea ce privește substanțele prioritare din domeniul politicii apei.

Evacuările directe de poluanți în apele subterane sunt interzise, cu excepția celor prevăzute de Legea Apelor nr. 107 din 1996 (art. 20 și Anexa 3 lit C (j)) cu modificările și completările ulterioare, așa cum sunt menționate la capitolul 9.6 din proiectul Planului Național de Management actualizat 2022-2027.

Contaminarea solului și a apelor subterane este unul dintre aspectele fundamentale ale protecției mediului ce trebuie tratat cu toată responsabilitatea de toți cei implicați în acest proces.

În acest context, au fost elaborate Strategia Națională și Planul Național pentru Gestionarea Siturilor Contaminate din România, denumite în continuare **strategie** pentru

a aborda problemele legate de contaminarea solului și apei subterane, ca urmare a activităților antropice trecute și recente desfășurate pe siturile industriale și pentru eliminarea sau limitarea (potențialelor) riscuri pentru sănătatea umană și mediu. Aceasta este promovată de Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, conform atribuțiilor și responsabilităților ce îi revin privind gestionarea siturilor contaminate pentru atingerea și menținerea unui nivel ridicat de securitate ecologică și siguranță de mediu și are ca scop trasarea politicilor publice în domeniul gestionării siturilor contaminate până în 2015, (definit ca termen scurt); rezolvarea problemei siturilor care necesită acțiune urgentă până în 2020, (definit ca termen mediu) și finalizarea acțiunii până în 2050 (definit ca termen lung). Această Strategie a fost aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 683/2015, modificată prin Legea nr. 74/2019 privind gestionarea siturilor potențial contaminate și a celor contaminate, având scopul de a proteja sănătatea umană și a mediului de efectele contaminării solului prin reglementarea măsurilor destinate îmbunătățirii calității factorilor de mediu afectați de prezența confirmată a poluanților la niveluri care reprezintă un risc semnificativ pentru sănătatea umană și mediu, luându-se în considerare utilizarea prezentă și viitoare a terenurilor.

Prezenta Lege prevede măsuri la nivel național referitoare atât la identificarea siturilor potențial contaminate și a celor contaminate în vederea realizării unui inventar național al acestora cât și măsuri privind stabilirea obiectivelor privind remedierea siturilor contaminate la un nivel de funcționalitate și în conformitate cu utilizările prezente și viitoare, luându-se în considerare costurile de remediere a acestora.

În acest sens, a fost aprobat Ordinul ministrului mediului, apelor și pădurilor și al ministrului lucrărilor publice, dezvoltării și administrației nr. 1.423/3.687/2020 privind aprobarea Metodologiei de investigare a siturilor potențial contaminate și a celor contaminate, urmat de Ordinul ministrului mediului, apelor și pădurilor nr. 267/346/2021 privind aprobarea Metodologiei de remediere a siturilor contaminate, metodologie care stabilește norme tehnice privind remedierea siturilor contaminate în vederea diminuării riscurilor asupra sănătății umane și mediului până la un nivel care să corespundă utilizării prezente și viitoare a acestora.

Pentru corpurile de apă subterană care nu ating starea chimică bună prin aplicarea măsurilor de bază, este necesară identificarea și implementarea de măsuri suplimentare. Acestea se aplică tuturor corpurilor de apă subterană pentru respectarea principiului de nedeteriorare, alt obiectiv important al DCA.

9.2. Măsuri privind recuperarea costurilor activităților specifice de gospodărire a apelor și a serviciilor de alimentare cu apă și canalizare

9.2.1. Recuperarea Costurilor pentru activitățile de gestionare a resurselor de apă

Respectând cerințele Directivei Cadru Apă 2000/60/CE, în ceea ce privește stabilirea unei politici adecvate în scopul utilizării eficiente a resursei de apă, a alocării corespunzătoare a costurilor pe categorii de utilizatori ai resursei de apă, a recuperării costurilor pentru serviciile/activitățile prestate, Administrația Națională "Apele Române" aplică un mecanism economic specific în domeniul gospodăririi cantitative și calitative a resurselor de apă, mecanism ce include sistemul de contribuții, plăți, tarife și penalități.

Atât la nivelul *Planului Național de Management aferent porțiunii din bazinul hidrografic internațional al Dunării care este cuprins pe teritoriul României*, aprobat prin HG 80/2011, cât și *Planului Național de Management actualizat*, aprobat prin HG 859/2016, dar și în varianta prezentă, în cadrul *Capitolului 8 Analiza economică a utilizării apei* sunt prezentate informații detaliate privind elementele ce definesc mecanismul

economic în domeniul gospodăririi resurselor de apă. Astfel, în cadrul Capitolului 8 se regăsesc informații privind activitățile specifice de gospodărire a resurselor de apă, structura alocării costurilor pe centre de cost, structura și cuantumul contribuțiilor pentru utilizarea resursei de apă, recuperarea costurilor pentru activitățile de management al resurselor de apă.

Ca parte a modului de finanțare a dezvoltării domeniului și de asigurare a funcționării Administrației Naționale "Apele Române", aplicarea mecanismului economic în domeniul apelor are în vedere interesul public general, respectiv atingerea obiectivelor definite de Legea Apelor cu modificările și completările ulterioare, respectiv de asigurare a cunoașterii, protecției, punerii în valoare și utilizării durabile a resurselor de apă, în conformitate cu prevederile legislației armonizate cu directivele europene, precum și asigurarea condițiilor funcționării Sistemului Național de Gospodărire a Apelor (SNGA).

Instrumentele economice de plăți, respectiv contribuțiile pentru utilizarea resursei de apă, pe categorii de resurse și utilizatori, contribuțiile pentru primirea de ape uzate în resursele de apă sunt fundamenate în baza volumelor de apă prelevată, respectiv în baza cantităților de poluanți (indicatori), astfel că susținerea financiară a activităților de cunoaștere, protecție, punere în valoare și utilizare durabilă a resurselor de apă, precum și de funcționare a infrastructurii de gospodărire a apelor în baza structurii actuale a mecanismului economic în domeniul gospodăririi resurselor de apă se află în descreștere. Recepționarea și punerea în operă de noi lucrări de infrastructură de gospodărire a apelor, atingerea obiectivelor de mediu prin implementarea de măsuri care vin să susțină folosirea rațională a resursei de apă, dar și conformarea cu prevederile legislative privind condițiile de evacuare în resursa de apă, conduc la o viitoare nesustenabilitate a actualului mecanism.

Activitățile specifice de gospodărire a apelor realizate de Administrația Națională „Apele Române” în conformitate cu prevederile legislative, sunt independente de volumele prelevate și cantitatea de poluanți evacuată în resursa de apă fiind astfel necesară o reconfigurare a prezentului mecanism.

În acest sens, este necesară revizuirea și reconfigurarea/dezvoltarea actualului mecanism economic, reglementat prin Legea Apelor nr. 107/1996, cu modificările și completările ulterioare, pentru asigurarea într-un mod durabil a susținerii costurilor aferente tuturor atribuțiilor și activităților de interes național și social ale Administrației Naționale "Apele Române", care derivă din prevederile legislative. Este necesară astfel, o consolidare a analizelor economice și de impact în corelare cu obiectivele de politică, pe baza unor criterii ex-ante, pentru obținerea unui mecanism economic care să asigure acțiunile de interes general de cunoaștere, protecție, punere în valoare și utilizare durabilă a resurselor de apă, în conformitate cu prevederile legislației armonizate cu directivele europene (Directiva Cadru Apă și Directiva Inundații), precum și modernizarea și administrarea eficientă a Sistemului Național de Gospodărire a Apelor.

În acest context în propunerea privind Planul Național de Redresare și Reziliență, a fost inclusă măsura privind: ***“Reconfigurarea actualului mecanism economic al ANAR în vederea asigurării modernizării și întreținerii sistemului național de gospodărire a apelor, precum și a implementării corespunzătoare a Directivei Cadru Apă și a Directivei Inundații”***. Propunerea vine ca urmare a necesității revizuirii mecanismului economic în domeniul resurselor de apă, la nivelul unei structuri care să permită Administrației Naționale "Apele Române" să răspundă în mod optim prevederilor legislației aferente domeniului, cerințelor utilizatorilor de apă, inclusiv prin îmbunătățirea conexiunii dintre atribuții și structura de personal.

Totodată, propunerea vine să susțină întărirea calităților de autoritate ce asigură aplicarea strategiei și politicii naționale din domeniu, gestionarea cantitativă și calitativă a resurselor de apă, administrarea lucrărilor de gospodărire a apelor și de operator unic al resurselor de apă, având în vedere aplicarea mecanismului economic specific domeniului gospodăririi durabile a resurselor de apă.

Propunerea de reconfigurare a actualului mecanism, vizează perioada 2022-2024, iar pentru realizarea acesteia se are în vedere:

- Elaborarea de scenarii privind reconfigurarea/revizuirea mecanismului economic al Administrației Naționale "Apele Române", păstrând principiile de bază ale acestuia (principiul recuperării costurilor pe baza contribuțiilor specifice de gospodărire a apelor, principiul utilizatorul plătește, principiul poluatorul plătește, accesul egal la resursele de apă).
- Modificarea și completarea cadrului legal (*Legea Apelor nr. 107/1996, cu modificările și completările ulterioare și OUG 107/2002 privind înființarea Administrației Naționale "Apele Române"*).

9.2.2. Măsurile pentru recuperarea costurilor pentru serviciile publice de alimentare cu apă, canalizare și epurare

Așa cum se specifică în Subcapitolul 8.5.2.1. *Cadrul legislativ, instituțional și de reglementare în domeniul serviciilor de apă*, A.N.R.S.C., potrivit prevederilor legale, are competența de a aviza/aproba prețurile pentru serviciile de alimentare cu apă și canalizare.

Prin activitatea de avizare/aprobare a prețurilor și tarifelor pentru serviciile de alimentare cu apă de canalizare, furnizate/prestate utilizatorilor în condiții de monopol, prin intermediul rețelelor publice se urmărește:

- protejarea intereselor consumatorilor față de tendința operatorilor de a ajusta pozitiv prețurile și tarifele la aceste utilități;
- verificarea modului de susținere și fundamentare a nivelului tarifelor și prețurilor propuse de operatori;
- avizarea operativă a prețurilor și tarifelor, în vederea menținerii echilibrului financiar al operatorilor;
- respectarea de către operatorii regionali a strategiilor de tarifare din contractele de delegare a gestiunii serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare prin care se implementează proiectele de investiții finanțate din fonduri europene nerambursabile.

În conformitate cu Raportul anual ANRSC 2020²⁸, se au în vedere următoarele:

- Implementarea tuturor activităților proiectului *Întărirea capacității administrative a Autorității Naționale de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice pentru reglementarea, autorizarea, evaluarea și monitorizarea serviciilor comunitare de utilități publice*, finanțat prin POCA 2014-2020, prin:
  - propuneri de îmbunătățire a cadrului de reglementare economică și a metodologiei de avizare/aprobare de către A.N.R.S.C. a prețurilor și tarifelor în

²⁸ <https://www.anrsc.ro/wp-content/uploads/2021/02/Raport-ANRSC-2020-consolidat.pdf>

sectorul de apă și apă uzată, ținând cont de investițiile și eficiența investițiilor realizate de operatori, stabilite în contractele de delegare a gestiunii și/sau în planurile de afaceri;

- Implementarea proiectului *Consolidarea reglementării economice a serviciului de salubritate*, finanțat din Technical Support Instrument 2021, prin elaborarea unei propuneri de modificare a normelor metodologice pentru:
  - aprobarea tarifelor distincte pentru colectarea separată și transportul separat al deșeurilor municipale, tarifelor de operare a stațiilor de transfer, tarifelor de sortare, compostare, tratare mecano-biologică și depozitare, precum și a tarifelor distincte de gestionare a deșeurilor municipale pentru activitățile serviciului de salubritate desfășurate de operatori.

9.3 Măsuri pentru protejarea corpurilor de apă utilizate sau care vor fi utilizate pentru captarea apei destinate consumului uman

Măsurile pentru protejarea corpurilor de apă utilizate sau care vor fi utilizate pentru captarea apei destinate consumului uman constituie măsuri de bază sub cerințele art. 11.3 d al Directivei Cadru Apă, respectiv măsuri care conduc la îndeplinirea cerințelor art. 7, incluzând și măsurile de siguranță a calității apei pentru reducerea nivelului de tratare necesar pentru producerea de apă potabilă.

În capitolul 5 se prezintă captările de apă de suprafață și subterană pentru utilizarea în scop potabil.

Instituirea zonelor de protecție pentru captările de apă de suprafață și subterană pentru utilizarea în scop potabil se realizează în conformitate cu prevederile Legii apelor nr. 107/1996 cu modificările și completările ulterioare, a HG nr. 930/2005 pentru aprobarea Normelor speciale privind caracterul și mărimea zonelor de protecție sanitară și hidrogeologică, precum și a Ordinului nr. 1278/2011 pentru aprobarea instrucțiunilor privind delimitarea zonelor de protecție sanitară și a perimetrului de protecție hidrogeologică, pentru sursele de ape subterane sau de suprafață, precum și captările aferente acestora, conform legislației în vigoare.

Deținătorii și/sau operatorii de servicii de apă ai captărilor, construcțiilor și instalațiilor, aflate în funcțiune, au obligativitatea legală de a institui zonele de protecție, conform normelor prevăzute de HG nr. 930/2005. Astfel, deținătorii și/sau operatorii de servicii de apă ai captărilor de ape subterane destinate alimentării centralizate cu apă potabilă instituie zonele de protecție în baza studiilor hidrogeologice prevăzute la art. 12 alin. (1) al HG nr. 930/2005 efectuate în cadrul Institutului Național de Hidrologie și Gospodărire a Apelor. Pentru captările de ape de suprafață delimitarea și instituirea zonelor de protecție se realizează de către deținători și/sau operatorii de servicii de apă, conform prevederilor cap. IV al HG nr. 930/2005 și art. 5 al Legii Apelor nr. 107/1996 cu completările și modificările ulterioare.

În jurul surselor și instalațiilor de alimentare cu apă potabilă, în conformitate cu art. 5 alin.(1) din Legea apelor nr.107/1996 cu modificările și completările ulterioare, se instituie **zone de protecție sanitară cu regim sever sau cu regim de restricții**, precum și perimetre de protecție hidrogeologică, în scopul evitării deteriorării calității surselor de apă.

În zonele de protecție pentru captările de apă pentru potabilizare existente la nivelul spațiului hidrografic Prut-Bârlad (prezentate în Figura 5.1), **s-au impus măsuri de interdicție a unor activități precum și măsuri de utilizare cu restricții a terenului**,

pentru prevenirea riscului de contaminare sau de impurificare a apei, ca urmare a activității umane, economice și sociale.

În zonele de protecție sanitară cu regim de restricție terenurile pot fi exploatate agricol de către deținătorii acestora, dar cu interzicerea:

- utilizării îngrășămintelor naturale și chimice;
- utilizării substanțelor fitosanitare (pesticide și biocide);
- irigării cu ape uzate, chiar dacă sunt complet epurate;
- amplasării grajdurilor și cotețelor de animale și a depozitării de gunoi animalier;
- pășunatului și însilozării nutrețurilor;
- amplasării de sere și de iazuri piscicole;
- amplasarea de: abatoare, triaje de cale ferată, baze auto; bazine neetanșe de ape reziduale, haznale cu groapa simplă; locuințe, spitale, aeroporturi, unități militare fără sistem de canalizare; cimitire umane și de animale, de mașini, containere de deșeuri; balastiere, exploatări de turbă, cariere de piatră; campinguri, ștranduri fără sisteme de canalizare;
- executarea de construcții pentru activități industriale și agricole: grajduri, silozuri, depozite de îngrășăminte și de substanțe fitosanitare; depozite de carburanți, lubrefianți, combustibili solizi;
- spălarea mașinilor și efectuarea schimburilor de ulei; etc.

În zonele de protecție sanitară cu regim sever este interzisă orice amplasare de folosință sau activitate care ar putea conduce la contaminarea sau impurificarea surselor de apă. Astfel, sunt interzise toate activitățile prevăzute pentru zona de protecție sanitară cu regim de restricție, precum și:

- amplasarea de construcții sau amenajări care nu sunt legate direct de exploatarea sursei și a instalațiilor;
- deversarea de ape uzate, chiar dacă sunt epurate;
- pescuitul și scăldatul;
- recoltatul gheții și morăritul pe apă, precum și adăparea animalelor;
- utilizarea îngrășămintelor animale sau chimice și a substanțelor fitofarmaceutice;
- irigarea cu ape care nu au caracteristici de potabilitate;
- culturile care necesită lucrări de îngrijire frecventă sau folosirea tracțiunii animale;
- pășunatul.

Perimetrul de protecție hidrogeologică cuprinde arealul dintre domeniile de alimentare și de descărcare la suprafață și/sau în subteran a apelor subterane prin emergențe naturale (izvoare), drenuri și foraje, iar măsurile de protecție au drept scop păstrarea regimului de alimentare a acviferelor cât mai aproape de cel natural, precum și evitarea poluării apelor subterane și a lacurilor cu substanțe poluante greu degradabile sau nedegradabile, respectiv regenerarea debitului prelevat prin lucrările de captare.

Conform prevederilor art. 20 al HG nr. 930/2005, pentru toate lucrările și activitățile de pe terenurile situate în perimetrele de protecție hidrogeologică este necesară evaluarea impactului asupra mediului în cadrul procedurii de reglementare din punct de vedere al protecției mediului. Studiul de evaluare a impactului asupra mediului trebuie să prevadă toate măsurile necesare pentru prevenirea pătrunderii oricăror substanțe poluante greu degradabile sau nedegradabile în apele subterane sau în lacurile și nămolurile terapeutice, măsuri care vor constitui condiții impuse prin actul de reglementare.

În perimetrele de protecție hidrogeologică sunt interzise:

- evacuarea de ape pluviale din zone urbane sau din zone de trafic rutier;
- amplasarea de unități care evacuează ape reziduale cu risc mare de poluare;

- depozitarea, staționarea sau introducerea în subteran a substanțelor poluante;
- efectuarea de irigații cu ape uzate, neepurate sau insuficient epurate;
- amplasarea de unități zootehnice;
- amplasarea de platforme de gunoi, containere cu deșeuri;
- executarea de decopertări prin care stratul acoperitor, protector al acviferului este îndepărtat;
- executarea de foraje pentru prospecțiuni, explorări și exploatare de petrol, gaze, etc.

Conform prevederilor Legii apelor nr. 107/1996 cu modificările și completările ulterioare și HG nr. 930/2005 pentru aprobarea Normelor speciale privind caracterul și mărimea zonelor de protecție sanitară și hidrogeologică, în autorizațiile de gospodărire a apelor este inclusă obligativitatea instituirii zonelor de protecție cu regim sever, a zonelor de protecție cu regim de restricție și a perimetrelor de protecție hidrogeologică, pentru captările de apă de suprafață și subterană destinate potabilizării.

Administrația Bazinală de Apă Prut-Bârlad întocmește și ține la zi evidența zonelor de protecție sanitară și a perimetrelor de protecție hidrogeologică și înscrie aceste zone în Registrul zonelor protejate din spațiul hidrografic Prut-Bârlad.

Administrația Bazinală de Apă Prut-Bârlad reglementează din punct de vedere al gospodăririi apelor toate lucrările care se construiesc pe ape sau în legătură cu apele, în acest context captările de ape destinate alimentării cu apă potabilă din spațiul hidrografic Prut-Bârlad. În cazul în care în aceste zone nu poate fi asigurată protecția sanitară, în conformitate cu normele din HG 930/2005, având în vedere situația preexistentă în zona de amplasament, avizul/autorizația de gospodărire a apelor se emite numai dacă documentația de fundamentare a acestora demonstrează că nu este fezabilă nici o altă soluție de alimentare cu apă. Supravegherea modificărilor regimului cantitativ și calitativ al apelor subterane în perimetrele de protecție hidrogeologică a lucrărilor de captare se face prin rețeaua hidrogeologică națională, parte componentă a Rețelei Naționale de Observații și Masuratori pentru Gospodărire a Apelor și a Sistemului de Monitoring Integrat al Apelor din cadrul Administrației Naționale "Apele Române".

În România, corpurile de apă utilizate pentru captarea apei destinate consumului uman (resursele de apă de suprafață și subterane) sunt monitorizate conform cerințelor art. 8 (1) al Directivei Cadru Apă, pe baza programelor de monitorizare pentru zonele protejate menționate la cap. 6.1 "*Rețelele și programele de monitorizare*". De asemenea, operatorii de servicii de apă potabilă realizează automonitoringul apelor prelevate din resursele de apă în vederea asigurării tratării optime a acestora.

Calitatea apei potabile (la robinet) se monitorizează de către producător, distribuitor și de autoritatea de sănătate publică județeană, respectiv a municipiului București, conform Legii nr. 458/2002 privind calitatea apei potabile, cu modificările și completările ulterioare și a HG nr. 974/2004 cu modificările și completările ulterioare, pentru aprobarea Normelor de supraveghere, inspecție sanitară și monitorizare a calității apei potabile și a Procedurii de autorizare sanitară a producției și distribuției apei potabile. Ministerul Sănătății prin autoritățile de sănătate publică județene, respectiv a municipiului București este responsabil pentru: aprobarea măsurilor legale de asigurare a calității apei potabile, inspecția sistemelor de distribuție și tratare a apei potabile, supravegherea și monitorizarea calității apei potabile. Responsabilitățile sale includ autorizarea și inspecția furnizorilor de apă potabilă, evaluarea riscurilor pentru sănătatea umană și restricționarea consumului apei potabile.

În vederea protejării sănătății oamenilor împotriva efectelor oricărui tip de contaminare a apei potabile, respectiv atingerii obiectivelor adiționale ale zonelor de protecție pentru captările de apă destinate potabilizării, se aplică măsuri care să conducă la respectarea valorilor pentru parametrii/indicatorii de calitate în zonele desemnate pentru

captarea apelor pentru utilizarea în scop potabil. Valorile parametrilor de calitate a apelor de suprafață sunt stabilite în standarde specifice, prevăzute în HG nr. 100/2002 pentru aprobarea Normelor de calitate pe care trebuie să le îndeplinească apele de suprafață utilizate pentru potabilizare și a Normativului privind metodele de măsurare și frecvență de prelevare și analiză a probelor din apele de suprafață destinate producerii de apă potabilă.

Măsurile care asigură o calitate a resurselor de apă în zonele de captare a apelor destinate consumului uman, considerată a fi de siguranță pentru reducerea nivelului de tratare necesar pentru producerea de apă potabilă, sunt următoarele:

- instituirea zonelor de protecție (menționate la cap. 5.1.) pentru **captările existente de apă de suprafață și subterană destinate potabilizării**, respectiv pentru 7 captări de apă de suprafață și pentru 68 captări de apă subterană la nivelul spațiului hidrografic Prut-Bârlad;
- realizarea studiilor hidrogeologice și instituirea perimetrelor de protecție pentru noile captări de apă de suprafață și subterană destinate potabilizării;
- îmbunătățirea activităților de control și inspecție ale autorităților de gospodărire a apelor în vederea respectării prevederilor legale în vigoare, în special în ceea ce privește interzicerea desfășurării unor activități în zonele de protecție.

Pe 12 ianuarie 2021 a intrat în vigoare Directiva 2020/2184 privind calitatea apei destinate consumului uman (reformare), având 2 ani ca termen de transpunere în legislația națională. Noua Directivă reformată prevede noi obligații legate de captările de apă în scop potabil.

O caracteristică principală este abordarea preventivă care favorizează acțiunile de reducere a poluării la sursă prin introducerea „abordării bazate pe risc”. Aceasta se bazează pe o analiză aprofundată a întregului lanț de aprovizionare, de la bazinul hidrografic, trecând prin captarea, tratarea, înmagazinarea și distribuția apei până la punctul de conformitate.

Evaluarea riscurilor și gestionarea riscurilor care vizează bazinele hidrografice aferente punctelor de captare a apei destinate consumului uman, va trebui să includă:

- caracterizarea bazinelor hidrografice aferente punctelor de captare,
- identificarea pericolelor și a evenimentelor periculoase în bazinele hidrografice aferente punctelor de captare și o evaluare a riscurilor pe care acestea le pot prezenta pentru calitatea apei destinate consumului uman;
- o monitorizare adecvată în apele de suprafață sau în apele subterane sau ambele din bazinele hidrografice aferente punctelor de captare sau în apa brută a parametrilor, substanțelor sau poluanților relevanți, menționați la art.(8) al Directivei 2020/2184. Aceste obligații (de la sursă până la robinet) vor începe a fi implementate în ciclul de planificare 2022-2027.

9.4 Măsuri pentru controlul prelevărilor din sursele de apă pentru folosințe

Având în vedere resursa de apă de suprafață, principalele presiuni relaționate cu captările de apă sunt lucrările de barare transversale – baraje/lacuri de acumulare, praguri și prizele de apă, derivațiile. Principalele folosințe asociate presiunilor relaționate cu captările sunt: alimentarea cu apă pentru populație, industrie, irigații, producerea de energie prin centrale hidroelectrice, acvacultură.

Din punct de vedere al resursei de apă subterană, principalele presiuni care pot conduce la impact asupra stării cantitative a corpurilor de apă subterană sunt considerate

captările semnificative de apă, care ar putea depăși rata naturală de reîncărcare a acviferului prin infiltrarea apelor de suprafață și meteorice. În România, apa subterană este utilizată în principal în scopul alimentării cu apă a populației, urmând activitatea agrozootehnică și industrială. Informații legate de volumele captate în funcție de tipul utilizării se regăsesc în cap. 4.2.2 din prezentul proiect al Planului Național de Management actualizat - 2021.

Măsurile privind controlul și autorizarea prelevărilor de apă din surse de suprafață și subterane pentru populație, industrie, agricultură (irigații, zootehnice) și alți utilizatori, se înscriu în categoria cerințelor art. 11.3.e al DCA și se concretizează în activități referitoare la:

- controlul respectării cerințelor din avizele și autorizațiile de gospodărire a apelor, respectiv pentru stabilirea condițiilor pentru prelevarea din sursele de apă pentru folosințe;
- controale planificate, tematice și comune pentru activitățile de prelevare din sursele de apă pentru folosințe;
- monitorizarea captărilor de apă prin ținerea la zi a registrului captărilor de apă din resursa de apă de suprafață și subterană.

Măsurile au fost descrise pe larg în cel de-al doilea Plan Național de Management actualizat *aprobat prin H.G. nr. 859/2016* (sub-capitolul 9.4) și se mențin și în continuare în cadrul celui de-al treilea ciclu de planificare, aplicându-se lucrărilor care au legătură cu prelevările din surse de apă pentru folosințe. Prin Legea Apelor nr. 107/1996, cu modificările și completările ulterioare, sunt stabilite categoriile de lucrări care se construiesc pe ape sau în legătură cu apele, printre care și lucrările de captare a apei cu construcțiile și instalațiile aferente.

Pentru execuția acestor tipuri de lucrări este necesară solicitarea și obținerea avizului de gospodărire a apelor. De asemenea, **procedura de emiteră a avizului de gospodărire a apelor** se derulează în coordonarea autorității competente pentru protecția mediului în cadrul procedurii de evaluare a impactului, conform prevederilor *Legii nr. 292/2018 privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice sau private asupra mediului*.

Procedura de emiteră a avizului de gospodărire a apelor include și evaluarea impactului lucrărilor asupra corpurilor de apă și dacă este cazul în cadrul unui studiu de evaluare a impactului asupra corpurilor de apă.

Reglementarea etapelor procedurale de emiteră a avizului de gospodărire a apelor, inclusiv evaluarea impactului lucrărilor asupra corpurilor de apă, precum și competențele de emiteră ale acestuia dac subiectul Ordinul ministrului apelor și pădurilor nr. 828/2019 privind aprobarea *Procedurii și competențelor de emiteră, modificare, retragere a avizului de gospodărire a apelor, inclusiv procedura de evaluare a impactului asupra corpurilor de apă, aprobarea Normativului de conținut al documentației tehnice supuse avizării*, precum și a Conținutului - cadru al Studiului de evaluare a impactului asupra corpurilor de apă. Necesitatea elaborării unui astfel de studiu se realizează de autoritatea competentă de gospodărire a apelor, pe baza datelor și informațiilor cuprinse în documentația tehnică de fundamentare supusă avizării. De asemenea, pentru funcționarea și exploatarea lucrărilor de captare a apei cu construcțiile și instalațiile aferente este necesară solicitarea și emiteră autorizației de gospodărire a apelor.

Precizăm totodată că a fost elaborat un act legislativ privind *modul de determinare a debitului ecologic (aprobat prin HG nr. 148/2020)*, act ce include metodologia de determinare a debitului ecologic pe baza prevederilor *Ghidului nr. 31 - Debitele ecologice*

În implementarea Directivei Cadru a Apei/Ecological flows in the implementation of the Water Framework Directive.

Conform prevederilor art. 4 din Legea Apelor nr. 107/1996, cu modificările și completările ulterioare, stabilirea regimului de folosire a resurselor de apă, indiferent de forma de proprietate, este un drept exclusiv al Guvernului, exercitat prin autoritatea publică centrală în domeniul apelor, cu excepția apelor geotermale. Apele din domeniul public sunt date în administrarea Administrației Naționale "Apele Române" de către Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, în condițiile legii.

Totodată în conformitate cu Legea Apelor nr. 107/1996 cu modificările și completările ulterioare (articolul 59), *toate lucrările și instalațiile supuse autorizării, care sunt folosite pentru prelevări de apă de suprafață sau subterană ori pentru evacuări în receptori naturali, trebuie să fie prevăzute cu mijloace de măsurare a debitelor și volumelor de apă prelevate sau evacuate și de determinare a calității apelor evacuate, conform prevederilor autorizației de gospodărire a apelor. Totodată, deținătorii acestor lucrări și instalații sunt obligați să asigure montarea și funcționarea mijloacelor de măsurare, să permită montarea de sigilii de către reprezentanții Administrației Naționale «Apele Române», să păstreze timp de 5 ani datele obținute din măsurători și să le transmită lunar Administrației Naționale «Apele Române».*

Având în vedere activitățile de control în relație cu prelevările de apă, în conformitate cu Art. III din Legea nr. 122/2020 și OUG nr. 255/2020, *în condițiile în care, în termen de 6 luni de la semnarea abonamentului de utilizare/exploatare, beneficiarul nu montează echipamente de măsură a cantităților de apă utilizate/evacuate, Administrația Națională „Apele Române” are dreptul de a instala echipamente de măsură și control pe cheltuiala sa, urmând ca respectivul cost să fie recuperat prin adăugarea contravalorii la factura către utilizator. Această prevedere se aplică și beneficiarilor care au semnat abonamentul de utilizare/exploatare înainte de intrarea în vigoare a acestei obligații. În cazul nerespectării acestor obligații, utilizatorul plătește contravaloarea debitului maxim autorizat.*

În conformitate cu prevederile Ordinului 891/2019, privind aprobarea *Procedurii și competențelor de emitere, modificare, retragere și suspendare temporară a autorizațiilor de gospodărire a apelor, precum și a Normativului de conținut al documentației tehnice supuse autorizării*, emitentul autorizației de gospodărire a apelor *poate impune condiții privind contorizarea consumurilor de apă. În plus documentația pentru fundamentarea solicitării autorizației de gospodărire a apelor trebuie să conțină date despre aparatura și instalațiile de măsurare a debitelor și volumelor de apă captate, prelevate și evacuate;*

Procedura de emitere a autorizațiilor de gospodărire a apelor conține și obligativitatea autorității competente de gospodărire a apelor de a efectua o verificare în teren a modului de respectare a prevederilor legale din domeniu și a exactității datelor cuprinse în documentația tehnică de fundamentare. Autorizațiile de gospodărire a apelor pentru prelevările de apă din surse de suprafață și subterane se revizuieste ori de câte ori este necesar și u au termen de valabilitate de la 1 an la maxim 5 ani. De asemenea, controlul cantităților de apă prelevată se realizează și în cadrul abonamentului de utilizare/exploatare a resursei de apă, funcție de natura și mărimea folosinței de apă, de la lunar la semestrial.

Verificarea activității folosințelor de apă în ceea ce privește aspectele cantitative (prelevare, uzinare, derivații de debit, etc) se realizează prin acțiuni de control periodice efectuate de către Administrația Bazinală de Apă Prut-Bârlad și Sistemele de Gospodărire a Apelor Iași, Vaslui, Galați și Botoșani, prin compartimentele de specialitate.

Măsurile privind controlul și autorizarea prelevărilor de apă din surse de suprafață și subterane sunt reprezentate de măsuri pentru monitorizarea, reglementarea, controlul și inspecția, precum și asigurarea suportului tehnic privind infrastructura, echipamentele, aparatele, etc. pentru urmărirea parametrilor hidrologici sau urmărirea automată a calității apei.

Referitor la **Registrul captărilor**, acesta este constituit la nivelul spațiului hidrografic Prut-Bârlad și la nivel național astfel:

- Rapoarte sintetice (Balanta Apei și Anuarul de Gospodărire a Apelor) pe bazin/spațiu hidrografic și la nivel național privind toate folosințele de apă reglementate din punct de vedere al gospodării apelor care captează apă funcție de tipurile de utilizări (populație, agricultură, industrie etc) și tipul de resursă de apă (apă de suprafață și apă subterană);
- Registrul Zonelor Protejate, în care sunt incluse și captările de apă în scopul potabilizării, stabilit conform Art. 5¹ și Anexa nr. 1² din Legea Apelor nr. 107/1996 cu modificările și completările ulterioare (art. 6.2 și anexa IV a Directivei Cadru Apă (DCA).

Activitatea de control și inspecție se desfășoară în baza "*Normelor tehnice privind organizarea și desfășurarea activității de inspecție și control, a inspecției teritoriale a apelor din cadrul Administrației Naționale „Apele Române” din domeniul gospodării apelor*". Aceste norme au fost elaborate în conformitate cu Recomandarea Parlamentului și Consiliului European din 4 aprilie 2001 privind criteriile minime pentru inspecțiile de mediu în Statele Membre, transpusă în legislația românească prin Ordinul Ministrului Mediului nr 464/2009 "Normelor tehnice privind organizarea și desfășurarea activităților de control și inspecție în domeniul protecției mediului" cu modificările și completările ulterioare și prevederile Legii Apelor nr. 107/1996 cu modificările și completările ulterioare.

Totodată în conformitate cu HG nr. 1.005/2012 *privind organizarea și funcționarea Gărzii Naționale de Mediu*, aceasta are atribuții în aplicarea politicii Guvernului în materia prevenirii, constatării și sancționării încălcării prevederilor legale privind protecția mediului, inclusiv a nerespectării reglementărilor prevăzute în legile specifice domeniului controlului poluării industriale și managementului riscului, substanțelor și preparatelor periculoase, biodiversității și ariilor naturale protejate, fondului de mediu și altor domenii prevăzute de legislația specifică. În acest sens A.N. „Apele Române” a încheiat un protocol cu Garda Națională de Mediu, având în vedere organizarea în comun a unor acțiuni de inspecție și control a persoanelor fizice și juridice care desfășoară activități sau dețin sub orice formă, lucrări executate pe ape sau în legătură cu apele, în legătură cu respectarea legislației în domeniul apelor și a protecției mediului, a funcționării și încadrării acestora în prevederile actelor de reglementare.

Controlul de specialitate este un control tehnic și reprezintă analiza, verificarea permanentă sau periodică a unei activități ce se desfășoară pe ape sau care are legatură cu apele, pentru a urmări desfășurarea ei în condițiile respectării legislației în domeniul apelor, prin aplicarea de măsuri de îmbunătățire sau coercitive, în cazul în care se constată abateri de la prevederile legislației în domeniu, coroborat și cu legislația subsecventă.

În conformitate cu prevederile art. 90 din Legea Apelor nr. 107/1996 cu modificările și completările ulterioare, constatarea contravențiilor și aplicarea sancțiunilor prevăzute în lege, se fac de către:

- inspectorii din Administrația Bazinală de Apă Prut-Bârlad și din Administrația Națională "Apele Române";

- directorul general al Administrației Naționale "Apele Române", directorul Administrației Bazinale de Apă Prut-Bârlad, precum și salariații împuterniciți de aceștia;
- alte persoane împuternicite de conducerea autorității publice locale și centrale din domeniul apelor;
- comisarii Gărzii de Mediu.

În scopul îndeplinirii atribuțiilor de control, **art. 78, pct.3 din Legea Apelor nr. 107/1996 cu modificările și completările ulterioare** prevede ca „personalul de gospodărire a apelor, precum și împuterniciții autorității publice centrale din domeniul apelor, după declinarea identității și calității, au dreptul:

- de acces la ape, în zonele din lungul apelor, ca și în orice alt loc, unitate sau instalație, indiferent de deținătorul sau proprietarul acestora, pentru a face constatări privind respectarea reglementărilor și aplicarea măsurilor de gospodărire a apelor;
- de a controla lucrările, construcțiile, instalațiile sau activitățile care au legătura cu apele și de a verifica dacă acestea sunt realizate și exploatate în conformitate cu prevederile legale specifice și cu respectarea avizelor sau a autorizațiilor de gospodărire a apelor, după caz;
- de a verifica instalațiile de măsurare a debitelor, de a recolta probe de apă și de a examina, în condițiile legii, orice date sau documente necesare controlului;
- de a constata faptele care constituie contravenții sau infracțiuni în domeniul gospodăririi apelor și de a încheia documentele, potrivit legii”.

În cadrul controlului de inspecție la constatarea unor neconformități, inspectorii de specialitate în gospodărirea apelor dispun măsuri de conformare la prevederile actelor de reglementare, cu termene de realizare și aplică, atunci când situația o impune, sancțiuni contravenționale în conformitate cu gravitatea faptei constatate, cu respectarea prevederilor legale în domeniul gospodăririi apelor. Din punct de vedere al activității de inspecție, măsurile dispuse prin actul de control promovează conformitatea la toate folosințele de apă controlate.

Activitatea de inspecție este o activitate de control tehnic de specialitate, prin care se verifică conformarea unui proces (scheme de flux a apei – de la captare până la evacuare) sau a unei instalații cu cerințele legale din domeniul managementului resurselor de apă, monitorizând și evaluând impactul unei folosințe asupra mediului înconjurător (conform Normelor Tehnice privind organizarea și desfășurarea activității de inspecție și control din cadrul Administrației Naționale "Apele Române", din domeniul gospodăririi apelor).

Activitatea de inspecție se realizează cu periodicitate și fond de timp diferite de la o folosință la alta, în funcție de impactul produs asupra resurselor de apă. În activitatea de inspecție vor avea prioritate activitățile care conduc la efecte deosebite în caz de avarii, poluări accidentale, calamități, precum și cele care conduc la o poluare semnificativă a resurselor de apă și respectiv asupra mediului. De asemenea, în funcție de fiecare tip de obiectiv controlat se ține cont de recomandările și cerințele din legislația în domeniu și în concordanță cu cerințele de utilizare eficientă a resurselor financiare și umane disponibile.

Organismul de inspecție, prin activitatea de inspecție, verifică conformarea folosinței de apă controlate la prevederile din actul de reglementare, iar în cazul în care aceste folosințe nu sunt autorizate, prin actul de control se dispune măsura demarării procedurii de autorizare și obținerea autorizației de gospodărire a apelor și se aplică sancțiunea contravențională corespunzătoare faptei constatate.

Activitățile de inspecție în domeniul apelor sunt planificate pentru un an, acoperind întreg teritoriul spațiului hidrografic Prut-Bârlad și național, obiectivele ce urmează a fi controlate fiind incluse într-un plan anual de inspecție.

Toate folosințele de apă existente pe teritoriul unui bazin hidrografic sunt înregistrate în **Registrul Bazinal al Obiectivelor Controlate (RBOC) aferent spațiului hidrografic Prut-Bârlad**. Toate registrele bazinale sunt cuprinse în Registrul Național Bazinal al Obiectivelor Controlate” (conform Normelor Tehnice privind organizarea și desfășurarea activității de inspecție și control din cadrul Administrației Naționale “Apele Române”, din domeniul gospodăririi apelor). Registrele Bazinale ale Obiectivelor Controlate (RBOC) se reactualizează anual, în funcție de apariția, modificarea sau închiderea folosințelor de apă. Lista Obiectivelor de Controlat (LOC) care face parte din planul anual de inspecție, cuprinde obiectivele propuse spre control în anul respectiv.

Costurile pentru măsurile de control și inspecție se asigură din bugetul Administrației Bazinale de Apă Prut-Bârlad și sunt recuperate de la utilizatorii de apă, prin mecanismul economic specific în domeniul gospodăririi cantitative și calitative a resurselor de apă. Costurile pentru activitatea de reglementare a folosințelor sunt suportate de către utilizatorii de apă prin tarifele stabilite, în conformitate cu OUG nr. 107/2002 cu modificările și completările ulterioare, HG nr. 128/2010 și Legea Apelor nr. 107/1996 cu modificările și completările ulterioare.

9.5. Măsuri pentru diminuarea poluării din surse punctiforme și pentru alte activități cu impact asupra stării apelor

Stabilirea măsurilor de bază pentru diminuarea poluării din surse punctiforme și pentru alte activități cu impact asupra stării apelor se face având în vedere informațiile din documentele strategice și legislative, documentele de autorizare și pe baza informațiilor colectate de la nivelul Administrației Bazinale de Apă Prut-Bârlad, Sistemelor de Gospodărire a Apelor Botoșani, Iași, Vaslui și Galați, operatorilor de servicii publice pentru apă, agenților economici, Agențiilor Județene de Protecția Mediului Botoșani, Iași, Vaslui și Galați etc.

Măsurile au fost grupate în funcție de tipul activităților și presiunilor create de acestea cu impact asupra stării apelor, respectiv:

- măsuri pentru reducerea efectelor presiunilor cauzate de efluenții de la aglomerări umane – aglomerări cu mai mult de 2000 locuitori echivalenți care au sisteme de colectare a apelor uzate cu sau fără stații de epurare, precum și aglomerări cu mai puțin de 2000 locuitori echivalenți care au sistem de canalizare centralizat/ stații de epurare;
- măsuri pentru reducerea efectelor presiunilor cauzate de efluenții din activitățile industriale;
- măsuri pentru reducerea efectelor presiunilor cauzate de efluenții din activitățile agricole.

Măsurile ce trebuie luate pentru diminuarea acestor presiuni punctiforme trebuie să ia în considerare următoarele:

- strategii naționale, regionale și locale, programe cu referire la măsurile aplicate pentru implementarea Directivei 91/271/CEE privind **epurarea apelor uzate urbane** și a altor directive europene asociate. Pentru aglomerările umane se vor avea în vedere, acolo unde există, aplicațiile tehnice pentru finanțare europeană elaborate în cadrul POIM 2021-2027 și PNRR 2021-2026, Master Planurile la nivel județean aprobate, precum și măsurile recomandate de acestea, precum și sursele de finanțare;

- strategii naționale, regionale și locale, cu referire la măsurile aplicate **activităților industriale**, cu referire la măsurile specifice pentru fiecare directivă europeană (epurarea apelor uzate urbane, IED, SEVESO III, substanțe periculoase/ prioritar periculoase, deșeuri etc.), precum și surse de finanțare;
- strategii naționale, regionale și locale cu referire la măsurile specifice aplicate **activităților agricole**. Pentru presiunile punctiforme (fermele zootehnice) stabilirea măsurilor trebuie să țină cont de categoriile de ferme existente, iar aceste măsuri trebuie să conducă la respectarea legislației de mediu în vigoare.

Măsuri pentru reducerea efectelor presiunilor cauzate de efluenții de la aglomerări umane – aglomerări cu mai mult de 2000 locuitori echivalenți (care au sisteme de colectare a apelor uzate cu sau fără stații de epurare) și aglomerări cu mai puțin de 2000 locuitori echivalenți (care au sistem de canalizare centralizat/ stații de epurare)

Măsurile de bază pentru reducerea efectelor presiunilor cauzate de efluenții de la aglomerări umane au fost stabilite având în vedere reducerea poluării provenite de la sursele de poluare punctiforme și difuze pentru respectarea legislației europene și naționale în vigoare.

Măsurile sunt asociate cu implementarea cerințelor directivelor europene în domeniu, respectiv cele care se referă în principal la apa potabilă, epurarea apelor uzate și nămolurile din stații de epurare (Directiva 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane, Directiva 98/83/CE privind calitatea apei destinată consumului uman, amendată de Regulamentul (CE) nr. 1882/2003 și Directiva 86/278/CCE privind protecția mediului și în special a solurilor, când se utilizează nămoluri de la stațiile de epurare). Legislația națională pentru transpunerea și implementarea acestor directive europene este precizată în Anexa 9.1 a proiectului Planului de management actualizat al spațiului hidrografic Prut-Bârlad.

Lucrările necesare pentru colectarea și epurarea apelor uzate de la aglomerările umane constau în reabilitarea, modernizarea și extinderea rețelelor de canalizare a apelor uzate, precum și a stațiilor și instalațiilor de epurare a apelor uzate, pentru realizarea conformării din punct de vedere tehnic cu prevederile Directivei 91/271/CEE. Efluentul realizat prin aplicarea acestor măsuri trebuie să respecte standardele de calitate a apelor uzate prevăzute în NTPA 001 (Anexa 3 la HG 352/2005, Tabel 1).

Măsurile avute în vedere se referă la aglomerările umane mai mari de 2000 l.e. care au sisteme de colectare a apelor uzate cu sau fără stații de epurare, și la aglomerări umane mai mici de 2000 l.e. care au sistem de canalizare centralizat / stații de epurare.

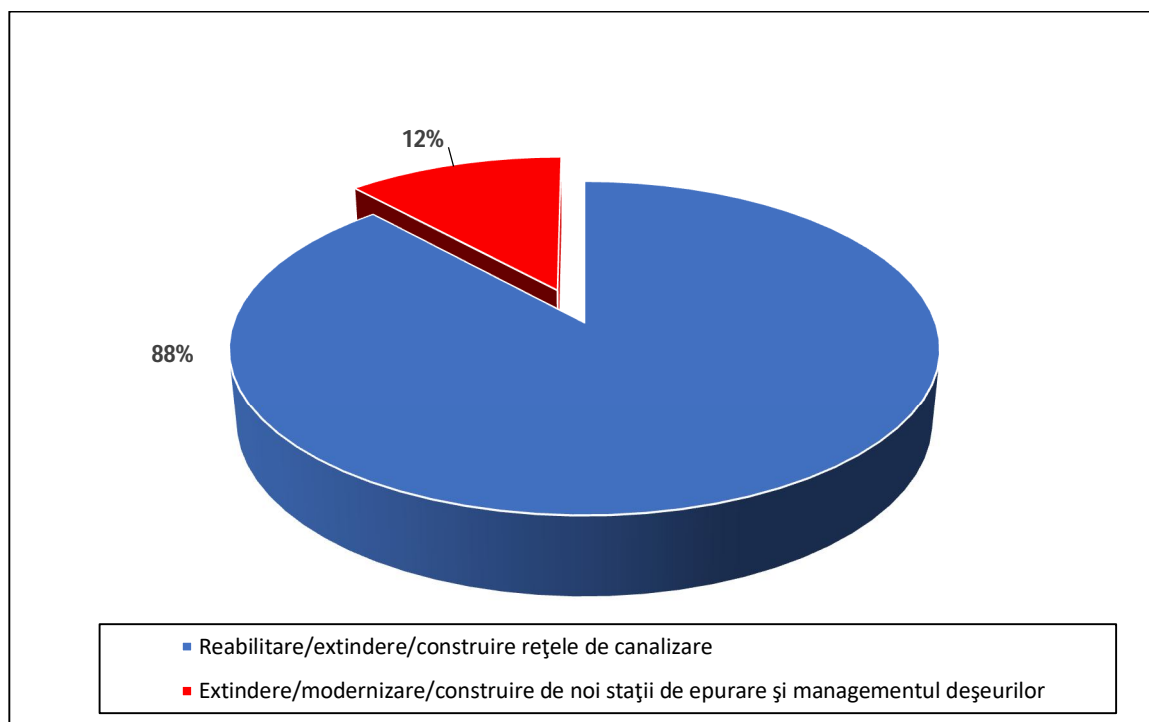
Pentru colectarea și epurarea apelor uzate sunt prevăzute următoarele tipuri de lucrări/ măsuri:

- extinderea și modernizarea sistemelor de canalizare;
- reabilitarea sistemelor de canalizare;
- construirea de stații de epurare;
- extinderea capacității, reabilitarea și modernizarea stațiilor de epurare existente pentru aglomerări umane cu mai mult sau mai puțin de 2000 locuitori echivalenți;
- modernizarea tehnologiilor de epurare în stațiile de epurare existente;
- îmbunătățirea managementul nămolului din stațiile de epurare existente, etc.

Măsurile pentru reducerea efectelor presiunilor cauzate de efluenții de la aglomerările umane cu mai mult de 2000 locuitori echivalenți (care au sisteme de colectare a apelor uzate cu sau fără stații de epurare) și de la aglomerările umane cu mai puțin de 2000 locuitori echivalenți (care au sistem de canalizare centralizat/ stații de epurare) sunt incluse în **Anexa 9.3**, în baza informațiilor furnizate de operatorii de servicii publice de apă de la nivel local și regional, proiectelor elaborate pentru obținerea fondurilor europene, abordărilor din Master Planurile Județene aprobate, etc. Acolo unde nu au fost disponibile informații complete, și în special cele referitoare la aglomerările umane mai mici de 2000 l.e., s-a aplicat metodologia elaborată de ANAR.

Tabel 9.5 Cheltuielile de investiții necesare implementării măsurilor de bază pentru reducerea efectelor presiunilor punctiforme potențial semnificative – efluenții proveniți din aglomerările umane din spațiul hidrografic Prut-Bârlad, în perioada 2022 - 2027

Nr. crt.	Măsura	Cheltuieli de investiție	
		mil. Euro	(%)
1	Reabilitarea/extinderea/construirea rețelelor de canalizare	387,54	88
2	Extinderea/modernizarea/construirea de noi stații de epurare și managementul deșeurilor	51,49	12
TOTAL		439,03	100

Figura 9.5. Repartizarea cheltuielilor de investiții pentru implementarea măsurilor de bază pentru reducerea efectelor presiunilor punctiforme potențial semnificative - efluenții de la aglomerări umane din spațiul hidrografic Prut-Bârlad

Cheltuielile de investiții necesare implementării măsurilor pentru reducerea efectelor presiunilor punctiforme potențial semnificative cauzate de efluenții de la

aglomerări umane (presiuni punctiforme potențial semnificative stabilite la capitolul 3.4.1 și prezentate detaliat pentru fiecare aglomerare în Anexa 9.3) au fost estimate în spațiul hidrografic Prut-Bârlad la aproximativ **439,03 milioane Euro**.

Cheltuielile de investiții au fost obținute prin însumarea costurilor pe tipuri de măsuri aplicate numai surselor de poluare punctiforme, planificate în perioada 2022-2027.

Măsuri pentru reducerea efectelor presiunilor cauzate de efluenții din activitățile industriale

Măsurile pentru reducerea efectelor presiunilor cauzate de efluenții de la activitățile industriale au fost stabilite având în vedere reducerea poluării provenite de la sursele de poluare punctiforme pentru respectarea legislației europene și naționale în vigoare.

Măsurile sunt asociate cu implementarea cerințelor directivelor europene în domeniu, respectiv cele care se referă la:

- Directiva 2008/105/CE privind Standardele de Calitate a Mediului și Directiva 2013/39/UE de modificare a Directivelor 2000/60/CE și 2008/105/CE în ceea ce privește substanțele prioritare din domeniul politicii apei;
- Directiva 2010/75/UE a Parlamentului European și a Consiliului privind emisiile industriale (prevenirea și controlul integrat al poluării) (reformare) (IED);
- Directiva 2012/18/UE privind controlul pericolelor de accidente majore care implică substanțe periculoase („Seveso III”), de modificare și ulterior de abrogare a Directivei 96/82/CE a Consiliului („Seveso II”);
- Directiva 2006/118/CE privind protecția apelor subterane împotriva poluării și deteriorării și Directiva 2014/80/UE de modificare a Anexei II a Directivei 2006/118/CE privind protecția apelor subterane împotriva poluării și a deteriorării;
- Directiva 2008/98/CE privind deșeurile și de abrogare a anumitor directive;
- Deciziei Comisiei 2014/955/UE de modificare a Deciziei 2000/532/CE de stabilire a unei liste de deșeuri în temeiul Directivei 2008/98/CE a Parlamentului European și a Consiliului;
- Directiva 2018/850 de modificare a Directivei 1999/31/CE privind depozitele de deșeuri;
- Decizia 2003/33 privind stabilirea criteriilor și procedurilor pentru acceptarea deșeurilor la depozite ca urmare a art. 16 și Anexei II la Directiva 1999/31/CE;
- Directiva 2006/21/CE privind gestionarea deșeurilor din industriile extractive și de modificare a Directivei 2004/35/CE;
- Directiva 2003/35/CE privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului.

Legislația națională care transpune și implementează aceste directive europene este menționată în Anexa 9.1 a proiectului Planului de management actualizat al spațiului hidrografic Prut-Bârlad.

La stabilirea măsurilor s-au analizat informațiile cuprinse în diverse documentații și acte de reglementare, cum sunt autorizația de gospodărire a apelor, programul de conformare anexat la autorizația de mediu sau la autorizația integrată de mediu, programe de eliminare/ reducere a poluării cu substanțe prioritare pentru evacuare în receptori naturali și rețele de canalizare, inventarul detaliat al substanțelor prioritare și prioritar periculoase evacuate în corpurile de apă și în sistemele de canalizare etc.

Inventarul măsurilor de bază pentru activitățile industriale cele mai importante s-a realizat pentru acele activități specifice sectoarelor industriale din spațiul hidrografic Prut-Bârlad, respectiv: industria serviciilor de utilități publice și sănătate și asistență socială. Măsurile cuantificabile pentru sursele de poluare punctiforme se referă la efluenții de la stațiile de epurare finale, precum și la descărcările directe de ape uzate sau pluviale prin sistemele de colectare urbane. Măsurile specifice aplicate unităților industriale sunt menționate în Anexa 9.9 a proiectului Planului de management actualizat al spațiului hidrografic Prut-Bârlad.

Valoarea costurilor de investiții este de **681,852 mii Euro** și a fost preluată din informațiile transmise de unitățile industriale, din proiecte planificate și/ sau aflate în curs de realizare cu termen de finalizare după anul 2021 etc.

Măsuri pentru reducerea efectelor presiunilor cauzate de efluenții din activitățile agricole

Măsurile care au în vedere reducerea efectelor presiunilor cauzate de efluenții de la activitățile agricole au fost stabilite pentru reducerea poluării provenite de la sursele de poluare punctiforme, având în vedere respectarea legislației europene și naționale în vigoare.

Legislația europeană se referă la următoarele directivele europene:

- Directiva 91/676/CEE privind protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole;
- Directiva 2008/105/CE privind standardele de calitate a mediului în domeniul apei, de modificare și de abrogare a Directivelor 82/176/CEE, 83/513/CEE, 84/156/CEE, 84/491/CEE, 86/280/CEE ale Consiliului și de modificare a Directivei 2000/60/CE;
- Directiva 2013/39/UE de modificare a Directivelor 2000/60/CE și 2008/105/CE în ceea ce privește substanțele prioritare din domeniul politicii apei;
- Directiva 2006/118/CE privind protecția apelor subterane împotriva poluării și deteriorării;
- Directiva 2010/75/UE privind emisiile industriale IED;
- Directiva 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane.

Măsurile de bază sunt asociate cu prevederile legislației naționale care implementează cerințele directivelor europene în domeniu, în principal prevederile:

- HG nr. 964/2000, cu completările și modificările ulterioare, privind aprobarea planului de acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole care transpune în legislația românească Directiva 91/676/EEC;
- HG nr. 570/2016 privind aprobarea Programului de eliminare treptată a evacuărilor, emisiilor și pierderilor de substanțe prioritare periculoase și alte măsuri pentru principalii poluanți;
- Legea nr. 278/2013 privind emisiile industriale, care transpune Directiva 2010/75/CEE privind emisiile industriale (prevenirea și controlul integrat al poluării)
- HG nr. 352/2005 care modifică și completează HG 188/2002 pentru aprobarea unor norme privind condițiile de descărcare în mediul acvatic a apelor uzate.

Programul de măsuri a fost stabilit având în vedere realizarea/ reactualizarea inventarului presiunilor semnificative din agricultură, precum și realizarea inventarului măsurilor de bază la nivelul spațiului hidrografic Prut-Bârlad.

Referitor la măsurile de bază pentru sursele agricole, în sub-capitolul 9.1 s-au prezentat măsurile de bază pentru surse agricole difuze în concordanță cu cerințele Directivei 91/676/EEC privind protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole, precum și măsurile de bază stabilite sub incidența Directivei 91/414/EEC privind produsele pentru protecția plantelor și Directiva 2009/128/CE de stabilire a unui cadru de acțiune comunitară în vederea utilizării durabile a pesticidelor. **În această secțiune se tratează numai măsurile de bază pentru sursele agricole punctiforme potențial semnificative de tip ferme zootehnice.**

Având în vedere legislația mai sus menționată, măsurile de bază pentru fermele zootehnice aparțin următoarelor familii de măsuri:

- Construcția/ reabilitarea sistemelor de colectare a apelor uzate;
- Construcția/ modernizarea/ extinderea/ reabilitarea stației de epurare (treaptă mecanică, treaptă biologică, eventual treaptă terțiară, dezinfecție) – în cazul evacuării în apele de suprafață;
- Construcția/ impermeabilizarea bazinelor de stocare ape uzate/ epurate și utilizarea lor ca apă de spălare și/ sau irigare;
- Construcția/ reabilitarea platformelor de depozitare a nămolului rezultat în urma epurării apelor uzate;
- Construcția platformelor de stocare a gunoiului de grajd (ferme cu pat uscat) pentru perioadele de interdicție a aplicării;
- Aplicarea BAT - IED (cele mai bune tehnologii existente) la nivelul fermelor zootehnice cu creștere intensivă a porcilor și păsărilor.

Menționăm că la nivelul spațiului hidrografic Prut-Bârlad nu sunt prezentate măsuri de bază pentru reducerea efectelor presiunilor punctiforme potențial semnificative pentru fermele zootehnice.

9.6 Identificarea cazurilor în care evacuările directe în apele subterane au fost autorizate

În România resursa de apă este considerată o resursă strategică, așa cum se precizează în art. 1, alineat (1¹) din Legea apelor nr. 107/1996 cu modificările și completările ulterioare: **„Apa nu este un produs comercial oarecare, ci este un patrimoniu natural care trebuie protejat, tratat și apărat ca atare, fiind o resursă strategică de siguranță și securitate națională”**. În plus, potrivit art. 4, alineat (1) **”Resursele de apă, de suprafață și subterane sunt monopol natural de interes strategic”**. La Articolul 10 , alineat (4), se completează cu faptul că „apele subterane, corespunzătoare calitativ, sunt **resurse strategice destinate în primul rând pentru alimentarea cu apă a populației și animalelor**, precum și pentru asigurarea igienei și sănătății populației. Aceste ape pot fi utilizate și în alte scopuri, numai în baza autorizației de gospodărire a apelor”

În acest context, la art. 16, pct. d¹ din Legea apelor nr. 107/1996 cu modificările și completările ulterioare, se menționează că **se interzice evacuarea de ape uzate epurate și/sau neepurate în apele subterane sau pe terenuri**, cu excepția folosirii apelor uzate epurate corespunzător, cu respectarea indicatorilor de calitate la evacuare prevăzuți în Hotărârea Guvernului nr. 188/2002 pentru aprobarea unor norme privind condițiile de

descărcare în mediul acvatic a apelor uzate, cu modificările și completările ulterioare, și folosirii pentru irigații, în baza unui studiu și cu condiția monitorizării acestor ape.

Potrivit Legii apelor nr. 107/1996 cu modificările și completările ulterioare, nu sunt permise evacuări directe în apele subterane. Conform articolului 48 alin (1), lit. m, este permisă doar **injectarea în structurile din care au provenit sau în formațiunile geologice de foarte mare adâncime care, din motive naturale, sunt permanent improprii pentru alte scopuri a apelor de zăcământ de la schelele de extracție, fără a produce poluarea straturilor de ape subterane traversate.** De asemenea, la art. 20, aliniat (2) se specifică condițiile în care se poate realiza injectarea, respectiv **„injectarea apelor cu conținut de substanțe care rezultă în urma operațiilor de explorare și extracție a hidrocarburilor sau în urma activităților miniere, precum și injectarea apelor din considerente tehnice poate fi realizată numai în straturi de foarte mare adâncime, în formațiunile geologice din care s-au extras hidrocarburi ori alte substanțe sau în formațiunile geologice care, din motive naturale, sunt permanent improprii pentru alte scopuri, pe baza unor studii și măsuri speciale și a avizului de gospodărire a apelor. Aceste ape injectate nu conțin decât acele substanțe care rezultă din operațiile menționate anterior”.**

Evacuarea directă în apele subterane a apelor uzate provenite de la sursele de poluare semnificative este interzisă și prin HG nr. 352/2005 privind modificarea și completarea HG nr. 188/2002 pentru aprobarea unor norme privind condițiile de descărcare în mediul acvatic a apelor uzate.

*Ordinul nr. 891/2019 privind aprobarea Procedurii și competențelor de emitere, modificare, retragere și suspendare temporară a autorizațiilor de gospodărire a apelor, precum și a Normativului de conținut al documentației tehnice supuse autorizării, Anexa 1, articolul 9, Anexa 1.b., menționează faptul că autorizarea se acordă pentru lucrări, construcții și instalații pentru protecția calității apelor sau care influențează calitatea apelor de tip **injecții de ape în subteran.***

Ordinul nr. 828/2019 privind aprobarea Procedurii și competențelor de emitere, modificare și retragere a avizului de gospodărire a apelor, inclusiv procedura de evaluare a impactului asupra corpurilor de apă, a Normativului de conținut al documentației tehnice supuse avizării, precum și a Conținutului-cadru al Studiului de evaluare a impactului asupra corpurilor de apă, la Anexa nr. 1.a, art. 1, menționează că pentru lucrările și proiectele care se construiesc pe ape sau au legătură cu apele de tip **injecții de ape în subteran**, nu necesită elaborarea studiului de evaluare a impactului asupra corpurilor de apă, în condițiile aplicării prevederilor aplicării art. 20 alin. 2 și ale art. 48 alin (1), lit. m.

Competențele de emitere a avizului de gospodărire a apelor și a autorizației de gospodărire a apelor pentru **injecții de ape uzate (de mină, de zăcământ, industriale) în straturi de foarte mare adâncime, indiferent de mărimea debitului, aparține Administrației Naționale “Apele Române” (nivel central).** Avizarea / autorizarea se face numai în baza avizului emis de Agenția Națională pentru Resurse Minerale pentru injectarea, în straturi de foarte mare adâncime și pe baza unor studii speciale, a apelor uzate industriale, ca și a apelor de mină sau de zăcământ pentru care nu există tehnologii sau procedee de epurare eficiente.

Se menționează că la nivelul spațiului hidrografic Prut – Bârlad există 3 autorizații pentru **injecții de ape uzate în structurile din care au provenit, acordate unor unități de extracție a gazelor naturale / petrolului brut cu puncte de lucru: “Zona de Producție Moldova – Sector Independența”, județul Galați, “Zona de Producție Moldova – Sector Burucioaia”, județul Galați și Glăvănești, Secția Roman, județul Bacău.**

9.7. Măsuri pentru reducerea poluării cu substanțe periculoase

Directiva Cadru Apă 2000/60/CE are scopul de a stabili cadrul legal pentru protecția apelor de suprafață și subterane și de a îmbunătăți mediul acvatic prin:

- aplicarea măsurilor necesare prevenirii deteriorării stării chimice a tuturor corpurilor de apă de suprafață și subterană;
- aplicarea măsurilor necesare în vederea reducerii progresive a poluării cu substanțe prioritare și eliminării/stopării evacuărilor, emisiilor și pierderilor de substanțe prioritare periculoase;
- implementarea măsurilor necesare prevenirii sau limitării aportului de poluanți în apele subterane;
- aplicarea măsurilor necesare pentru a inversa orice tendință de creștere, semnificativă și durabilă, a nivelului concentrației oricărui poluant ca urmare a impactului activităților umane, pentru a reduce în mod treptat poluarea apelor subterane.

Directiva 2008/105/CE privind standardele de calitate a mediului în domeniul apei (Directiva SCM), modificată de Directiva 2013/39/UE în ceea ce privește substanțele prioritare din domeniul politicii apei, sunt transpuse în legislația națională prin HG 570/2016 privind aprobarea Programului de eliminare treptată a evacuărilor, emisiilor și pierderilor de substanțe prioritare periculoase și alte măsuri pentru principalii poluanți. Acest Program cuprinde toate măsurile aplicate apelor de suprafață pentru reducerea poluării cu substanțe prioritare și principalii poluanți sau eliminarea poluării cu substanțe prioritare periculoase, provenite din toate sursele de poluare ale activității umane, care pot afecta calitatea apelor de suprafață.

În scopul protecției apelor subterane, Directiva 2006/118/CE privind protecția apelor subterane împotriva poluării și deteriorării, modificată prin Directiva 2014/80/CE, ambele transpuse în legislația națională prin HG 53/2009 cu modificările ulterioare, stabilește măsuri specifice, conform art. 17 (1 și 2) ale Directivei Cadru Apă, în scopul prevenirii și controlului poluării apelor subterane. Aceste prevederi includ criteriile de evaluare a stării chimice bune a apelor subterane și criteriile de identificare și inversare a tendințelor crescătoare a concentrațiilor de poluanți în apele subterane.

Planul național de protecție a apelor subterane împotriva poluării și deteriorării, aprobat prin HG 53/2009 prevede stabilirea măsurilor specifice necesare pentru prevenirea și controlul poluării apelor subterane, în vederea atingerii obiectivelor de protecție a apelor prevăzute la art. 2¹ alin. (1) lit. e) - g) din Legea apelor nr. 107/1996, cu modificările și completările ulterioare. Directiva SCM are drept obiectiv principal atingerea unei stări chimice bune a apelor de suprafață prin stabilirea de standarde de calitate a mediului pentru substanțele prioritare și pentru o serie de alți poluanți. De asemenea, o cerință importantă a directivei este de a stabili un inventar al emisiilor, evacuărilor și pierderilor de substanțe prioritare, substanțe care, prin diverse căi de pătrundere, ajung, în final, în mediul acvatic.

Având în vedere că poluarea chimică a apelor de suprafață reprezintă o amenințare atât pentru mediul acvatic, cât și pentru sănătatea umană, identificarea cauzelor poluării reprezintă o măsură prioritară, iar emisiile de substanțe prioritare, prioritare periculoase trebuie tratate la sursă (prin controlul surselor de poluare punctiforme și difuze), într-un mod cât mai eficient din punct de vedere economic și al mediului.

Rezultatele obținute în urma elaborării inventarului, contribuie la identificarea și stabilirea măsurilor de eliminare a emisiilor, evacuărilor și pierderilor de substanțe prioritare periculoase și de reducere treptată a substanțelor prioritare (de ex. prin identificarea surselor principale de poluare, estimarea contribuției acestora la poluarea totală precum și prin identificarea căilor de acces ale poluanților în mediul acvatic), dar și la urmărirea eficienței implementării acestor măsuri.

Substanțele prioritare pot fi emise atât din surse punctiforme cât și difuze. Cele mai importante surse de poluare cu substanțe prioritare sunt evacuările de ape uzate urbane epurate sau insuficient epurate (care conțin produse farmaceutice și de îngrijire personală), unități industriale, zone urbane (prin depuneri atmosferice de poluanți, depozite menajere, utilizarea pesticidelor în zonele verzi urbane, protecția clădirilor cu biocide), agricultură (prin aplicarea de pesticide și nămol contaminat, precum și prin depunerea atmosferică), vechi situri contaminate și miniere. Substanțele periculoase pot reprezenta o amenințare gravă pentru mediul acvatic. În funcție de concentrația lor și de condițiile reale de mediu, acestea pot provoca toxicitate acută (imediată) sau cronică (latentă). Unele dintre substanțele periculoase sunt persistente, lent degradabile și se pot acumula în ecosistemul acvatic.

Întrucât, în cele mai multe cazuri, unitățile care evacuează substanțe prioritare/prioritar periculoase se află și sub incidența altor directive privind poluarea industrială (Directiva IED, Directiva SEVESO etc.), măsurile care se aplică se referă, în special, la implementarea celor mai bune tehnologii disponibile (BAT). Ca instrument legislativ aplicabil unităților industriale care utilizează în procesul tehnologic/produc astfel de substanțe chimice se regăsește obligativitatea realizării auto-monitoring-ului apelor uzate epurate evacuate de către acestea. De asemenea, sunt prevăzute o serie de măsuri de reabilitare/construcție a stațiilor de epurare a apelor uzate orășenești, care vor permite reducerea/eliminarea poluării cu substanțe organice, metale și alți poluanți specifici. Pe de altă parte, s-au prevăzut măsuri de reducere a poluanților aferenți surselor de poluare din agricultură, prin aplicarea codului de bune practici agricole și un management eficient pentru produsele de protecție a plantelor. Astfel de programe de reducere/eliminare a poluării cu substanțe chimice, incluzând substanțele prioritare și poluanți specifici sunt incluse în măsurile prezentate, în detaliu, în subcapitolele 9.1, 9.5, 9.8 și 9.9, precum și în anexele corespondente²⁹ ale proiectului Planului de Management actualizat al spațiului hidrografic Prut-Bârlad 2022-2027.

Potrivit Legii Apelor 107/1996 cu modificările și completările ulterioare, orice evacuare directă sau indirectă în resursele de apă, care ar putea conține astfel de substanțe prioritare/prioritar periculoase, trebuie să fie reglementată din punct de vedere al gospodăririi apelor. În acest sens, se au în vedere aspectele prevăzute în *Ordinul Nr. 891/2019 privind aprobarea Procedurii și competențelor de emitere, modificare, retragere și suspendare temporară a autorizațiilor de gospodărire a apelor, precum și a Normativului de conținut al documentației tehnice supuse autorizării*, precum și cele prevăzute în *Ordinul nr. 828/2019 privind aprobarea Procedurii și competențelor de emitere, modificare, retragere a avizului de gospodărire a apelor, inclusiv procedura de evaluare a impactului asupra corpurilor de apă, aprobarea Normativului de conținut al documentației tehnice supuse avizării, precum și a Conținutului - cadru al Studiului de evaluare a impactului asupra corpurilor de apă*.

În prezentul subcapitol se abordează atât aspectele privind **măsurile de bază**, cât și **măsurile suplimentare**, pentru **limitarea/stoparea aportului de substanțe prioritare și poluanți specifici**, precum și costurile aferente acestora.

La nivelul anului 2020 au fost inventariate la nivelul spațiului hidrografic Prut-Bârlad un număr de 9 unități industriale care intră sub incidența Directivei 2013/39/UE de modificare a Directivei Cadru Apă și a Directivei 2008/105/CE în ceea ce privește substanțele prioritare din domeniul politicii apei care pot afecta calitatea apelor de

---

²⁹ Anexele 9.3, 9.4, 9.6, 9.7, 9.8, 9.9 și 9.10.

suprafață. Nu au fost identificate surse punctiforme/unități industriale pentru care să se aplice măsuri de bază în vederea **limitării/stopării aportului de substanțe prioritare și poluanți specifici**. Aceeași abordare este prevăzută și pentru sursele difuze de poluare. Substanțele pentru care se implementează aceste măsuri se regăsesc în anexele proiectului *Planului de Management actualizat al spațiului hidrografic Prut-Bârlad 2022-2027*.

Investițiile în sectorul industrial se vor finanța, în special, din sursele proprii ale agenților economici, însă se iau în considerare și următoarele surse de finanțare:

- fonduri europene - Fonduri Europene pentru Dezvoltare Regională etc.;
- finanțare din surse proprii (private);
- finanțarea din surse publice conform strategiei guvernamentale pentru sectoare industriale din Programul Național de Dezvoltare Locală (buget de stat);
- alte fonduri (ex. împrumuturi interne și externe - BEI, BERD, Banca Mondială etc.).

Măsurile suplimentare pentru **reducerea/eliminarea substanțelor prioritare/prioritar periculoase** din sursele punctiforme și difuze de poluare precum și pentru **reducerea aportului de poluanți specifici** sunt prevăzute în anexele corespondente³⁰ ale proiectului *Planului de Management actualizat al spațiului hidrografic Prut-Bârlad 2022-2027*.

În vederea aplicării **măsurilor suplimentare** necesare **reducerii/eliminării de substanțe prioritare și poluanți specifici** sunt prevăzute *alte costuri* în valoare de **5000 Euro**. Măsurile suplimentare se implementează, în cel de-al treilea ciclu de planificare, pentru reducerea/eliminarea următoarelor categorii de substanțe prioritare/prioritar periculoase și de poluanți specifici: Difenileteri bromurați, Mercur și compușii săi (biota). Măsura vizează monitorizarea suplimentară a concentrațiilor de metale grele (Hg) și micropoluanți organici (Difenileteri bromurati - BDE) din sedimente în corpurile de apă în care s-au înregistrat depășiri ale concentrațiilor acestora din matricea pește.

Totodată, s-au avut în vedere o serie de măsuri suplimentare vizând corpurile de apă în care s-au înregistrat valori crescătoare ale tendinței concentrației de Hg în matricea sediment. Astfel, cu toate că tendința de creștere nu a fost semnificativă, din motive de prevenire a deteriorării stării bune, precum și în vederea realizării unei analize mai aprofundate a cauzelor acestor creșteri, s-au propus studii de cercetare³¹ care au ca scop modelări în vederea stabilirii fondului natural, identificării surselor de poluare difuze, prognoze privind emisiile de astfel de poluanți etc. Studiile necesare propuse ca măsuri, au termen de finalizare cel târziu în 2024, lăsând timpul necesar până în anul 2026 pentru implementarea practică a măsurilor propuse/identificate în studii.

În ceea ce privește substanțele prioritare monitorizate/identificate în sedimente sau biotă, timpul de răspuns al măsurilor poate fi mai lung, iar pentru substanțele omniprezente din cauza persistenței acestora în mediul acvatic, faptului că unele sunt lent degradabile și în pofida implementării măsurilor, poate fi dificilă atingerea obiectivelor de stare chimică bună, prevăzute de DCA .

Pentru unele corpuri de apă afectate de poluarea din activități anterioare/istorice, sunt necesare perioade lungi de timp (care depășesc orizontul 2027), chiar și atunci când măsurile inițiale, considerate ca fiind adecvate, au fost implementate, iar activitățile antropice au încetat.

Având în vedere mobilitatea de deplasare a speciilor de pește analizate într-un număr mare de corpuri de apă, cât și din cauza faptului că nu au putut fi identificate sursele de poluare cu astfel de substanțe persistente, bioacumulabile și toxice (mercur, difenileteri bromurați), se prevăd măsuri de extindere a programului de monitorizare în biota și în corpurile de apă limitrofe celor deja monitorizate.

---

³⁰ Anexele 9.9 și 9.10.

³¹ Anexa 9.10 a proiectului *Planului de Management actualizat al spațiului hidrografic Prut-Bârlad 2022-2027*.

Se va continua procesul de monitorizare a substanțelor prioritare din sedimente în vederea creșterii gradului de confidență în realizarea analizei tendinței concentrațiilor acestora.

În ciuda progreselor substanțiale realizate în managementul poluării cu substanțe periculoase, cunoștințele trebuie continuu îmbunătățite. Multe măsuri pentru reducerea emisiilor și evacuărilor de substanțe prioritare în mediul acvatic au fost implementate, dar încă identificăm astfel de poluanți în mediul acvatic, aceștia având caracteristici omniprezente persistente, bioacumulative și toxice, ducând la neatingerea stării chimice bune a unor corpuri de apă de suprafață (sub-capitolul 6.2).

În cadrul UE, o gamă largă de politici și măsuri se concentrează pe problema poluării mediului cu materiale plastice și microplastice, existând și o preocupare științifică crescută privind microplasticele, deoarece aceste microparticule, din cauza dimensiunilor mici sunt ușor accesibile pentru o gamă largă de organisme acvatice și transferate în cele din urmă de-a lungul lanțului trofic. Efectele biologice cronice asupra organismelor marine rezultă din acumularea de microplastice în celulele și țesuturile lor.

În încercarea de a combate poluarea cu materiale plastice, Comisia Europeană a propus o strategie pentru materialele plastice pe care Parlamentul European a susținut-o într-o rezoluție adoptată în septembrie 2018. Strategia identifică provocările cheie, inclusiv reutilizarea și reciclarea deșeurilor de plastic, emisiile de gaze cu efect de seră asociate cu producția și incinerarea de materiale plastice și prezența deșeurilor de plastic (inclusiv microplastice) în oceane.

Din această cauză este foarte important ca utilizarea excesivă de aditivi plastici să fie controlată și să se introducă prevederi legislative pentru reglementarea surselor de gunoi din plastic. Acest lucru se poate face prin configurarea diferitelor procese de reciclare a plasticului dar și prin promovarea programelor de conștientizare, prin diferite medii sociale și informaționale, asupra pericolului pe care plasticului îl are asupra lanțului trofic.

La nivel European a fost aprobată Directiva 2019/904/UE privind reducerea impactului anumitor produse din plastic asupra mediului, urmând a fi transpusă în legislația națională în iulie 2021.

9.8. Măsuri pentru prevenirea și reducerea impactului poluărilor accidentale

Măsurile pentru prevenirea și reducerea impactului poluărilor accidentale se referă, în special, la implementarea planurilor proprii de prevenire și combatere a poluărilor accidentale ale unităților potențial poluatoare și la implementarea sistemului de avertizare în cazul poluărilor accidentale. Acestea au fost prezentate detaliat în cadrul *Planului Național de Management actualizat aprobat prin HG nr. 859/2016*.

În acest sens se elaborează și se actualizează ori de câte ori este necesar, **Planul de prevenire și combatere a poluărilor accidentale ale resurselor de apă în spațiul hidrografic Prut-Bârlad**. Obiectivul planului este acela de a determina posibilitățile poluatori să se pregătească și să intervină operativ în punctele critice cu mijloace tehnice, umane și materiale specifice, să fie capabili să-și asigure automonitoringul calității apelor evacuate și să îmbunătățească eficiența sistemelor de combatere a poluării.

Fiecare folosință de apă care poate prezenta surse potențiale de poluări accidentale, selectată de Administrațiile Bazinale de Apă și Sistemele de Gospodărirea Apelor, elaborează **Planul de prevenire și combatere a poluărilor accidentale**.

Planurile de prevenire și combatere a poluărilor accidentale se întocmesc în conformitate cu următoarele acte legislative:

- Ordinul nr. 226/2006 pentru aprobarea regulamentului de organizare și funcționare a sistemului de alarmare în caz de poluări accidentale ale apelor din România – SAPA-ROM

și a centrului internațional principal de alarmare în caz de poluări accidentale pe Dunăre din România – CIPA – ROM (pentru planurile elaborate la nivelul fiecărui bazin hidrografic);

- Ordinul comun al ministrului mediului, apelor și pădurilor și ministrul administrației și internelor nr. 1422/192/2012 pentru aprobarea *Regulamentului privind gestionarea situațiilor de urgență generate de inundații, fenomene meteorologice periculoase, accidente la construcții hidrotehnice, poluări accidentale pe cursurile de apă și poluări marine în zona costieră*;

- Ordinul nr. 278/1997 privind metodologia cadru de elaborare a planurilor de prevenire și combatere a poluărilor accidentale la folosințele de apă potențial poluatoare (pentru planuri proprii ale utilizatorilor de apă potențial poluatori).

Măsurile de prevenire incluse în *Planul de prevenire și combatere a poluărilor accidentale* se referă în principal la: reducerea pericolității în manipularea materialelor și produselor finite și depozitarea definitivă în condiții de securitate pentru apă și mediu, la activitățile de combatere a poluării (dotări tehnice și materiale necesare pentru sistarea poluării accidentale și limitarea răspândirii pe sol sau în apă), la stabilirea programului anual de instruire a lucrătorilor de la punctele critice și a echipelor de intervenție, precum și la activitățile autorităților pentru alarmare și informare.

La nivelul spațiului hidrografic Prut-Bârlad au fost stabilite în anul 2020 planuri proprii de prevenire și combatere a poluărilor accidentale pentru 242 utilizatori de apă ce pot produce poluări accidentale.

În România funcționează, în baza Ordinul nr. 226/2006, Sistemul de Alarmare în Caz de Poluări Accidentale (SAPA-ROM), cu subsistemul Centrul Internațional pentru Alarmare (PIAC) pentru cazurile de poluări accidentale majore transfrontiere. La nivelul bazinului Dunării funcționează Sistemul de Avertizare în Caz de Accidente (Accident Emergency Warning System - AEWS), care are ca obiectiv general creșterea siguranței și protecția mediului în cazul unei poluări accidentale, prin furnizarea rapidă de informații țărilor riverane Dunării afectate. Sistemul AEWS este format din subsisteme similare organizate la nivelul țărilor riverane.

Costurile măsurilor de prevenire și combatere a poluărilor accidentale la folosințele de apă potențial poluatoare cuprind: costurile de manoperă, utilaje, materiale și costuri indirecte. Costurile se asigură din bugetul Administrației Bazinale de Apă Prut-Bârlad și bugetul propriu al unităților potențial poluatoare.

Responsabilitățile privind implementarea măsurilor revin:

- autorității competente din punct de vedere al reglementării protecției resursei de apă - Administrațiile Bazinale de Apă realizează avertizarea și intervenția în cazul poluărilor accidentale și asigură elaborarea și aplicarea Planurilor la nivelul fiecărui bazin hidrografic;

- utilizatorii de apă din punct de vedere al implementării măsurilor - parteneri pentru implementarea efectivă a măsurii care asigură punerea în aplicare a planurilor proprii de prevenire și combatere a poluărilor accidentale și a sistemului de avertizare în cazul poluărilor accidentale.

De asemenea, este necesară intensificarea colaborării între toți factorii interesați în domeniul apelor, inclusiv cu Direcțiile de Sănătate Publică teritoriale, în vederea luării măsurilor cu privire la evitarea unui eventual impact negativ asupra sănătății populației în cazul unor poluări accidentale, în baza prevederilor H.G. nr. 270 din 3 aprilie 2012 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a comitetelor de bazin și art. 47 (aliniat 2, lit. B; alin. 7 lit.b) al Legii Apelor nr. 107/1996 cu completările și modificările ulterioare.

9.9. Măsuri pentru corpurile de apă care riscă să nu atingă obiectivele de mediu. Măsuri suplimentare pentru atingerea obiectivelor de mediu. Analiza cost – eficiență

Pentru corpurile de apă care riscă să nu îndeplinească obiectivele de mediu în anul 2027, o etapă importantă în procesul de planificare este corelarea rezultatelor analizei presiune – impact cu rezultatele analizei economice a utilizării apei pe baza scenariilor de dezvoltare, în vederea stabilirii unui program de măsuri coerent și integrat.

În capitolul 3.4. s-au analizat presiunile semnificative din spațiul hidrografic Prut - Bârlad, iar în capitolul 3.6 s-a evaluat impactul asupra corpurilor de apă, rezultând corpurile de apă care riscă să nu atingă obiectivele de mediu datorită poluării cu nutrienți, substanțe organice și substanțe prioritare, precum și presiunilor hidromorfologice.

În cazul în care prin implementarea măsurilor de bază nu se ating obiectivele de mediu ale corpurilor de apă de suprafață și subterane, s-a avut în vedere introducerea măsurilor suplimentare. Se pot stabili și implementa ulterior, de asemenea, măsuri suplimentare pentru creșterea gradului de protecție sau îmbunătățire a stării apelor. Măsurile de bază pentru reducerea poluării cu nutrienți, substanțe organice și substanțe prioritare au fost prezentate în subcapitolele 9.1, 9.5 și 9.7.

La stabilirea programelor de măsuri pentru proiectul *Planului de Management al spațiului hidrografic Prut - Bârlad* actualizat s-a utilizat ca an de plecare anul 2022, având în vedere că evaluarea costurilor pentru Planul de Management al spațiului hidrografic *Prut - Bârlad* actualizat, aprobat prin H.G. nr. 859/2016, s-a realizat pentru măsurile implementate în perioada 2016-2021.

La stabilirea măsurilor suplimentare s-au avut în vedere atât măsurile suplimentare planificate în *Planul de Management aprobat prin H.G. nr. 859/2016*, dacă corpurile s-au menținut la risc de neatingere a obiectivelor de mediu în anul 2021, cât și măsurile suplimentare noi, stabilite în al treilea ciclu de planificare, pentru corpurile de apă la risc de neatingere a obiectivelor de mediu în anul 2027.

Tipurile și costurile măsurilor suplimentare potențiale care se propun se stabilesc în funcție de categoriile de presiuni (aglomerări umane, activități industriale și agricole, alterări hidromorfologice), în vederea reducerii efectelor acestora asupra ecosistemelor acvatice.

9.9.1 Măsuri suplimentare potențiale pentru corpurile de apă de suprafață

Măsuri necesare pentru reducerea efectelor presiunilor hidromorfologice

Considerații generale

Lucrările hidrotehnice executate pe cursurile de apă sau în legătură cu apele executate pentru reducerea riscului la inundații, producerea de energie prin hidrocentrale, asigurarea cerinței de apă pentru populație, industrie și agricultură, regularizarea debitelor naturale, asigurarea condițiilor de navigație, fac subiectul analizei în vederea stabilirii și implementării măsurilor de restaurare și/sau atenuare având în vedere atingerea obiectivelor de mediu ale corpurilor de apă.

Având în vedere măsurile aferente reducerii efectelor alterărilor hidromorfologice se au în vedere atât măsuri de bază cât și măsuri suplimentare (cele 2 tipuri de măsuri fiind definite în introducerea capitolului 9).

Măsurile de bază se referă la implementarea prevederilor legislative și administrative din domeniul gospodăririi apelor, iar în relație cu presiunile hidromorfologice, acestea sunt:

- asigurarea debitului ecologic aval de lucrările hidrotehnice pentru menținerea condițiilor de viață ale ecosistemelor acvatice, etc, având în vedere prevederile *H.G. 148/2020 privind aprobarea modului de determinare și de calcul al debitului ecologic*;

- asigurarea întreținerii albiei cursului de apă pe toată zona amenajată, în aval de baraj și pe zona de influență a acesteia, conform prevederilor 1176/2005 (privind aprobarea Statutului de organizare și funcționare a Administrației Naționale "Apele Române");

- realizarea și funcționarea instalațiilor de măsurare a debitelor și volumelor de apă prelevate la toate lucrările și instalațiile aval de captare/de prelevare a apelor, conform prevederilor Legii Apelor 107/1996 cu modificările și completările ulterioare;

- construirea de scări de pești și pasaje de trecere a ihtiofaunei pentru tipurile de lucrări hidrotehnice noi (baraje, stăvilare, praguri), având în vedere prevederile din Normativul Tehnic al lucrărilor Hidrotehnice nr. 1.215/2008 al O.M. nr. 1.163/2007;

- autorizarea, controlul și inspecția la utilizatorii de apă;

- alte măsuri de întreținere și operare, prevăzute în regulamentele de exploatare, care conduc la atingerea obiectivelor de mediu.

Măsurile suplimentare se referă la:

- îmbunătățirea conectivității longitudinale prin: realizarea de scări de pești /pasaje de trecere pentru migrația ihtiofaunei pentru lucrările hidrotehnice deja existente, îndepărtarea obstacolelor transversale de pe cursurile de apă;
- îmbunătățirea conectivității laterale a corpurilor de apă prin aplicarea măsurilor de retenție naturală a apei, inclusiv restaurarea cursurilor de apă, renaturări ale malurilor, crearea / restaurarea zonelor umede, dar și a măsurilor structurale (relocare diguri, breșe controlate, creare poldere). Aceste măsuri pot face subiectul măsurilor de protecție, respectiv a celor legate de măsuri privind managementul natural al inundațiilor, avute în vedere în cadrul proiectelor de apărare împotriva inundațiilor;
- măsuri de prevenire sau control al impactului advers al activităților de piscicultură, recreere și pescuit sportiv, în relație cu presiunile hidromorfologice semnificative identificate;
- măsuri de adaptare la schimbările climatice (inundații, secetă) legate în special de exploatarea lacurilor de acumulare;
- măsuri de atenuare care fac subiectul studiilor de prefezabilitate și fezabilitate;
- studii de cercetare/prefezabilitate/fezabilitate pentru îmbunătățirea cunoștințelor în vederea reducerii incertitudinilor etc.

Referitor la măsurile adresate alterărilor hidromorfologice, în cadrul *Planului de Național de Management actualizat aferent porțiunii din bazinul hidrografic internațional al fluviului Dunărea care este cuprinsă în teritoriul României, aprobat prin HG 859/2016*, a fost elaborat un *Catalog al măsurilor de restaurare și atenuare aferente alterărilor hidromorfologice*, prezentat în *Anexa 6.1.4.H a*.

Având în vedere necesitatea completării acestui catalog cu elemente noi, care suțin atât identificarea unei game cât mai complete de măsuri, dar și evaluarea eficienței acestora în scopul optimizării procesului de selecție și implementare, în cadrul procesului de actualizare a Planului de Management 2022-2027 s-a considerat necesară revizuirea acestuia. Astfel, elementele noi care vin să completeze acest catalog sunt:

- Clasificarea măsurilor de atenuare/renaturare, având în vedere tipul activităților generatoare de presiuni/alterări hidromorfologice dar și categoriile de ape de suprafață (râuri, lacuri, ape costiere, ape tranzitorii) ale apelor de suprafață asupra cărora se aplică aceste măsuri.
- Stabilirea eficienței măsurilor de atenuare/renaturare în planul tuturor elementelor de calitate cerute de Directiva Cadru a Apă (elemente biologice, hidro-morfologice și fizico-chimice suport).

Măsurile privind reducerea efectului presiunilor hidromorfologice cuprind:

- A. Măsuri de asigurare a conectivității longitudinale
- B. Măsuri de asigurare a conectivității laterale
- C. Măsuri pentru stabilirea regimului hidrologic care să asigure satisfacerea cerințelor folosințelor de apă și compatibilitatea cu cerințele ecologice
- D. Alte măsuri suplimentare specifice de reducere a presiunilor hidromorfologice

A. Măsuri de asigurare a conectivității longitudinale

- **Măsuri realizate în ciclul doi de implementare a DCA (Planul de Management al spațiului hidrografic Prut - Bârlad actualizat 2016-2021)**

În ceea ce privește măsurile suplimentare de tipul asigurarea conectivității longitudinale a corpurilor de apă, în cadrul celui de al doilea Plan de Management actualizat (2016-2021) al spațiului hidrografic Prut - Bârlad s-au avut în vedere, în general, măsuri care să asigure în primul rând conectivitatea longitudinală în cazul barărilor transversale existente, cu înălțimi mai mici de 15 m (considerate fezabile tehnic) pe cursurile de apă.

Referitor la barajele cu înălțimi mai mari de 15 m, precizăm că în anul 2017, a fost finalizat *Studiul privind analiza pre-fezabilității lucrărilor pentru facilitarea migrării ihtiofaunei pentru baraje cu înălțimi mai mari de 15 m. Studii de caz*. Rezultatele studiului prezintă o serie de considerații de natură tehnică care vin să suțină nefezabilitatea unor soluții de migrare pentru aceste tip de baraje, ținând cont atât de particularitățile geomorfologice ale amplasamentului acestor baraje în România (zona de munte), dar și considerații ce țin de soluția în sine.

Astfel putem enumera:

- existența versanților abrupti cu pante foarte mari care implică suprafețe foarte mari pentru realizarea pasajelor de migrare a ihtiofaunei
- lungimi foarte mari ale pasajelor de migrare a ihtiofaunei
- sensibilate ridicată la fluctuațiile apei în bazinul din amonte, lucru care duce la construcții suplimentare la intrarea apei în pasajul de migarare (la ieșirea peștilor)
- volume mari de săpătura.

La nivelul spațiului hidrografic Prut - Bârlad în cadrul *Planului de Management actualizat (2016-2021) al spațiului hidrografic Prut - Bârlad* nu au fost propuse măsuri privind asigurarea conectivității longitudinale.

- **Măsuri propuse pentru proiectul Planului de Management actualizat al spațiului hidrografic Prut - Bârlad actualizat 2021**

Identificarea măsurilor suplimentare de tipul *asigurarea conectivității longitudinale* a corpurilor de apă urmează abordarea din cadrul Planului de Management actualizat (2016-2021) în sensul considerării măsurilor care fac subiectul barajelor cu înălțimi mai mici de 15 m.

În cadrul proiectului Planului de Management actualizat 2021, la nivelul spațiului hidrografic Prut - Bârlad nu sunt propuse măsuri pentru asigurarea conectivității longitudinale.

B. Măsuri de asigurare a conectivității laterale

- **Măsuri realizate în ciclul doi de implementare a DCA (Planul de Management actualizat al spațiului hidrografic Prut - Bârlad 2016-2021)**

În ceea ce privește măsurile suplimentare de tipul asigurării conectivității laterale a corpurilor de apă, în cadrul celui de al doilea ciclu de planificare (Planul de Management actualizat (2016-2021)) al spațiului hidrografic Prut - Bârlad s-au avut în vedere măsuri care au vizat în principal lucrările de apărare împotriva inundațiilor. Aceste măsuri sunt adresate în principal măsurilor de retenție naturală a apei (NWRM – Natural Water Retention Measures), măsuri care au făcut subiectul Catalogului de Măsuri elaborat atât la nivelul PMBH dar și PMRI. Caracterul multifuncțional, dar și beneficiile multiple ale măsurilor de retenție naturală a apei au fost prezentate în cadrul *Planului Național de Management actualizat al spațiului hidrografic Prut - Bârlad aprobat prin HG 859/2016*.

Astfel, aceste măsuri constau în: remeandrarea cursului de apă, reconectarea brațelor moarte și a canalelor laterale restaurarea, conservarea luncii inundabile/zonelor umede.

Având în vedere măsurile de asigurare a conectivității laterale, propuse la nivelul spațiului hidrografic Prut – Bârlad, în cadrul *Planului de Management al spațiului hidrografic Prut - Bârlad actualizat, aprobat prin HG 859/2016*, nu au fost realizate aceste măsuri.

Măsurile suplimentare de asigurare a conectivității laterale propuse în cadrul celui de al doilea ciclu de planificare se regasesc în cadrul Subcap. 9.9 - *Măsuri pentru corpurile de apă care riscă să nu atingă obiectivele de mediu. Măsuri suplimentare pentru atingerea obiectivelor de mediu. Analiza cost-eficiență - Măsuri necesare pentru reducerea efectelor presiunilor hidromorfologice din Planul de Management al spațiului hidrografic Prut - Bârlad actualizat, aprobat prin HG 859/2016*.

Măsuri propuse în Planul de Management al Riscului la Inundații

În vederea consolidării legăturii Directivei Cadru Apă (DCA) cu Directiva Inundații (FD) este necesară identificarea și aplicarea de măsuri care să atingă obiectivele ambelor directive și care pot sprijini coordonarea între Planurile de Management ale bazinelor hidrografice și Planul de Management al Riscului la Inundații.

Având în vedere *Planul de Management al Riscului la Inundații la nivelul spațiului hidrografic Prut – Bârlad*, aprobat prin HG 972/2016 în cadrul măsurilor propuse au fost identificate un număr de 5 măsuri de tipul *Măsuri de retenție naturală a apei*.

Acestea reprezintă măsuri de retenție naturală a apei care susțin atingerea și menținerea obiectivelor celor două Directive (Directiva Cadru Apă și Directiva Inundații) și cuprind:

- Reconectarea și restaurarea luncii inundabile
- Remeandrarea cursului de apă

În conformitate cu *Studiul pentru implementarea Directivei 2007/60/CE privind evaluarea și Managementul riscului la Inundații (PMRI)*, realizat de INHGA în anul 2019, totalul de 5 măsuri este considerat în al doilea ciclu de planificare aflat în derulare.

Din punct de vedere al tipurilor de măsuri, în cadrul PMRI, la nivelul spațiului hidrografic Prut - Bârlad au fost propuse un număr de 5 măsuri care fac subiectul remeandrărilor și reconectării de brațe vechi, pe o lungime a cursurilor de apă ce însumează 101,2 km.

▪ Măsuri propuse pentru proiectul Planului de Management actualizat al spațiului hidrografic Prut - Bârlad 2021

Având în vedere măsurile de asigurare a conectivității laterale, la nivelul spațiului hidrografic Prut - Bârlad sunt propuse un număr de 6 măsuri de îmbunătățire a conectivității laterale de tipul creare/restaurarea luncilor inundabile/zone umede și de tipul reconectare brațe moarte.

A fost propus un studiu de fezabilitate privind posibilitatea de a se realiza zone umede/renaturări pe corpul de apă (Bârlad - confl. Gârboveta - confl. Crasna).

Având în vedere realizarea *celui de-al 2-lea Plan de management al riscului la inundații și Proiectul RO-FLOODS (a se vedea Subcap.3.4.4. Viitoare proiecte potențiale de infrastructură)*, o serie de măsuri de retenție naturală a apei pot completa programul de măsuri privind alterările hidromorfologice.

Aceste măsuri, care vor fi disponibile după definitivarea acestora în cadrul actualizării PMRI, vin să îmbunătățească conectivitatea laterală a cursurilor de apă și să susțină atingerea și menținerea obiectivelor de mediu.

Măsurile de asigurare a conectivității laterale la nivelul spațiului hidrografic Prut - Bârlad se regăsesc în cadrul *Anexei 9.10. Măsuri suplimentare pentru diminuarea efectelor presiunilor semnificative în vederea îmbunătățirii stării apelor din cadrul*

proiectului Planului de management actualizat 2021 pentru Administrația Bazinală de Apă Prut - Bârlad.

C. Stabilirea regimului hidrologic care să asigure satisfacerea cerințelor folosințelor de apă și compatibilitatea cu cerințele ecologice

▪ Masuri realizate in ciclul doi de implementare al DCA (Planul de Management actualizat al spațiului hidrografic Prut - Bârlad 2016-2021)

La nivelul spațiului hidrografic Prut – Bârlad, în cadrul Planului de Management actualizat 2016-2021, aprobat prin HG 859/2016, nu au fost propuse măsuri privind stabilirea regimului hidrologic care să asigure satisfacerea cerințelor folosințelor de apă și compatibilitatea cu cerințele ecologice.

Menționăm că în cadrul ciclului II de planificare al Planului de Management Bazinal a fost finalizată și promovată prin HG 148/2020 *Metodologia de determinare a debitelor ecologice*.

Metodologia are la bază prevederile Ghidului Comisiei Europene nr. 31 *Ghidul pentru stabilirea debitului ecologic/Ecological flows in the implementation of the Water Framework Directive - Guidance Document No. 31 (2015)*. Așa cum s-a precizat și în cadrul *Planului Național de Management actualizat aferent porțiunii naționale a bazinului hidrografic internațional al fluviului Dunărea 2016 aprobat prin HG 859/2016*, metodologia are la bază următoarele principii:

- Variabilitatea naturală a regimului hidrologic ținând cont de variația sezonieră;
- Definirea Debitului Ecologic în funcție de tipologia cursurilor de apă din România;
- Nevoile de habitat ale speciilor de pești dominante, corespunzătoare fiecărei tipologii.

▪ Masuri propuse pentru proiectul Planului de Management actualizat 2021 **Cadrul general**

Asigurarea debitului ecologic în aval de lucrările de barare sau de captare a apei amplasate pe cursurile de apă de suprafață (având ca tipuri de folosințe alimentare cu apă a localităților și a operatorilor economici, producerea de energie electrică, piscicultură, irigații) constituie o *măsură de bază* care să asigure suport pentru atingerea și menținerea stării ecologice bune, respectiv atingerea potențialului ecologic bun pentru toate corpurile de apă de suprafață.

HOTĂRÂREA nr. 148 din 20 februarie 2020 privind aprobarea modului de determinare și de calcul al debitului ecologic specifică faptul că debitul ecologic trebuie calculat pentru corpurile de apă amplasate aval de lucrările de barare sau de captare a apei, conform metodologiei pentru determinarea debitului ecologic, parte integrantă a actului legislativ menționat.

În conformitate cu prevederile *Legii 243/2018 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 78/2017 pentru modificarea și completarea Legii apelor nr. 107/1996 (pct.14, Art III)*, "în termen **de patru ani** de la data intrării în vigoare a legii de aprobare a prezentei ordonanțe de urgență, titularii autorizațiilor de gospodărire a apelor care dețin lucrări de barare sau de captare a apei, amplasate pe cursurile de apă, au

obligăția să notifice autoritatea competentă de gospodărire a apelor cu privire la aplicarea prevederilor art. 53 alin (4); în caz contrar, autorizația de gospodărire a apelor își pierde valabilitatea”.

În contextul legislativ menționat mai sus, pentru îndeplinirea cerințelor DCA privind asigurarea debitelor ecologice în aval de **barajele aflate în administrarea ANAR** se analizează posibilitatea existenței unor soluții constructive care să poată fi realizate fără a implica costuri disproporționate.

Astfel la nivelul INHGA se desfășoară *Studiul suport pentru implementarea debitelor ecologice, în conformitate cu cerințele Directivei Cadru a Apei*, pentru o serie de baraje prioritare aflate în administrarea Administrației Naționale Apele Române, studiu ce are ca obiectiv asigurarea suportului tehnic pentru implementarea debitelor ecologice în conformitate cu prevederile HG 148/2020. Studiul va fi finalizat în Noiembrie 2021, iar rezultatele și măsurile aferente vor fi integrate în Planul Național de Management actualizat 2022-2027.

Asigurarea debitelor ecologice/de servitute în aval de baraje presupune o modificare a regulamentelor de exploatare ale lacurilor de acumulare în vederea includerii acestuia, acolo unde există instalații prin care se asigură evacuarea debitului.

În cadrul studiului este în curs de realizare o bază de date care include informații tehnice despre lucrările hidrotehnice de tip baraj, precum și analiza unor modalități de abordare pentru diversele situații întâlnite în practică, mai exact existența soluțiilor tehnic-fezabile de asigurare a debitului ecologic, respectiv existența uvrajelor de tranzitare a debitelor.

În primă fază, în scopul realizării bazei de date precum și pentru a dezvolta o schemă/un mod de abordare pentru toate barajele aflate în administrarea A.N.A.R., s-a elaborat un chestionar prin care să se obțină informații relevante în ceea ce privește modalitățile existente sau potențiale de implementare în practică a debitului ecologic.

Intr-o primă etapă au fost supuse analizei, din punct de vedere tehnic, regulamentele de exploatare pentru un număr de 21 baraje aflate în administrarea Administrației Naționale “Apele Române” pentru care în anul 2020 a fost calculat debitul ecologic în studiile elaborate în anii anteriori de către specialiștii din cadrul I.N.H.G.A. În etapa actuală continuă analiza tehnică pentru un număr suplimentar de 35 baraje aflate în administrarea ANAR.

În cadrul proiectului Planului de Management actualizat 2021, la nivelul spațiului hidrografic Prut – Bârlad, în prezent, este propusă o măsură de tipul atenuare a alterării regimului hidrologic aval de lucrarea de barare.

Măsura de asigurare a atenuare a alterării regimului hidrologic la nivelul spațiului hidrografic Prut - Bârlad se regăsește în cadrul *Anexei 9.10.Măsuri suplimentare pentru diminuarea efectelor presiunilor semnificative în vederea îmbunătățirii stării apelor din cadrul proiectului Planului de management actualizat 2021* pentru Administrația Bazinală de Apă Prut - Bârlad.

Referitor la **lucrările de barare amplasate pe cursurile de apă aflate în exploatarea Hidroelectrică S.A.**, pentru care au fost solicitate studii hidrologice privind determinarea debitelor ecologice, este de precizat că debitele ecologice sunt calculate la nivelul tuturor barajelor aflate în administrarea Hidroelectrică SA (inclusiv captările

secundare), iar până în prezent au fost elaborate 107 caiete de sarcini, pentru care în prezent Hidroelectrica SA se află în curs de achiziție a studiilor hidrologice privind determinarea și calculul debitelor ecologice.

Rezultatele și măsurile aferente vor fi integrate în Planul de Management actualizat 2022-2027.

D. Alte măsuri suplimentare specifice de reducere a presiunilor hidromorfologice Masuri realizate în ciclul doi de implementare a DCA (Planul de Management actualizat al spațiului hidrografic Prut – Bârlad aprobat prin HG 859/2016)

În cadrul spațiului hidrografic Prut – Bârlad, în afara măsurilor privind asigurarea conectivității laterale, nu au fost identificate alte măsuri specifice, prevăzute în cadrul *Planului de Management al spațiului hidrografic Prut - Bârlad actualizat*, aprobat prin HG 859/2016.

Măsuri propuse pentru proiectul Planului de Management al spațiului hidrografic Prut - Bârlad actualizat 2021

În cadrul proiectului planului de management actualizat 2021 al spațiului hidrografic Prut - Bârlad sunt propuse o serie de alte măsuri specifice de atenuare a impactului alterărilor hidromorfologice care susțin procesul de atingere a obiectivelor de mediu.

Astfel sunt propuse un număr de 6 măsuri, de tipul renaturarea malului lacului, managementul vegetației acvatică, atenuarea alterării structurii malului, Măsuri de atenuare a alterării condițiilor de habitat amonte de lucrarea de baraj (albie minoră, mal, albie majoră).

Un aspect important în cadrul măsurilor propuse în proiectul Planului de Management actualizat 2021 îl reprezintă măsurile care vizează regimul sedimentelor.

În cadrul proiectului *Danube Sediment (a se vedea Sub cap 3.4.3. Presiuni hidromorfologice semnificative)* a fost elaborat un catalog de măsuri privind managementul sedimentelor, catalog ce face subiectul bunelor practici în relație cu măsurile privind alterarea regimului sedimentelor și care a stat la baza Catalogului măsurilor de atenuare aferente alterărilor hidromorfologice.

Proiecte finanțate prin Axa POIM 2014-2020

Facem precizarea că o serie de măsuri de atenuare a efectului alterărilor hidromorfologice, care fac subiectul măsurilor menționate mai sus, sunt propuse spre finanțare din programul *POIM 2014-2020, Axa Prioritară 4 - Protecția mediului prin măsuri de conservare a biodiversității, monitorizarea calității aerului și decontaminare a siturilor poluate istoric (biodiversitate, servicii ecosistemice prin Natura 2000, infrastructuri ecologice), O.S. 4.1 - Creșterea gradului de protecție și conservare a biodiversității și refacerea ecosistemelor degradate*.

În cadrul spațiului hidrografic Prut - Bârlad se află în procedură de achiziție publică a serviciilor de asistență un proiect care vizează refacerea ecosistemelor degradate prin măsuri specifice de refacere a ecosistemelor, conservare a biodiversității, reabilitare ecologică a habitatelor zonei ripariene. Valoarea acestui proiect este de cca. 5785857 Euro, iar suprafața estimată a fi restaurată este de cca. 950 ha.

- **Măsuri suplimentare potențiale pentru reducerea poluării cu substanțe organice, nutrienți și substanțe prioritare în vederea atingerii stării bune a apelor**

Măsurile suplimentare sunt aplicabile corpurilor de apă care riscă să nu atingă obiectivele de mediu, respectiv corpurile de apă stabilite în capitolul 3.6, având în vedere presiunile punctiforme și difuze aparținând activităților industriale și agricole, aglomerărilor umane, dar și altor surse, identificate la capitolul 3.4.

În cadrul proiectului Planului de management al spațiului hidrografic Prut-Bârlad actualizat pentru perioada 2022-2027, **măsurile suplimentare se consideră potențiale având în vedere că acestea se supun consultării publice, conform cerințelor art. 14 al Directivei cadru Apă, în vederea includerii în Planului Național de management actualizat, care va fi aprobat prin hotărâre de guvern.**

În cadrul Planului de management al spațiului hidrografic Prut-Bârlad actualizat, aprobat prin HG nr. 859/2016, la același capitol 9.9., au fost descrise categoriile de măsuri suplimentare și estimările de costuri unitare specifice pentru evaluarea cheltuielilor de investiții și operare a măsurilor suplimentare pentru diminuarea efectelor presiunilor din activitățile umane în vederea îmbunătățirii stării apelor.

Măsurile suplimentare potențiale pentru reducerea impactului aglomerărilor umane se referă la acele măsuri adiționale față de prevederile Directivei 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane, majoritatea fiind măsuri de tipul:

- realizării sistemelor centralizate de colectare și epurare (mecano-biologică) pentru aglomerările umane mai mici de 2.000 I.e.;
- extindere canalizare menajeră în aglomerările sub 2000 I.e.

Aceste măsuri sunt în principal măsuri noi rezultate în urma revizuirii documentelor de planificare oficiale, respectiv aplicațiile de finanțare europeană, proiectelor și studiilor de fezabilitate tehnică, Master Planurilor Județene, etc.

La nivelul spațiului hidrografic Prut-Bârlad actualizat măsurile suplimentare potențiale planificate să se implementeze în perioada 2022-2027 și după 2027 sunt necesare măsuri suplimentare pentru aglomerările umane în vederea atingerii obiectivelor corpurilor de apă **până în anul 2027 și după anul 2027**, acestea fiind prezentate în Anexa 9.10 a proiectului Planului de management al spațiului hidrografic Prut-Bârlad.

Astfel, s-au identificat un număr de 629 măsuri cu o valoare a investițiilor și alte costuri de 171.444.915 Euro, care **se implementează în perioada 2022-2027**, din care:

- 320 măsuri pentru construirea rețelelor de canalizare în aglomerările umane mai mici de 2.000 I.e., în valoare de 80.056.966 Euro;
- 309 măsuri pentru construirea stațiilor de epurare (mecano-biologice) în aglomerările umane mai mici de 2.000 I.e., în valoare de 91.387.949 Euro;

Aceste măsuri suplimentare se aplică pentru 7 presiuni de tip 1.1. – Punctiform – Ape uzate urbane și 212 presiuni de tip 2.6 – Difuz – Evacuări neconectate la rețeaua de canalizare, la nivelul unui număr de 69 corpuri de apă (din care 64 CA râuri și 5 CA lacuri).

La măsurile suplimentare planificate pentru realizare în perioada 2022-2027 se adăunează **401 măsuri suplimentare pentru aglomerări umane** în vederea atingerii obiectivelor corpurilor de apă **după anul 2027**, cu o valoare a investițiilor și altor costuri de **107.693.990 Euro**, din care:

- 202 măsuri pentru construirea rețelelor de canalizare în aglomerările umane mai mici de 2.000 I.e., în valoare de 63.203.876 Euro;
- 199 măsuri pentru construirea stațiilor de epurare (mecano-biologice) în aglomerările umane mai mici de 2.000 I.e., în valoare de 44.490.114 Euro;

Se precizează că măsurile suplimentare pentru aglomerările mai mici de 2.000 I.e. de tip rețele de canalizare, aglomerări considerate presiuni semnificative care împiedică atingerea stării bune apelor, sunt propuse pentru finanțare în **Planul de Redresare și Reziliență 2021-2026 (PNRR)** transmis spre analiză la Comisia Europeană în luna iunie 2021.

În PNRR, Pilon I – Tranziția verde, Componenta 1. - Managementul sistemului de apă și canalizare, sunt identificate măsuri suplimentare în aglomerări sub 2000 de I.e. pentru reducerea poluării cu substanțe organice, nutrienți și substanțe prioritare în vederea atingerii stării bune a apelor. **„Astfel, Planul național de management actualizat aferent porțiunii din bazinul hidrografic internațional al fluviului Dunărea care este cuprinsă pe teritoriul României identifică aglomerări umane sub 2000 de I.e. cu impact negativ asupra stării corpurilor de apă, parte din ele având și impact asupra unor situri Natura 2000 fiind amplasate în interiorul sau în vecinătatea acestora”**.

Lista indicativă a aglomerărilor sub 2000 de I.e care pot face obiectul acestor investiții este cuprinsă în proiectul Planului de management actualizat al spațiului hidrografic Prut-Bârlad, iar accesul la finanțare se va face în funcție de nivelul de maturitate al proiectelor de investiții și în limita alocării disponibile. Investițiile vor fi implementate de către autoritățile publice locale în parteneriat cu operatorul sistemului existent.

În concluzie, pentru atingerea obiectivelor de mediu pentru 102 corpuri de apă, valoarea totală estimată a costurilor de investiții și altor costuri pentru măsurile suplimentare potențiale, planificate să se realizeze în perioada 2022-2027 și după 2027, este de 279.138.906 Euro.

La nivelul spațiului hidrografic Prut-Bârlad nu au fost identificate **măsuri suplimentare pentru reducerea efectelor activităților industriale**, în vederea atingerii obiectivelor corpurilor de apă. De asemenea, informații privind măsurile suplimentare planificate în cel de-al treilea ciclu de planificare pentru reducerea/eliminarea substanțelor prioritare/prioritare periculoase și a poluanților specifici de la sursele de poluare punctiforme și difuze de tip aglomerări, activități industriale și activități agricole sunt prezentate detaliat în capitolul 9.7. al proiectului *Planului de management al spațiului hidrografic Prut-Bârlad actualizat*.

În urma monitorizării substanțelor prioritare conform cerințelor Directivei 2013/39/UE, au fost semnalate depășiri ale anumitor substanțe prioritare/prioritar periculoase în mediul de investigare biota. Având în vedere ca aceste substanțe identificate în biota sunt de tipul PBT (persistente, bio-acumulabile și toxice), acestea semnalează o poluare istorică și care va fi eliminată în mod natural, într-un timp mai îndelungat după 2027.

La nivelul spațiului hidrografic Prut-Bârlad sunt necesare **măsuri suplimentare potențiale pentru reducerea poluării generate de activitățile agricole (ferme zootehnice - poluare punctiformă, măsuri pentru reducerea poluării difuze generate de ferme zootehnice, vegetale și asupra terenurilor agricole)**, în vederea atingerii obiectivelor de mediu ale corpurilor de apă. Măsurile propuse sunt altele decât măsurile de bază pentru punerea în aplicare a Directivelor europene, în principal Directiva Consiliului 91/676/EEC privind protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole, Directiva 2009/128/CE de stabilire a unui cadru de acțiune comunitară în vederea utilizării durabile a pesticidelor și Regulamentul (CE) nr. 1.107/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 octombrie 2009 privind introducerea pe piață a produselor fitosanitare și de abrogare a Directivelor 79/117/CEE și 91/414/ CEE ale Consiliului.

În ceea ce privește progresele realizate în proiectul Planului de Management al spațiului hidrografic Prut-Bârlad actualizat 2022-2027, comparativ cu Planul de Management actualizat al spațiului hidrografic Prut-Bârlad 2016-2021, aprobat prin H.G. nr. 859/2016, referitoare la măsurile suplimentare pentru reducerea poluării generate de activitățile agricole, se evidențiază în principal următoarele:

În contextul actualizării legislației în ceea ce privește aplicarea Codului de bune practici agricole, prin **HG nr. 587/2021 pentru modificarea și completarea anexei la Hotărârea Guvernului nr. 964/2000 privind aprobarea Planului de acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole**, la art. 5, aliniat (1), pct. a) al Anexei la Hotărârea Guvernului nr. 964/2000, se precizează că aplicarea Codului de bune practici agricole (CBPA) se face în mod voluntar de către fermieri. În acest context, măsurile sub CBPA care în Planul de management al spațiului hidrografic Prut-Bârlad actualizat, aprobat prin **HG nr. 859/2016**, erau considerate măsuri de bază pentru implementarea cerințelor Directivei Nitrați, începând cu 2021 devin măsuri suplimentare.

Măsurile suplimentare pentru activitățile agricole planificate pentru perioada 2022-2027 se referă în general la: reducerea eroziunii solului, aplicarea practicilor de cultivare pentru reducerea utilizării/poluării cu produse fitosanitare, protejarea corpurilor de apă împotriva poluării cu pesticide, aplicarea codului de bune practici agricole, respectiv alte măsuri decât cele din Programul de Acțiune (descrise în Anexa 9.4), aplicarea codului de bune condiții agricole și de mediu și a altor coduri de bună practică în ferme, consultanță / instruire pentru fermieri, conversia terenurilor arabile în pășuni, realizarea și menținerea zonelor tampon de-a lungul apelor la o distanță mai mare decât cea prevăzută în legislația în vigoare, aplicarea agriculturii organice, prevenirea și combaterea poluării din activitățile agricole în zonele care se confruntă cu constrângeri naturale, constrângeri naturale semnificative sau cu alte constrângeri specifice (de ex. conversia terenurilor arabile în pășuni).

Una dintre măsurile suplimentare importante este **construirea platformelor comunale de stocare a gunoiului de grajd**. Prin intermediul proiectului "*Controlul integrat al poluării cu nutrienți din România*" s-au realizat în perioada 2016 – 2021 un număr de **5** platforme de depozitare și managementul gunoiului de grajd în valoare de **950.829 Euro** costuri de investiții la nivelul spațiului hidrografic Prut-Bârlad. Se precizează că pentru operarea și întreținerea platformelor comunale de stocare a gunoiului de grajd a fost estimat un cost mediu de cca. 25.000 euro/an/platformă. În perioada 2022-2027 sunt planificate să se realizeze **14** platforme comunale de depozitare și managementul gunoiului de grajd în valoare de **7.422.988 Euro** costuri de investiții și alte costuri.

Măsurile suplimentare potențiale planificate să se implementeze în perioada 2022-2027 și după 2027 sunt prezentate în cadrul Anexei 9.10 a proiectului Planului de Management actualizat al spațiului hidrografic Prut-Bârlad.

Măsurile necesare a fi luate de către fermieri pentru atingerea obiectivelor Directivei Cadru Apă pot fi finanțate prin Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală 2014-2020 (FEADR), în conformitate cu prevederile Regulamentelor Consiliului privind sprijinul pentru dezvoltare rurală. Acest sprijin are la bază Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) care acoperă perioada 2014-2020 și care conține domeniile de intervenție și măsurile care răspund acestor domenii de intervenție, precum și un plan de finanțare. Prin PNDR 2014-2020 se implementează o serie de măsuri de mediu și climă care contribuie direct sau indirect la Prioritatea 4 (P4) – Refacerea, conservarea și consolidarea ecosistemelor care sunt legate de agricultură și silvicultură, Domeniul de Intervenție 4B – Ameliorarea gestionării apelor, inclusiv gestionarea îngrășămintelor și a pesticidelor

În PNDR 2014-2020 este disponibilă finanțarea măsurilor agricole pentru protejarea corpurilor de apă, prin intermediul domeniilor de intervenție, care pot sprijini atingerea obiectivelor Directivei Cadru Apă, respectiv:

- **Măsuri de eco-condiționalitate (cross-compliance – Pilon I CAP):**
  - M1 - Acțiuni pentru transferul de cunoștințe și acțiuni de informare
  - M4.1 Investiții în exploatații agricole și pomicole
  - M4.3 - Investiții pentru dezvoltarea, modernizarea și adaptarea infrastructurii agricole și silvice – componenta infrastructură irigații
  - M6.1 – Sprijin pentru instalarea tinerilor fermieri
  - M6.3 – Sprijin pentru dezvoltarea fermelor mici
- **Măsuri de agro-mediu (agri-environment – Pilon II CAP):**
  - M.8.1 - Împădurirea și crearea de suprafețe împădurite
  - M10 – Agromediu și climă
  - M11 – Agricultură ecologică
  - M13 - Plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice
  - M15.1 - Plăți pentru angajamentele în materie de silvomediu și climă.

Detalii privind descrierea acestor tipuri de măsuri se regăsesc în Planul de management actualizat al spațiului hidrografic Prut-Bârlad, aprobat prin HG nr. 859/2016. Distribuția zonelor eligibile³² la nivel de județ și centru local pentru: Măsurile M10, M11 și M13 este disponibilă pe website-ul Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale. De asemenea, este disponibil și calendarul lucrărilor agricole pe parcelele aflate sub angajament, în acord cu condițiile de bază relevante și cerințele specifice M10 „agro-mediu și climă”³³.

De asemenea, au fost planificate sesiuni de instruire a 4101 participanți organizate în anul 2021 la nivelul Direcțiilor Agricole județene și al Agenției Naționale a Zonei Montane pentru dobândirea de către beneficiarii M.10 și M.11 din PNDR 2014-2020 a competențelor necesare implementării angajamentelor.

³² <https://www.madr.ro/pndr-2014-2020/implementare-pndr-2014-2020/masuri-de-mediu-si-clima/masuri-de-mediu-si-clima-2021/hartile-zonelor-eligibile-pentru-m10-m11-si-m13.html>

³³ <https://www.madr.ro/pndr-2014-2020/implementare-pndr-2014-2020/masuri-de-mediu-si-clima/masuri-de-mediu-si-clima-2021/calendar-lucrari-agricole-masura-10-2021.html>

Pentru aceste măsuri și sub-măsuri au fost planificate în perioada 2014-2020 cca. 6,1 miliarde Euro, din care s-au cheltuit până în luna mai 2021 cca. 3,684 miliarde Euro (60,4%) costuri de investiții și alte costuri. Restul de fonduri se vor cheltui cu precădere până în anul 2023.

Pentru perioada 2022-2027 se află în pregătire Planul Național Strategic post 2020 (PNS) care reunește obiectivele și activitățile țintă pentru îmbunătățirea performanței socio-economice și de mediu a sectorului agricol și a zonelor rurale. PNS ar trebui să acorde o atenție deosebită criteriilor de referință și cerințelor privind obiectivele legate de mediu și climă. În plus, Comisia Europeană recomandă să fie incluse și criterii solide privind schimbările climatice pentru a reflecta pe deplin obiectivele strategice din Pactul Ecologic European, cu referire în special la „De la fermă la consumator”. Introducerea cerințelor Directivei cadru Apă și a Directivei privind utilizarea sustenabilă a pesticidelor în eco-condiționalitate ar sprijini punerea în aplicare și realizarea obiectivelor lor specifice. În plus, noul Cod de Bune Practici Agricole ar putea avea un impact pozitiv asupra calității apei, prin optimizarea gestionării nutrienților la fermă, și a sechestrării dioxidului de carbon din soluri. Condiționalitatea îmbunătățită ar fi obligatorie pentru punere în aplicare și respectare de către fermierii care primesc plăți directe de la AFIR. **În momentul în care PNS pentru România se va finaliza vor fi disponibile informații referitoare la planificarea și alocarea costurilor pentru măsurile de eco-condiționalitate și agro-mediu.**

De asemenea, în categoria instrumentelor de aplicare/sprijinire a programelor de măsuri, se propune modificarea legislației naționale în domeniul gospodăririi apelor, astfel încât activitățile agricole – ferme vegetale să poată fi reglementate din punct de vedere al gospodăririi apelor, în vederea monitorizării resursei de apă subterană și ulterior de a se putea prevedea măsuri și controlul aplicării acestora în scopul asigurării prevenirii poluării și controlului emisiilor difuze de substanțe poluante (nitrați, pesticide).

De asemenea, un instrument important este consolidarea colaborării între sectoarele gestionării apei și agriculturii, în vederea integrării politicilor de mediu și agricole.

Pentru a aborda provocările multidimensionale și pentru a atinge obiectivele ambițioase ale Directivei Cadru Apă și ale noii Politici Agricole Comune, gestionarea apei agricultura și agricultura trebuie să fie bine aliniate prin strategii coordonate și acțiuni comune pentru a asigura atât protecția resurselor de apă, cât și mijloacele de trai economice a fermierilor și producția de alimente de înaltă calitate.

În acest sens, un bun exemplu este elaborarea la nivelul bazinului Dunării a unor documente de politică privind apa și agricultura și referitoare la aspecte practice, respectiv Documentul de politică privind Agricultură Comună după 2020 și Managementul Apei în Bazinul Fluviului Dunărea și Ghidul privind agricultură durabilă la nivelul bazinului Dunării (<https://www.icpdr.org/main/issues/agriculture>). Documentul oferă țărilor dunărene sprijin pentru pregătirea și implementarea politicilor naționale de agro-mediu, a Planurilor Strategice ale PAC și a strategiilor relevante ale Planurilor de Management ale Bazinelor Hidrografice. Acesta va oferi un cadru politic potrivit cu un set de instrumente recomandate, care să faciliteze luarea deciziilor la nivel național în domeniul apei și al agriculturii și să identifice obiective comune, să stabilească politici adecvate și să implementeze acțiuni comune și măsuri eficiente din punct de vedere al costurilor.

Un alt instrument de aplicare/sprijinire a programelor de măsuri este aplicarea **Ghidului de bune practici de utilizare în siguranță a produselor de protecție a plantelor (PPP)** elaborat de experții AIPROM, în colaborare cu experții Universității de Științe Agronomice și Medicină Veterinară București (USAMV) și ai Ministerului Agriculturii

și Dezvoltării Rurale – Autoritatea Națională Fitosanitară, respectiv ai oficiilor fitosanitare județene. Se menționează că aplicarea Ghidului de bune practici de utilizare în siguranță a PPP **se realizează pe bază voluntară de către fermieri**. În acest context ghidul de bune practici nu face obiectul reglementării prin intermediul actelor normative, și în consecință nu are un caracter obligatoriu pentru fermieri.

La nivelul spațiului hidrografic Prut-Bârlad sunt necesare în total **14** măsuri suplimentare care totalizează costuri de investiții și alte costuri de **7.422.988,056 Euro** (prezentate în Anexa 9.10 a proiectului Planului de management al spațiului hidrografic Prut-Bârlad actualizat), toate fiind pentru activitățile agricole în vederea atingerii obiectivelor corpurilor de apă până în anul 2027.

Alte măsuri suplimentare potențiale

La nivelul spațiului hidrografic Prut-Bârlad s-au identificat **4** instrumente (ex. monitorizarea suplimentară a concentrațiilor de metale grele (Hg) și micropoluanti organici (Difenileteri bromurati - BDE) din sedimente în corpurile de apă în care s-au înregistrat depășiri ale concentrațiilor acestora din matricea pește; creșterea frecvenței de monitorizare pentru a permite depistarea presiunilor ce au condus la încadrarea stării/potențialului ecologic în clasa de calitate moderat pentru elementele «Condiții de oxigenare » și «Condiții de fosfor» și două studii privind stabilirea obiectivelor de management ale corpurilor de apă pe care se desfășoară activități de piscicultură și identificarea măsurilor privind atingerea obiectivelor de management) ale căror cost total este de **36.000 Euro**.

În concluzie, la nivelul spațiului hidrografic Prut-Bârlad sunt necesare măsuri și instrumente suplimentare potențiale în vederea atingerii obiectivelor corpurilor de apă, prezentate în Anexa 9.10. Astfel, s-a identificat un număr total de **1094 măsuri suplimentare** care totalizează costuri de investiții de **296,359,188 Euro** și **4 instrumente** în valoare de **41.000 Euro**.

Potrivit cerințelor articolului 14 al Directivei Cadru Apă, la stabilirea programului de măsuri trebuie asigurată informarea, consultarea și implicarea activă a factorilor interesați în luarea deciziilor și a factorilor interesați în domeniul gospodăririi apelor. În acest context, adoptarea măsurilor suplimentare se realizează pe baza consultării și implicării active a acestora. Detaliile privind procesul de consultare pentru elaborarea proiectului *Planului de management al spațiului hidrografic Prut-Bârlad actualizat* se regăsesc în *Capitolul 12, Anexele 12.1-12.2*.

Analiza Cost Eficiență

Analiza Cost Eficiență (ACE) poate constitui suport în procesul decizional cu privire la selectarea celor mai eficiente măsuri/comparații de măsuri din punct de vedere al costurilor și efectelor pentru includerea acestora în cadrul programului de măsuri. Astfel, ACE furnizează o prioritizare a măsurilor suplimentare pe baza costului și eficienței ecologice, unde celei mai “cost eficiente” măsuri i se atribuie gradul cel mai înalt de aplicare.

În cadrul elaborării *Planului de Management aferent porțiunii din bazinul hidrografic internațional al Dunării care este cuprinsă în teritoriul României*, aprobat prin HG 80/2011,

dar și în cadrul *Planului de Management actualizat aprobat prin HG 859/2016*, la nivelul sub-bazinelor hidrografice fost elaborată o metodă de prioritizare a măsurilor suplimentare în baza ACE.

Se precizează că prioritizarea măsurilor suplimentare, ca rezultat al ACE a condus în unele cazuri la aplicarea excepțiilor de timp (Art 4.4), având în vedere imposibilitatea susținerii financiare în ciclul I și II de planificare, derogare de timp care în conformitate cu prevederile DCA, Art 4.4 nu poate face subiectul ciclului 3 de planificare (cu excepția condițiilor naturale). În plus măsurile de bază dar și măsurile suplimentare sunt clar definite, iar implementarea acestora este necesar a fi realizată până în 2027. Astfel, prioritizarea măsurilor suplimentare în cadrul ciclului 3 de planificare, respectiv realizarea ACE nu își găsește utilitatea.

9.9.2 Măsurile suplimentare potențiale pentru corpurile de apă subterane

Având în vedere caracteristicile specifice ale corpurilor de apă subterană și luând în considerare faptul că dinamica acestora este mult mai lentă față de apele de suprafață, este necesar un timp îndelungat pentru ca măsurile de bază și suplimentare aplicate să își producă efectele asupra stării acestora. În urma actualizării presiunilor și impactului asupra corpurilor de apă subterană din spațiul hidrografic Prut-Bârlad, 3 corpuri de apă subterană (ROPR04, ROPR06, ROPR07) sunt la risc de a nu atinge starea chimică bună. Măsurile de bază nu au fost suficiente, fiind necesare aplicarea de măsuri suplimentare, dar din cauza condițiilor naturale de curgere și a poluării istorice, este posibil ca aceste corpuri de apă să nu atingă starea chimică bună în 2027, pentru acestea aplicându-se excepții de tipul 4(4)(c).

Evaluarea surselor de poluare pentru apele de suprafață furnizează de asemenea, informații de fond relevante pentru apele subterane, datorită interconexiunii dintre cele două categorii de ape. Problemele importante identificate la nivelul apelor de suprafață, respectiv poluările cu nutrienți, cu substanțe organice și substanțe prioritare pot conduce, pe baza acestor conexiuni, la poluări ale apelor subterane.

Astfel, măsurile de bază și cele suplimentare aplicate corpurilor de apă de suprafață au efecte și asupra apelor subterane, însă într-un timp îndelungat, având în vedere specificitatea acestora din urmă. Tipul măsurilor suplimentare stabilite și aplicate pentru apele subterane au avut în vedere inclusiv realizarea unor proiecte de cercetare prin care să se evalueze natura și cantitatea poluanților din sol și subsol, precum și mecanismele de transfer și de degradare prin mediul subteran. INHGA a realizat modele matematice prin care se urmărește evoluția în timp și spațiu a concentrației de poluant, estimându-se viteza de degradare naturală a acestuia în apele subterane.

Informațiile privind măsurile suplimentare aplicate surselor de poluare difuză care au efect și asupra apelor subterane se regăsesc în Anexa 9.10 a *Planului de management actualizat al spațiului hidrografic Prut-Bârlad*.

De asemenea, în scopul protejării resursei de apă subterană din punct de vedere cantitativ, în contextul schimbărilor climatice globale, se au în vedere măsuri suplimentare care să conducă la identificarea zonelor în care unele acvifere freatice sunt sau pot fi afectate de secetă, prin elaborarea unor studii de cercetare și aplicarea de modele pentru urmărirea în timp și spațiu a nivelului acviferelor.

În vederea acoperirii necesarului de apă, se planifică să se identifice zonele cu risc potențial la deficit de apă și să se aplice cele mai eficiente metode de realimentare artificială a acviferelor, eventual prin colectarea și depozitarea apelor meteorice și utilizarea acestora pentru alimentarea artificială a unor acvifere cu posibil risc cantitativ.

Rezultatele proiectelor de cercetare vor permite evaluarea timpului necesar pentru atingerea obiectivelor de mediu prin implementarea măsurilor de bază și/sau posibilitatea aplicării unor măsuri suplimentare.

La nivelul bazinului Dunării, nu au fost încă identificate măsuri care să abordeze doar impactul schimbărilor climatice asupra apelor subterane. Se recomandă utilizarea măsurilor deja în vigoare și consolidarea măsurilor generale, care abordează impactul schimbărilor climatice.

Măsurile existente legate de apele subterane care vizează îmbunătățirea stării cantitative și chimice și care vor susține cu siguranță adaptarea la schimbările climatice includ: utilizarea modelelor de infiltrație pentru a evalua modificările ratelor de infiltrație în zonele joase, inclusiv monitorizarea nivelului apelor subterane pentru a evalua echilibrul apelor subterane pentru aceste modele; actualizarea hărților de eroziune a solului; reducerea infiltrării substanțelor periculoase; prevenirea degradării solului prin bune practici agricole trebuie să protejeze calitatea apelor subterane.

În această fază, la nivelul spațiului hidrografic Prut-Bârlad nu au fost identificate proiecte și studii de cercetare de tipul celor mai sus menționate.

*

* *

În *Tabelul 9.6.1.* se prezintă planificarea din perioada 2022-2027 și în *Tabelul 9.6.2.* planificarea din perioada după 2027, **pentru costurile totale ale măsurilor de bază și măsurilor suplimentare pentru implementarea programului de măsuri la nivelul spațiului hidrografic Prut-Bârlad.** Se observă că cca. 96,34% din alocarea costurilor de investiții pentru cel de-al treilea ciclu de planificare a programului de măsuri revine măsurilor aplicate pentru aglomerările umane, respectiv finanțării măsurilor pentru asigurarea infrastructurii de apă potabilă și apă uzată.

Asigurarea finanțării măsurilor aferente întregului program de măsuri pentru perioada 2022-2027 se va realiza în principal din:

- 51,49 % Fonduri europene - Fonduri de Coeziune, Fondul Agricol European de Dezvoltare Rurală (FEADR), Fonduri Europene de Dezvoltare Regională (FEDR), Facilitatea de Redresare și Reziliență, alte fonduri;
- 22,80 % Fonduri naționale guvernamentale și locale (buget stat, buget local, redevențe din contribuții, etc.);
- 2,17 % Surse proprii ale agentului economic;
- 1,66 % Surse ale A.N. "Apele Române";
- 21,88% Surse de finanțare neidentificate.

Măsurile de bază și suplimentare stabilite în al treilea ciclu de planificare vor fi reanalizate, având în vedere identificarea stadiului operațional al acestora, îmbunătățirea evaluării efectelor măsurilor asupra stării corpurilor de apă, precum și pe baza dezvoltării de noi instrumente tehnice pentru modelarea substanțelor organice și a substanțelor prioritare. De asemenea, continuarea și dezvoltarea activităților de monitoring integrat al calității apelor vor contribui la clarificarea aportului și impactului surselor de poluare asupra stării corpurilor de apă.

Costurile necesare pentru implementarea *Programului de măsuri 2022-2027* au fost estimate pe baza informațiilor disponibile la acest moment. Ele se pot modifica în următorul ciclu de planificare în funcție de următoarele aspecte importante:

- desfășurarea procesului de consultare a publicului privind proiectul Planului de Management al spațiului hidrografic Prut-Bârlad actualizat care conduce atât la completarea datelor și informațiilor lipsă privind costurile, dar și modificarea măsurilor sau noi măsuri pentru atingerea obiectivelor de mediu ale corpurilor de apă;
- îmbunătățirea nivelului de încredere în evaluarea stării/potențialului corpurilor de apă, precum și îmbunătățirea sistemului de caracterizare aplicat la nivelul corpurilor de apă, care vor putea conduce la reactualizarea măsurilor și costurilor;
- apariția de noi măsuri generate de modificarea legislației survenită după elaborarea *Planului de Management actualizat al spațiului hidrografic Prut-Bârlad 2021*;
- completarea informațiilor privind măsurile și a costurile aferente acestora, având în vedere și rezultatele studiilor de cercetare, studiilor de fezabilitate sau studiilor pilot ce se elaborează în al treilea ciclu de planificare;
- stabilirea măsurilor suplimentare concrete și a costurilor aferente acestora pentru zonele protejate, pe baza elaborării și implementării tuturor planurilor de management ale ariilor naturale protejate;
- corelarea măsurilor propuse cu noile soluții tehnologice datorate în principal progresului tehnic;
- implementarea cerințelor Directivei 2013/39/UE de modificare a Directivelor 2000/60/CE și 2008/105/CE în ceea ce privește substanțele prioritare din domeniul politicii apei.

**Tabel 9.6.1. Planificarea costurilor totale la nivelul spațiului hidrografic Prut-Bârlad pentru implementarea programului de măsuri 2022-2027.
Defalcare pe tipuri de categorii de presiuni**

Nr. crt.	Categorია de presiune	Costul măsurilor de bază planificate 2022-2027 (Euro)			Costul măsurilor suplimentare planificate 2022-2027 (Euro)			Costul total al măsurilor 2022-2027 (Euro)		
		Investiții	Operare / Întreținere anuale	Alte costuri	Investiții	Operare / Întreținere anuale	Alte costuri	Investiții	Operare / Întreținere anuale	Alte costuri
1	Aglomerări umane*)	1.879.017.805	86.167.219	22.992.480	171.216.422	7.100.848	228.494	205.023.4227	93.268.066	23.220.974
2	Industria**)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Agricultura ***)	59.772.679	87.986	731.533	7.422.988	350.000	0	67.195.667	437.986	731.533
4	Hidromorfologie****)	0	0	0	10.025.788	29.070	5.000	10.025.788	29.070	5.000
5	Alte *****)	681.852	35.455.811	36.455.724	0	0	31.000	681.852	35.455.811	36.486.724
	Total	1.939.472.336	121.711.016	60.179.737	188.665.198	7.479.918	264.494	2.128.137.533	129.190.933	60.444.231

*) sunt incluse costuri pentru construirea infrastructurii de apă potabilă și apă uzată, precum și măsuri pentru asigurarea managementului nămolului.

**) sunt incluse costuri pentru toate măsurile aferente unităților industriale, inclusiv costurile pentru unitățile aflate sub incidența Directivelor IED, SEVESO, E-PRTR, etc.

***) sunt incluse costuri pentru implementarea Directivei Nitrați, proiectului Controlul poluării cu nutrienți în agricultură, măsurilor la nivelul fermelor zootehnice și măsurile pentru asigurarea managementului pesticidelor, măsuri prevăzute în PNDR 2014-2020, etc.

****) sunt incluse costuri pentru măsurile și instrumentele de asigurare a conectivității longitudinale și laterale a corpurilor de apă, alte măsuri specifice.

*****) sunt incluse costuri pentru implementarea măsurilor privind asigurarea unui management durabil în domeniul pisciculturii, schimbărilor climatice, realizarea de studii de cercetare, monitorizare suplimentară, acțiuni/proiecte de conștientizare a publicului, etc.

Tabel 9.6.2. Planificarea costurilor totale la nivelul spațiului hidrografic Prut-Bârlad pentru implementarea programului de măsuri 2022-2027.

Defalcare pe tipuri de măsuri (conform art. 11 al DCA)

Nr. crt.	Tip măsuri	Costuri măsurilor ce se vor realiza în perioada 2022-2027 (EURO)		
		Investiții	Operare/	Alte costuri
			întreținere anuale	
1	Măsuri de bază (art. 11.3)	1.939.472.336	121.711.016	60.179.737
1,1	Măsuri legislație (art. 11.3a)	1.938.790.484	86.255.204	23.724.013
1,2	Alte măsuri de bază (art. 11.3b-l)	681.852	35.455.811	36.455.724
2	Măsuri suplimentare (art. 11.4-5)	188.665.198	7.479.918	264.494
3	Total măsuri (1+2)	2.128.137.533	129.190.933	60.444.231

Tabel 9.7. Planificarea costurilor totale la nivelul spațiului hidrografic Prut-Bârlad pentru implementarea programului de măsuri după anul 2027

Nr crt	Categorია de presiune	Costul măsurilor de bază planificate după 2027 (Euro)			Costul măsurilor suplimentare planificate după 2027 (Euro)			Costul total al măsurilor după 2027 (Euro)		
		Investiții	Operare / Întreținere anuale	Alte costuri	Investiții	Operare / Întreținere anuale	Alte costuri	Investiții	Operare / Întreținere anuale	Alte costuri
1	Aglomerări	38.853.774	1.901.274	976.360	107.693.990	4.672.858	0	146.547.764	6.574.132	976.360
2	Industrie	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Agricultura	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Hidromorfologie	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Alte	0	0	0	0	0	5.000	0	0	5.000
	Total	38.853.774	1.901.274	976.360	107.693.990	4.672.858	5.000	146.547.764	6.574.132	981.360